

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf

**Actuariële- en Bedrijfstechnische Nota
ingaaand op 1 januari 2023**

Definitieve versie, vastgesteld d.d. 10 februari 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	<i>Het fonds</i>	5
1.2	<i>Doel van de nota</i>	5
1.3	<i>Nagestreefde mate van detaillering</i>	5
1.4	<i>Missie, visie en strategie van het pensioenfonds</i>	5
1.5	<i>Doelstellingen en beleidsuitgangspunten</i>	7
1.6	<i>Risicohouding en haalbaarheidstoets</i>	8
1.7	<i>Opdrachtaanvaarding</i>	11
1.8	<i>Organisatiestructuur fonds</i>	11
1.9	<i>Het interne beheerssysteem van het pensioenfonds</i>	23
2	Deelname aan de pensioenregeling	27
3	Algemene overwegingen	28
3.1	<i>Continuïteit van de sponsor</i>	28
3.2	<i>Omvang van het deelnemersaantal</i>	28
3.3	<i>Verwachte salaristrend(s)</i>	28
4	Hoofdpijnen uitvoeringsreglement	29
5	De inhoud van de pensioenregeling	30
5.1	<i>Algemeen</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.2	<i>Aanvullend reglement excedentvoorziening</i>	31
5.3	<i>Vrijwillige aansluiting</i>	31
5.4	<i>Enkele bijzondere aspecten</i>	31
6	De berekening van de Voorziening Pensioenverplichtingen	32
6.1	<i>Kansstelsels (zie ook bijlage II)</i>	32
6.2	<i>De rekenrente, berekeningswijze en overige grondslagen</i>	32
6.3	<i>Afkoop- en flexibiliseringsfactoren</i>	34
7	De waarderingsgrondslagen van de balans	35
8	Het te voeren indexatie- en kortingsbeleid	36
8.1	<i>Indexatiebeleid en ambitie</i>	36
8.2	<i>Kortingsbeleid</i>	37
8.3	<i>Inhaalindexatie</i>	38
9	Het premiebeleid	39

9.1	Vaststelling van de kostendekkende premie.....	39
9.2	De verschuldigde premie.....	40
9.3	Premiekorting en terugstorting	42
10	Het beleggingsbeleid	43
10.1	Doelstelling beleggingsbeleid	43
10.2	Beleggingsovertuigingen	43
10.3	Beleggingsproces	43
10.4	Strategische beleggingsmix	46
10.5	Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.....	50
10.6	Organisatie Vermogensbeheer	52
10.7	Wijze van risicobeheersing/meting.....	54
10.8	Resultaatmeting, monitoring en compliancerapportage.....	54
10.9	Waarderingsgrondslag van de beleggingen op de balans.....	55
11	Het eigen vermogen van het fonds, inzet van sturingsmiddelen.....	56
11.1	De risico's welke de onverminderde uitvoering van de regeling bedreigen.....	56
11.2	De redenen waarom gemeend wordt dat het gekozen beleid een onverminderde uitvoering zo veel mogelijk bevordert	56
11.3	De gewenste omvang van het eigen vermogen.....	57
11.4	De wijze waarop gereageerd kan worden op ontwikkelingen en de mate waarin dat effect zal hebben (sturingsmiddelen)	57
11.5	Jaarlijkse toetsing	58
12	Uitbestedingsbeleid	59
12.1	Risicoanalyse.....	59
12.2	Benoemen risico's en beheersing risico's.....	59
12.3	Scope uitbesteding (processen en uitvoerders).....	59
12.4	Hoofdlijnen selectiecriteria uitbesteding	60
13	Slotopmerkingen.....	61
	Bijlage I Verplichtstelling	62
	Bijlage II Actuariële grondslagen en veronderstellingen	64
	Bijlage IV Uitwerking kostendekkende premie.....	70
	Bijlage V Uitwerking (Minimaal) Vereist Eigen Vermogen	72
	Bijlage VI Verklaring op het gebied van de beleggingsbeginselen	77
	Bijlage VII De uitkomsten van prognoses en/of ALM-studie en haalbaarheidstoets	87

Bijlage VIII Regeling misstanden	95
Bijlage IX Crisisplan (incl. Financieel Crisisplan).....	99

1 Inleiding

1.1 Het fonds

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf (hierna te noemen het fonds) is een bedrijfstakpensioenfonds dat zelfstandig de risico's draagt die uit zijn reglementen voortvloeien.

1.2 Doel van de nota

Dit is de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf.

Conform het bepaalde in artikel 145 van de Pensioenwet en artikel 24 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen omschrijft de nota de wijze waarop het fonds de middelen beheert en de pensioenregeling uitvoert. Met name wordt aangegeven op welke wijze het fonds uitvoering geeft aan het bepaalde in de artikelen 25, 126 tot en met 137 en 143 van de Pensioenwet.

Ook komen aan de orde de organisatiestructuur, de interne controle en de wijze en voorwaarden waarop het bestuur werkzaamheden heeft uitbesteed.

1.3 Nagestreefde mate van detaillering

In deze nota zal het beleid zoveel mogelijk in strategische zin omschreven worden. Het beleid van het bestuur is vastgesteld mede op grond van mogelijke variaties in omstandigheden welke niet tot nieuw beleid aanleiding geven, maar wel tot een "tactische" aanpassing van de gedragslijn binnen het gekozen beleid. Voorbeelden hiervan zijn de aanpassing van de berekeningsgrondslagen aan nieuwe overlevingstafels en wijzigingen van de beleggingsmix op grond van economische omstandigheden zolang deze binnen de in deze nota omschreven grenzen blijven. Indien het bestuur meent dat het algemene beleid bijstelling behoeft, zal deze nota dienovereenkomstig aangepast worden.

1.4 Missie, visie en strategie van het pensioenfonds

Missie

De missie van het fonds geeft aan waarvoor het fonds staat, wat de identiteit en de waarden zijn. Het fonds heeft zijn missie als volgt geformuleerd:

'Wij staan voor de verantwoordelijkheid om op basis van solidariteit en collectiviteit te zorgen voor een inkomen bij pensionering en overlijden.'

Visie

Bij de missie hoort een visie die de basis vormt voor de positionering van het fonds:

'We werken samen aan een duurzaam en toekomstig bestendig pensioenfonds.

Wij gaan voor een uitvoering van een pensioenregeling die is afgestemd op de behoeften van deelnemers én werkgevers. Het fonds neemt in de uitvoering zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid op duurzaamheidsthema's.

In al onze activiteiten zijn we kostenbewust.

Door samen te werken of samen te gaan met andere pensioenfondsen in ambachtelijke/industriële sectoren realiseren we schaalvoordelen die op termijn leiden tot een hoger pensioenresultaat.'

Kernwaarden

Onze kernwaarden beschrijven de principes van ons fonds. Het zijn de waarden waarop onze organisatie is gebouwd en vormen de rode draad van ons handelen. Zij benadrukken de kern waar wij voor staan.

Onze kernwaarden zijn:

- Toekomstbestendig
- Kostenbewust
- Herkenbaar
- Zorgvuldig

In de uitvoering streeft het fonds naar een evenwichtige belangenafweging van alle belanghebbenden bij het fonds.

Strategie

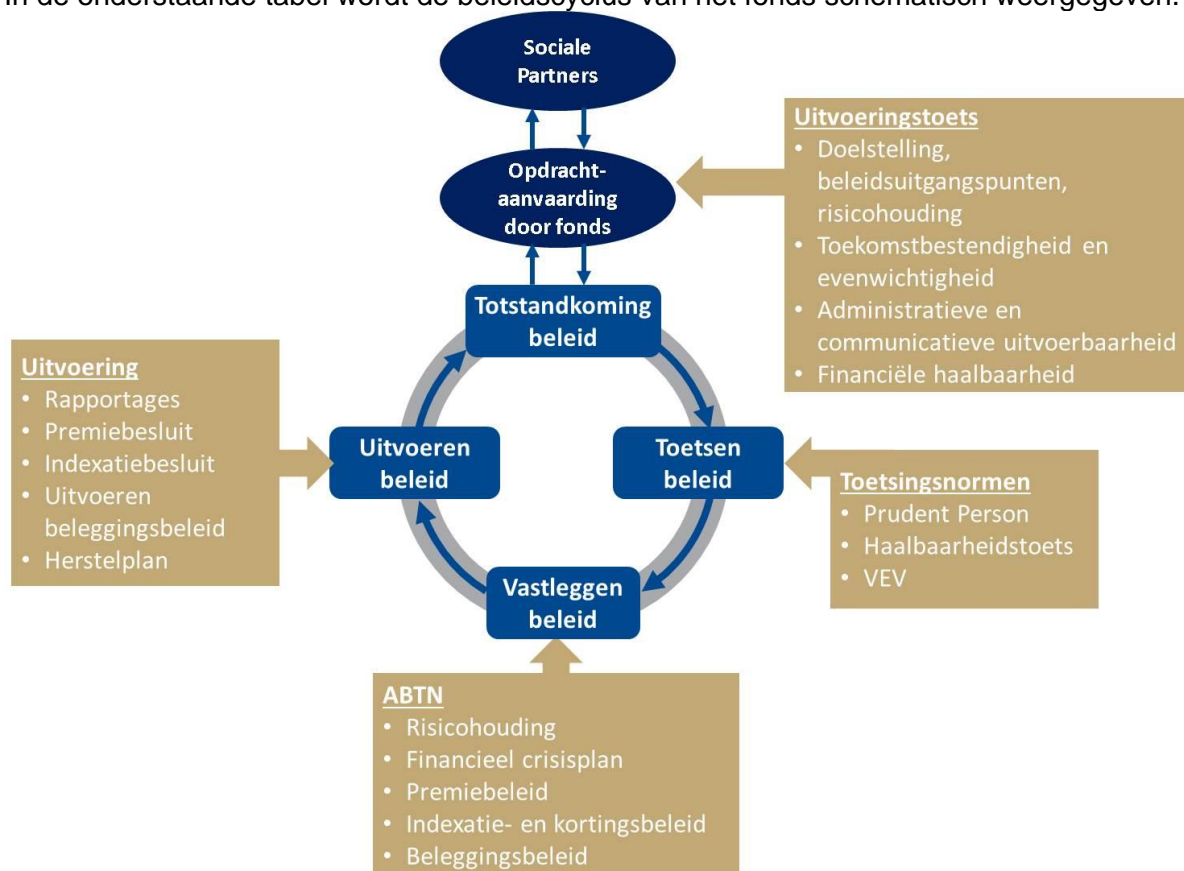
Om de missie en visie te bereiken hanteren we een strategie die de volgende speerpunten kent. Speerpunt betekent dat dit een prioriteit is in al ons handelen.

Onze strategische speerpunten zijn:

1. Een beheerste transitie naar het nieuwe pensioenstelsel
2. Weten wat bij deelnemers speelt
3. Realiseren schaalvergroting
4. Verder vormgeven rendements- en duurzaamheidsdoelstellingen
5. Toekomstbestendige besturing van het pensioenfonds

1.5 Doelstellingen en beleidsuitgangspunten

In de onderstaande tabel wordt de beleidscyclus van het fonds schematisch weergegeven.

Op basis van deze (iteratieve) beleidscyclus zijn in deze ABTN conform artikel 145 van de Pensioenwet en artikel 24 van het Besluit Financieel Toetsingskader de volgende onderdelen vastgelegd: het interne beheersingssysteem, de opzet van de administratieve organisatie en interne controle, de uitvoeringsovereenkomst, de pensioenregeling alsmede het risicomanagement binnen het fonds, de risicohouding, de haalbaarheidstoets, de financiële opzet, de financiële sturingsmiddelen, het financieel crisisplan en de systematiek van de vaststelling van de parameters.

Doelstelling

Het fonds heeft ten doel het, zonder winstoogmerk, doen van pensioenuitkeringen aan (gewezen) deelnemers of hun nagelaten betrekkingen.

Beleidsuitgangspunten

Het bestuur van het fonds heeft zich verder ingespannen om zo veel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen van de sociale partners over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregeling die door sociale partners als opdracht in uitvoering aan het pensioenfonds is gegeven. Aan de hand hiervan heeft het fonds in overleg met het verantwoordingsorgaan van het

pensioenfondsen haar beleidsuitgangspunten met betrekking tot toeslag, de premie, de beleggingen en de kortingen in deze ABTN vastgelegd.

Het algemene beleidsuitgangspunt van het te voeren beleid is om de pensioenregeling, inclusief de beleidsmatig gewenste indexaties, onder een breed scala van omstandigheden na te komen en wel tegen een stabiele premie.

1.6 Risicohouding en haalbaarheidstoets

Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur van het fonds heeft een risicobewuste houding. Het fonds streeft er naar om de nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslag behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel na kunnen worden gekomen.

De mate van risicoacceptatie van het bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen/policy's die zijn afgestemd met sociale partners:

- Het opgebouwde pensioen vormt na pensionering een belangrijke bron van inkomen voor deelnemers van het fonds.
- Er wordt gestreefd naar een stabiele premie en een stabiele opbouw.
- Bij de afweging tussen hoogte van het opbouwpercentage en de mate van indexatie prevaleert binnen redelijke grenzen de hoogte van het opbouwpercentage.
- Het fonds streeft naar een zo veel als mogelijk waardevast pensioen, dit met een minimale ambitie van 50% van de prijsindex.
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie is het bestuur bereid om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente.
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat volledige toekenning van toeslag niet realiseerbaar is. Het bestuur streeft ernaar kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen zoveel mogelijk te voorkomen en als uiterste middel in te zetten. Daarbij is het uitgangspunt dat eventuele kortingen over de maximale hersteltermijn die binnen de wettelijke kaders mogelijk is worden gespreid.

De risicobereidheid van het bestuur kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het fonds. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van sociale partners nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol. Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling beoordeeld maar ook scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling. De ambitie dient in de meeste scenario's te kunnen worden behaald.

Als de financiële situatie van het fonds verbetert, wordt bij voorkeur minder risico genomen omdat de ambitie dan in evenveel of meer gevallen haalbaar is met minder risico.

Kwantitatieve risicohouding

De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen (het Vereist Eigen Vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets). Bij een overschrijding vindt er een beleidsdiscussie plaats. Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde en objectieve manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van beleid plaatsvinden, maar een kwalitatieve discussie, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment.

Pensioenresultaat:

PensioenuitkeringengeïndexeerdengekortconformbeleidFonds

Pensioenuitkeringen(o.b.v.volledigepensioenopbouw)geïndexeerdmetvolledigeprijnsinflatie

Dit pensioenresultaat wordt door middel van een haalbaarheidstoets per geboortecohort vastgesteld en vervolgens op basis van gewogen aantallen vertaald naar een pensioenresultaat op fondsniveau. Bij de vaststelling van dit pensioenresultaat wordt geen rekening gehouden met nieuwe toetreders, maar wel met toekomstige opbouw en ontslag- en pensioneringskansen van huidige actieven.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij dekkingsgraad gelijk is aan Vereist Eigen Vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 80%.

Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 75%.

Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweerscenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het Vereist Eigen Vermogen: het Vereist Eigen Vermogen afgeleid van de werkelijke asset mix van het Fonds mag niet meer dan 2,5% (zowel positief als negatief) afwijken van het Vereist Eigen Vermogen afgeleid van de strategische asset mix.

Hieronder is een tabel opgenomen met een berekening van het strategisch VEV bij de uitersten van het beleggingsbeleid.

Vereist eigen vermogen				
Renteafdekking: Allocatie zakelijke waarden:	45%	50%	55%	
40%	112,8%	112,8%		112,7%
45%	114,1%	114,1%		114,0%
50%	115,5%	115,4%		115,4%

Hieruit blijkt dat de bandbreedtes van het strategisch VEV 1,3% afwijken. In de praktijk kan het feitelijk VEV hier nog van afwijken door bijvoorbeeld hogere allocaties naar meer risicovolle beleggingen binnen de matching en return portefeuille. Het is echter niet de verwachting dat het feitelijk VEV buiten de bandbreedte van 2,5% zal treden.

Haalbaarheidstoets

Uitvoering

Periodiek wordt een haalbaarheidstoets uitgevoerd die op basis van een stochastische analyse inzicht geeft in de samenhang tussen de financiële opzet van het fonds, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Het bestuur beslist tijdig welke organisatie de haalbaarheidstoets zal uitvoeren.

Bij de invoering van een nieuwe pensioenregeling en bij significante wijzigingen wordt een aanvangshaalbaarheidstoets uitgevoerd. De eerste aanvangshaalbaarheidstoets is uitgevoerd in verband met de invoering van het nFTK en is vóór 1 oktober 2015 ingediend bij DNB.

Met de aanvangshaalbaarheidstoets wordt getoetst of:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
- Het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- Het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen
- Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds de maximale afwijking heeft vastgesteld.

Vanaf 2016 voert het fonds jaarlijks een haalbaarheidstoets uit en rapporteert die uiterlijk 30 juni van het lopende boekjaar aan DNB.

Bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt getoetst of:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
- Het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds de maximale afwijking heeft vastgesteld.

Voor de uitvoering van de (aanvangs)haalbaarheidstoets met rapportagedatum 1 januari, gelden de voorschriften als bedoeld in artikel 30 tot en met artikel 30c van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. De (aanvangs)haalbaarheidstoets wordt onder andere uitgevoerd op basis van de pensioenfondsbalans en de onderliggende gegevens op de rapportagedatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de door DNB beschikbaar gestelde scenarioset.

Vaststelling

Ná overleg met sociale partners en ín overleg met het verantwoordingsorgaan, is door het bestuur de risicohouding vastgesteld. Na de vaststelling van de risicohouding en de daarbij

te hanteren ondergrenzen (zoals hierboven benoemd) wordt de (aanvangs)haalbaarheidstoets uitgevoerd.

De organisatie die de (aanvangs)haalbaarheidstoets heeft uitgevoerd, rapporteert de resultaten van de (aanvangs)haalbaarheidstoets aan het bestuur. De resultaten worden in de bestuursvergadering door het bestuur besproken.

Met de (aanvangs)haalbaarheidstoets is getoetst of het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario in lijn zijn met de door het fonds vastgestelde ondergrenzen. Het bestuur stelt vast of uit de aanvangshaalbaarheidstoets blijkt of het premiebeleid realistisch en haalbaar is en of het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft. Daarnaast stelt het bestuur vast of uit de (aanvangs)haalbaarheidstoets blijkt of de binnen de risicohouding gehanteerde ondergrenzen van het fonds worden gehaald (conform artikel 102a Pw).

Verantwoording

De uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets worden met sociale partners en het verantwoordingsorgaan besproken. Indien de ondergrenzen worden overschreden gaat het bestuur in overleg met sociale partners om de eventuele vervolgstappen te bespreken. Het fonds neemt de belangrijkste informatie uit de (aanvangs)haalbaarheidstoets op in het jaarverslag van het fonds.

1.7 Opdrachtaanvaarding

Het bestuur draagt op grond van artikel 102a van de Pensioenwet zorg voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het pensioenfonds opgedragen pensioenregeling. In het kader van de opdrachtaanvaarding toetst het bestuur de door sociale partners gemaakte afspraken aan de doelstelling en de beleidsuitgangspunten van het fonds. Deze toetsing vindt plaats voor zowel het fonds als geheel als voor de relevante beleidsgebieden apart. Daarbij zijn met name van belang:

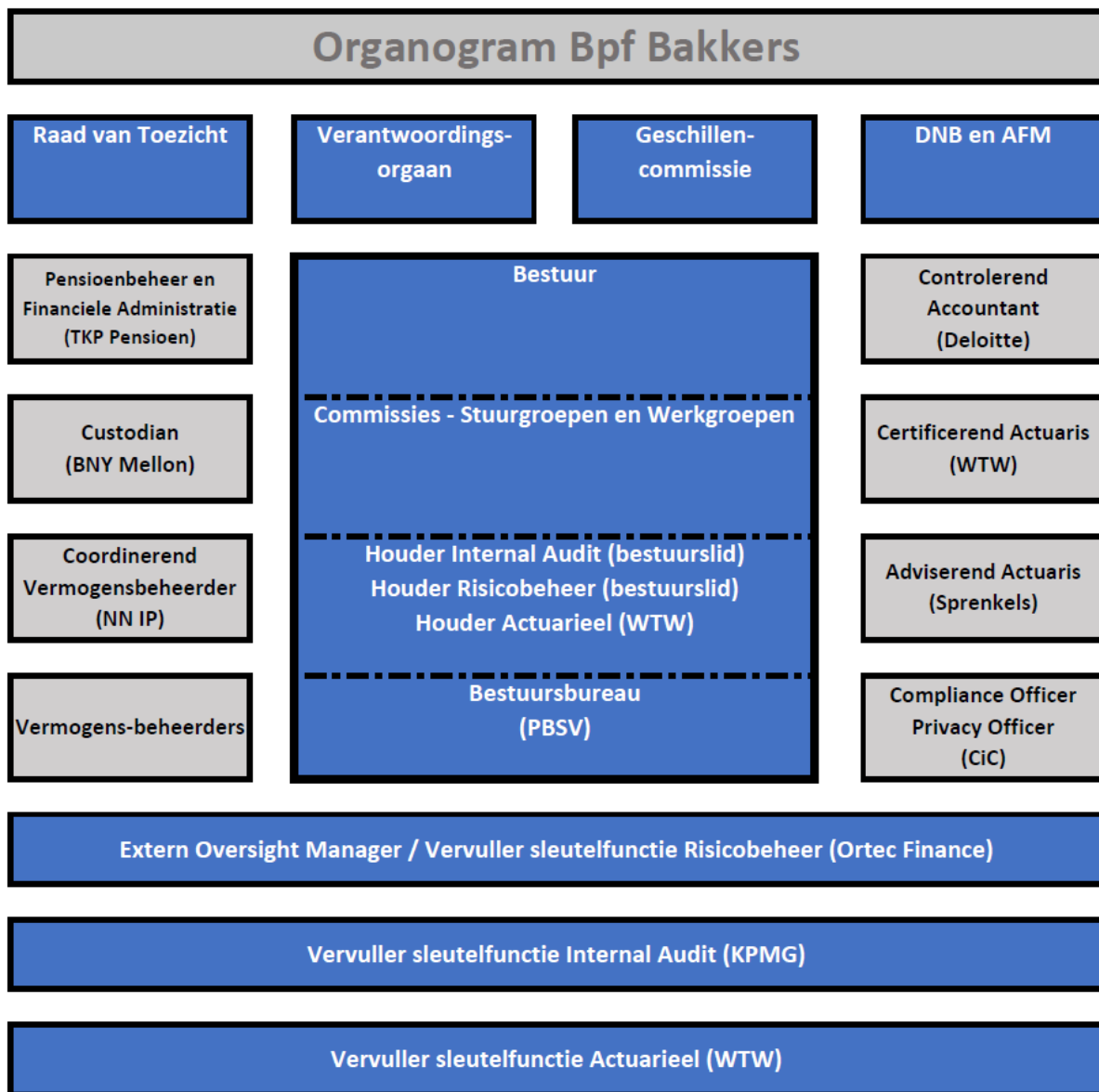
- de toekomstbestendigheid en de evenwichtigheid van de afspraken
- de administratieve en communicatieve uitvoerbaarheid van de afspraken
- de financiële haalbaarheid van de afspraken
- de uitkomsten van de haalbaarheidstoets

Het aanvaarden van de uitvoering van de pensioenovereenkomst is een iteratief proces, waarbij er steeds een afweging plaatsvindt tussen enerzijds de ambitie om een aanvaardbaar pensioenniveau na te streven en anderzijds het risico op korten.

De opdracht tot uitvoering van de pensioenregeling die sociale partners aan het fonds heeft gegeven en de aanvaarding van deze opdracht door het bestuur zijn schriftelijk vastgelegd in de overeenkomst opdrachtaanvaarding.

1.8 Organisatiestructuur fonds

De organisatiestructuur van het pensioenfonds is beschreven in het organogram hieronder (zie ook bijlage III).

Bestuur

Het bestuur heeft een paritair bestuursmodel en bestaat uit negen leden.

1. Vertegenwoordigers van werkgeverszijde en vertegenwoordigers van werknemerszijde waaronder de vertegenwoordigers namens pensioengerechtigden hebben zitting in het bestuur.
2. Bestuursleden worden benoemd door het bestuur op voordracht of na verkiezing. De benoeming geschiedt onder voorbehoud van een positieve uitkomst van de geschiktheidstoets die wordt uitgevoerd door De Nederlandsche Bank.
3. De hierna genoemde organisaties of hun rechtsopvolgers dragen het te haren aanzien genoemde aantal bestuursleden voor:
  - de Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij: twee leden;
  - de Nederlandse Brood- en banketbakkers Ondernemers Vereniging: twee leden;
  - FNV: twee leden;
  - CNV Vakmensen: één lid.

4. De genoemde organisaties of hun rechtsopvolgers dragen er zorg voor dat de voor te dragen leden geen lid zijn van het Verantwoordingsorgaan of betrokken zijn bij het intern toezicht (raad van toezicht). Het bestuur beoordeelt de voorgedragen kandidaat op deskundigheid en geschiktheid conform het door het bestuur opgestelde functieprofiel. Indien de voorgedragen kandidaat als deskundig en geschikt wordt beoordeeld, benoemt het bestuur met inachtneming van het in artikel 106 van de pensioenwet bepaalde de kandidaat tot bestuurslid. Indien het bestuur een kandidaat als niet deskundig of niet geschikt beoordeelt, verzoekt het de voordragende organisatie een nieuwe kandidaat voor te dragen.

5. De gezamenlijke, ter bestuursvergadering aanwezige werkgeversbestuursleden brengen evenveel stemmen uit als de gezamenlijke, ter bestuursvergadering aanwezige werknemersbestuursleden waaronder de vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden.

Is het aantal ter vergadering aanwezige werkgeversbestuursleden gelijk aan het aantal ter vergadering aanwezige werknemersbestuursleden, dan brengt ieder lid van het bestuur één stem uit.

Is het aantal ter vergadering aanwezige werkgeversbestuursleden niet gelijk aan het aantal ter vergadering aanwezige werknemersbestuursleden, dan brengen de leden van de ene groep ieder evenveel stemmen uit als van de andere groep leden ter vergadering aanwezig zijn. De organisaties genoemd in het derde lid hebben de mogelijkheid om:

- a. voor door haar benoemde bestuursleden tevens een gezamenlijke plaatsvervanger of meerdere plaatsvervangers voor te dragen, die bij afwezigheid van (een van) degene(n), die hij vervangt, als bestuurslid optreedt. Indien het bestuurslidmaatschap van (een van) degene(n) die hij vervangt tijdens een zittingsperiode eindigt, kan de plaatsvervanger ook als bestuurslid optreden ter tijdelijke opvulling van een vacature.

Plaatsvervangende leden zijn te allen tijde gerechtigd de bestuursvergaderingen bij te wonen en alsdan het woord te voeren. Bij het ontbreken van een plaatsvervanger zal bij afwezigheid van een bestuurslid de pariteit binnen het bestuur worden gewaarborgd.

6. De bestuursleden namens de pensioengerechtigden worden benoemd na verkiezing door de pensioengerechtigden van het fonds.

7. De bestuursleden en plaatsvervangende bestuursleden hebben zitting voor een tijdvak van vier jaren en komen maximaal tweemaal voor herbenoeming in aanmerking.

Het bestuur is bevoegd op grond van gewichtige redenen af te wijken van de maximale zittingsperiode van twaalf jaar.

Een vertegenwoordiger namens pensioengerechtigden in het bestuur wordt na ieder verstreken tijdvak van vier jaren herbenoemd na herverkiezing. Een persoon kan als vertegenwoordiger namens pensioengerechtigden in het bestuur maximaal tweemaal worden herbenoemd.

Het fonds beschikt over een beleidsdocument geschikt Pensioenfondsbestuur, waarin de relevante aspecten als het gaat om een deskundig en competent bestuur aan de orde komen. Onder andere worden hierin de eisen benoemd die aan (kandidaat) bestuursleden worden gesteld. Het gaat dan zowel om geschiktheid (waaronder deskundigheidseisen) en een beschrijving van de benodigde competenties. Dit is nader uitgewerkt in concrete profielschetsen van (kandidaat) bestuursleden. Onderdelen van dit beleidsdocument zijn tevens de deskundigheidsmatrix, de competentiematrix, het opleidingsplan en het persoonlijk ontwikkelplan. Daarnaast is er voor het bestuur een gedragscode opgesteld ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie.

Het bestuur neemt de besluiten ten aanzien van de pensioenregeling en de uitvoering daarvan. Het bestuur is bevoegd de vertegenwoordiging op te dragen aan ten minste twee bestuursleden gezamenlijk (het zogenaamde 4-ogen principe).

Commissies en Werkgroepen

Om zijn werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies en werkgroepen ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten die het bestuur moet nemen voor te bereiden. Zij kunnen ook toezien op de uitvoering van door het bestuur genomen besluiten. Het bestuur kan besluiten dat externe deskundigen deel uit maken van een commissie of werkgroep.

Commissiebevoegdheden

Het bestuur heeft bestuurlijke (advies)commissies ingesteld, die onder meer tot taak hebben om besluiten van het bestuur voor te bereiden en/of uit te voeren. De afzonderlijke commissies hebben geen besluitvormend mandaat. Het bestuur kan in voorkomende gevallen bevoegdheden geheel of gedeeltelijk delegeren aan een commissie. Verder stelt het bestuur waar nodig en op ad hoc basis werkgroepen in.

De (advies)commissies bestaan uit een minimaal aantal bestuursleden, met inbegrip van de plaatsvervangende bestuursleden. Het bestuur of de commissie kan er voor kiezen om toehoorders bij de commissievergaderingen toe te laten. Bij de bezetting van de (advies)commissies wordt rekening gehouden met de geldende wet- en regelgeving.

De volgende commissies en werkgroepen staan het bestuur bij:

Dagelijks bestuur

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter van het fonds. Zij kunnen gezamenlijk het fonds in rechte vertegenwoordigen. Zij houden zich in de praktijk bezig met het dagelijkse beleid; spoedeisende zaken worden aan hen voorgelegd. Daarmee wordt voldaan aan het voorschrift in de Pensioenwet dat het dagelijkse beleid van een pensioenfonds door tenminste twee personen moet worden bepaald.

Het Bestuur heeft een deel van zijn bevoegdheden gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur:

- het Dagelijks Bestuur vervult een regiefunctie richting de:
    - o (advies)commissies, die op hun beurt één-op-één contact hebben met de dienstverleners;
    - o stakeholders van het pensioenfonds, onder wie de deelnemers, de werkgevers in de branche op gebied van de financieringsovereenkomst, het Verantwoordingsorgaan (VO), de Raad van Toezicht (RvT), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB)
    - o overige (externe) stakeholders, waaronder de media
- Deze regiefunctie betreft de coördinatie en regelmatige afstemming met alle voornoemde organen, het managen van de verwachtingen, toezien op de kwaliteit van de beleidsvoorbereiding van de (advies)commissies en dagelijks aanspreekpunt zijn voor alle stakeholders.
- het voeren van periodiek overleg tussen de dagelijkse besturen van Bpf Zoetwaren en Bpf Bakkers, gericht op de samenwerking en de evaluatie daarvan;
  - de voorbereiding, de opzet en vaststelling van de agendapunten van bestuursvergaderingen en vergaderingen van het bestuur en de raad van toezicht en het bestuur met het verantwoordingsorgaan;
  - coördinatie van de beleidsvoorbereiding en toezicht op een goede naleving van alle besluiten (monitoring);

- evaluatie van het functioneren van het bestuur en de adviescommissies. Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor uitvoering van de periodieke (zelf)evaluatie van het bestuur inclusief de commissies;
- advisering aan het bestuur over het opleidingsplan en de monitoring daarvan;
- het toezien op de compliance van het pensioenfonds en fungeren als eerste aanspreekpunt voor de compliance officer en de privacy officer;
- de naleving van de gedragscode;
- het voeren van gesprekken met kandidaat-bestuursleden en beoordelen of ze (onder voorbehoud van goedkeuring door DNB) geschikt geacht worden om de functie van bestuurslid te kunnen vervullen;
- periodieke evaluatie en het actueel houden van het beleidsdocument Geschikt Pensioenfondsbestuur.
- het tekenen en beoordelen nota's;
- het beoordelen van financiële rapportages;
- het beleid van het fonds met betrekking tot belastingzaken, het volgen van fiscale wetgeving, in het bijzonder btw;
- het beoordelen incasso-overzichten;
- het beoordelen kasstroomoverzichten en liquiditeitsprognoses;
- de instelling en handhaving van interne procedures die ervoor zorgen dat alle belangrijke financiële informatie bij het bestuur bekend is, zodat de tijdigheid, volledigheid en juistheid van de interne en externe verslaggeving worden gewaarborgd;
- het goedkeuren van dwangbevelen, indien een werkgever in gebreke is gebleven de premie tijdig af te dragen;
- afhandeling en accordering van aanvragen faillissementen/schuldsanering van aangesloten werkgevers;
- afhandeling van verzoeken van werkgevers tot het nakomen van betalingsverplichtingen middels minnelijke schikking of het treffen van een betalingsregeling;

Daarnaast beslist het Dagelijks Bestuur met inachtneming van de statuten namens het bestuur in onder andere de volgende gevallen:

- individuele kwesties tussen een werkgever of een werknemer enerzijds en het fonds anderzijds, voor zover niet behorende tot het werkterrein van de adviescommissie;
- het aangaan van overeenkomsten met vrijwillig aan te sluiten werkgevers;
- het beoordelen van uitgaande en inkomende collectieve waardeoverdrachten.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De commissie heeft een beleidsvoorbereidende rol, alsmede de ondersteuning van het bestuur bij strategische beleidskeuzes op het gebied van vermogensbeheer. Deze commissie wordt geadviseerd door de coördinator vermogensbeheer en de externe oversight manager. De belangrijkste taken van de commissie zijn:

Beleid

- Het adviseren over de beleggingsbeginselen en risicohouding;
- Het adviseren over de uit te voeren Asset Liability Management studies;
- Het verkennen van nieuwe beleggingscategorieën;
- Het adviseren over Investment Cases;
- Het adviseren over het strategisch beleggingsbeleid;
- Het adviseren over het jaarlijkse beleggingsplan;

Implementatie

- Het adviseren over de inhoud en het proces van rente-afdekkingstrategieën, valuta-afdekkingstrategieën, risicodiversificatie, risicobudgetten, risicobeheer, prestatie-indicatoren, vergelijkingsmaatstaven, afstemming van beleggingen op verplichtingen, alsmede de rapportage daarover;
- Het adviseren over de inhoud en het proces van selectie, evaluatie en ontslag van vermogensbeheerders;
- Het adviseren over de beleggingsrichtlijnen;

Monitoring en evaluatie

- Het monitoren en het adviseren over het evalueren van de onder 'beleid' en 'implementatie' benoemde onderwerpen;
- Het controleren van de uitvoering van het jaarlijkse beleggingsplan;
- Het beoordelen van de rapportages van de coördinator vermogensbeheer en externe oversight manager;
- Toetsen en evalueren van de resultaten van het jaarlijkse beleggingsplan;
- Het toetsen en evalueren van de resultaten van het jaarlijkse beleggingsplan;
- Het beoordelen van de rapportages van de coördinator vermogensbeheer, de externe vermogensbeheerders en de custodian;
- De monitoring van de resultaten van de vermogensbeheerders van het fonds;
- Input leveren op de evaluaties met de extern oversight manager;
- Het voeren van evaluaties met de coördinator vermogensbeheer en de custodian.

Contracten

- Het adviseren over de template Investment Management Agreements als ook de contracten met de coördinator vermogensbeheer, custodian, extern oversight manager en externe vermogensbeheerders.
- De commissie verzorgt goedkeuring op memo's/voorleggers over besproken onderwerpen voorafgaand aan bestuursvergaderingen.

Pensioen- en Uitbestedingsadviescommissie (PUAC)

Deze commissie gaat na of afspraken en overeenkomsten met externe partijen goed worden nagekomen en adviseert het bestuur daaromtrent. De volgende taken voert de commissie uit:

- het monitoren en beoordelen van rapportages over serviceafspraken;
- de evaluatie en wijzigingsvoorstellen van de SLAafspraken met alle dienstverleners (behoudens de coördinator vermogensbeheer en custodian);
- het evalueren van alle externe dienstverleners;
- het voorbereiden en beoordelen van overeenkomsten met derden;
- de contractonderhandelingen met alle dienstverleners;
- periodieke toetsing op juistheid en inhoud van (pensioen)reglementen en andere fondsdocumenten, waaronder de ABTN en statuten;
- het voorbereiden van het beloningsbeleid, integriteitsbeleid, het Handboek AO/IC en het Uitbestedingsbeleid;
- het voorbereiden van juridische en actuariële vraagstukken voorafgaand aan bestuursvergaderingen;
- het voorbereiden en coördineren van beantwoording van correspondentie met interne en/of externe toezichthouders;

- de commissie verzorgt goedkeuring op memo's/voorleggers over besproken onderwerpen voorafgaand aan bestuursvergaderingen.

Risicoadviescommissie (RAC)

De commissie bereidt het risicobeleid voor en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur over de volgende onderwerpen vanuit het perspectief van risicomangement:

- de instelling, handhaving en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving;
- de beoordeling, de opvolging en de naleving van aanbevelingen en opmerkingen van toezichthouders, de externe accountant, de adviserend actuaris, de certificerend actuaris, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht voor wat betreft risicomangement aspecten;
- rekening houdend met de Beleggingsadviescommissie op dit terrein, beziet de commissie het beleid met betrekking tot het kredietrisico, het marktrisico, het liquiditeitsrisico en het operationeel risico, alsmede overig voorkomende financiële en niet-financiële risico's in de totale context van het pensioenfonds;
- de beoordeling van risico's verbonden aan processen en werkzaamheden die zijn uitbesteed (waaronder IT-risico's), alsmede de beoordeling van de naleving van voorschriften van DNB daaromtrent;
- het uitvoeren van een risicoanalyse op de kritische risico's die samenhangen met de uitbesteding van de werkzaamheden;
- de monitoring, beoordeling van rapportages van de externe oversight manager en evaluatie van SLA's en kosten op het terrein van risicomangement;
- de beoordeling van relevante/actuele (wet- en regelgeving)ontwikkelingen op het gebied van pensioenuitvoering en risicomangement;
- om het jaar voorbereiden evaluatie van het uitbestedingsbeleid;
- het actueel houden van de SIRA;
- de commissie verzorgt goedkeuring op memo's/voorleggers over besproken onderwerpen voorafgaand aan bestuursvergaderingen.

Communicatieadviescommissie (CAC)

Deze commissie adviseert en ondersteunt het bestuur in de breedste zin van het woord over zaken op het gebied van de communicatie naar (gewezen) deelnemers, gepensioneerden, werkgevers en andere belanghebbenden. De volgende taken voert de commissie uit:

- het opstellen van het strategisch communicatiebeleid;
- het jaarlijks opstellen van de (concept) communicatiekalender en bijbehorende begroting;
- het toetsen en uitvoeren van het vastgestelde jaarplan binnen het budget en de tijdsplanning;
- het voorbereiden van adviesaanvragen voor het VO, zoals vastgelegd in de pensioenwet;
- het toetsen van de communicatie uitingen van het fonds rondom de uitvoering van de pensioenregeling (digitaal, schriftelijk, website en anderszins);
- het toezien op de uitvoering van de communicatie;
- gevraagd en ongevraagd het bestuur adviseren ten aanzien van het vast te stellen communicatiebeleid en het formuleren van voorstellen om dit, waar nodig en/of gewenst, aan te passen;
- de monitoring van de uitnutting van het jaarbudget op het terrein van communicatieactiviteiten;

- de commissie verzorgt goedkeuring op memo's/voorleggers over communicatieactiviteiten voorafgaand aan bestuursvergaderingen;
- de commissie fungeert als sparringpartner voor de uitvoeringsorganisatie in geval van communicatiekwesaties;
- het in overleg met of op verzoek van het bestuur verrichten van onderzoeken inzake communicatieactiviteiten;
- de commissie verzorgt goedkeuring op memo's/voorleggers over besproken onderwerpen voorafgaand aan bestuursvergaderingen.

Vorbereidingsgroep NPA

- De voorbereidingsgroep NPA is een paritair samengestelde voorbereidingsgroep, waarin bestuursleden van Bpf Bakkers en bestuursleden van Bpf Zoetwaren zijn vertegenwoordigd. Het bestuur van Bpf Bakkers benoemt de leden van de voorbereidingsgroep die vanuit Bpf Bakkers zijn afgevaardigd. Het bestuur benoemt twee bestuursleden in de Vorbereidingsgroep NPA.
- De voorbereidingsgroep heeft als taak de werkzaamheden betreffende het Wtp-project en het samengaan met Bpf Zoetwaren te benoemen, voor te bereiden en de planning te bewaken.

Stuurgroep NPA

- De Stuurgroep NPA is een paritair samengestelde stuurgroep, waarin bestuursleden van Bpf Bakkers en bestuursleden van Bpf Zoetwaren zijn vertegenwoordigd. Het bestuur van Bpf Bakkers benoemt de leden van de stuurgroep die vanuit Bpf Bakkers zijn afgevaardigd. Het bestuur benoemt twee bestuursleden in de Stuurgroep NPA.
- De stuurgroep bereidt formeel beleid voor en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur over de mogelijkheden en vormen van samenwerking tussen de pensioenfondsen en bereidt het samengaan van beide fondsen voor;
- De stuurgroep heeft eveneens als taak de transitie naar het nieuwe pensioencontract te begeleiden voor het bestuur.

Geschillencommissie

- De geschillencommissie bestaat uit drie externe deskundigen, die door het bestuur worden benoemd. Deze deskundigen maken geen deel uit van één van de organen van het pensioenfonds. De leden van de commissie mogen geen persoonlijk belang hebben bij de partijen in het geschil.
- Het bestuur benoemt de hiervoor genoemde leden van de commissie (externe deskundigen) telkens voor een periode van 4 jaren. De leden van de commissie kunnen na afloop van hun eerste zittingsperiode eenmaal worden herbenoemd voor een nieuwe zittingsperiode van 4 jaren. Het bestuur is bevoegd op grond van gewichtige redenen af te wijken van de maximale zittingsperiode van 8 jaren.
- Aan de commissie wordt een secretaris toegevoegd, die door het bestuur wordt benoemd en ontslagen. De secretaris is werkzaam bij de administrateur en is geen lid van de commissie.
- De commissie heeft tot taak geschillen tussen deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden of werkgevers en het fonds te beslechten inzake besluiten van het bestuur, niet zijnde besluiten van algemene strekking en niet zijnde een klacht in de zin van hoofdstuk 12 van het uitvoeringsreglement, artikel A5 van het pensioenreglement 2006.

- De commissie is niet bevoegd van geschillen kennis te nemen inzake een besluit als bedoeld in hoofdstuk 11 van het uitvoeringsreglement, artikel N1 van het pensioenreglement 2006.

Overige Werkgroepen

- Het bestuur stelt afhankelijk van de noodzaak en behoefte ad hoc werkgroepen samen. Deze werkgroepen bestaan uit bestuursleden, eventueel aangevuld met externe adviseurs (bijvoorbeeld de administrateur, fiduciair manager, externe oversight manager of de adviserend actuaris).

Bestuursbureau

Met ingang van 1 januari 2023 heeft het bestuur een bestuursbureau ingesteld. Het bestuursbureau ondersteunt het pensioenfonds onder meer op strategisch, operationeel en secretarieel gebied.

Sleutelfuncties onder IORPII

Met ingang van 13 januari 2019, heeft het pensioenfonds drie sleutelfuncties ingericht, te weten de risicomangementfunctie, interne audit functie en de actuariële functie. Het bestuur heeft voor elk van de functies beleid vastgesteld en evalueert dit beleid minimaal eens in de drie jaar.

Risicomangementfunctie

De risicomangementfunctie bestaat uit de functiehouders risicomangement (bestuurslid) en een door het fonds aangewezen externe organisatie of persoon die de functie vervult (de "vervuller").

De opdracht van de risicomangementfunctie is deze sleutelfunctie uit te voeren conform de wettelijke eisen. De risicomangementfunctie draagt onder andere zorg voor een risicomangementsysteem dat bestaat uit strategieën, methodes, processen en rapportageprocedures die nodig zijn om op individueel en geaggregeerd niveau de risico's waaraan het fonds blootstaat of blootgesteld zou kunnen worden, alsook de onderlinge afhankelijkheden en relaties daartussen voortdurend te onderkennen, te meten, te bewaken, te beheren en te rapporteren. De risicomangementfunctie zorgt er tevens voor dat het risicomangementsysteem doeltreffend is en goed geïntegreerd is in de besluitvormingsprocessen van het fonds en dat het risicomangementsysteem wordt uitgedragen door het bestuur.

De risicomangementfunctie rapporteert aan het bestuur en de Raad van Toezicht.

Interne auditfunctie

De interne auditfunctie bestaat uit de functiehouders interne audit (bestuurslid) en een door het fonds aangewezen externe organisatie of persoon die de functie vervult (de "vervuller"). De opdracht van de interne auditfunctie is deze sleutelfunctie van het fonds te vervullen conform de wettelijke eisen. De interne auditfunctie evalueert onder meer of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, inclusief de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De interne auditfunctie vormt het sluitstuk van alle waarborgen binnen het fonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering.

De interne auditfunctie rapporteert aan het bestuur en de Raad van Toezicht.

Actuariële functie

De actuariële functie is uitbesteed aan de certificerend actuaris. Dit betreft zowel het houderschap als de vervulling van de functie.

De opdracht van de actuariële functie is deze sleutelfunctie van het fonds te vervullen conform de wettelijke eisen. De actuariële functie heeft een beoordelende en controlerende taak met betrekking tot de actuariële activiteiten van het fonds. De functie maakt deel uit van het interne beheersingssysteem van het fonds.

De actuariële functie rapporteert zijn aanbevelingen aan het bestuur van het fonds

Facturatie- en declaratieproces

Het dagelijks bestuur beoordeelt en keurt facturen goed.

Voor wat betreft facturen inzake de (vaste) vergaderlocatie(s) van het bestuur, geldt dat het bestuursbureau deze zelf op juistheid beoordeelt en betaalbaar stelt. Deze facturen worden niet aan de Dagelijks Bestuur voorgelegd ter goedkeuring. Deze facturen kunnen het beste beoordeeld worden door het bestuursbureau, aangezien gedurende het uitvoeringsjaar steeds maatwerkafspraken voor vergaderingen kunnen worden gemaakt. De hoogte van de facturen is onder meer afhankelijk van de duur van de vergadering en het aantal deelnemers. In dit kader zou sprake zijn van teveel tijdsbelasting voor het Dagelijks Bestuur, indien deze facturen ook zouden moeten worden voorgelegd ter goedkeuring. Door het bestuursbureau worden op basis van de jaarlijkse vergaderplanning prijsafspraken gemaakt met de vergaderlocatie.

Ten aanzien van declaraties (inzake vacatie- en reiskostenvergoedingen) van leden van alle fondsorganen geldt eveneens dat het bestuursbureau deze zelf op juistheid beoordeelt en betaalbaar stelt. Deze declaraties worden niet aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd ter goedkeuring. Deze declaraties kunnen het beste beoordeeld worden door het bestuursbureau, aangezien de hoogte van de vacatievergoedingen afhankelijk is van de duur van de vergaderingen. Daarnaast is de hoogte van de declaratie inzake reiskosten afhankelijk van de woonplaats van de functionaris en de locatie waar de vergadering of bijeenkomst plaatsvindt. Door het hoge aantal declaraties (lopende het uitvoeringsjaar) in dit kader zou sprake zijn van teveel tijdsbelasting voor het Dagelijks Bestuur, indien deze declaraties ook zouden moeten worden voorgelegd ter goedkeuring.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 7 leden. De deelnemers en pensioengerechtigden zijn evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. Daarnaast worden de gewezen deelnemers en de werkgevers vertegenwoordigd:

- 3 leden worden benoemd namens de deelnemers;
- 2 leden worden benoemd namens de pensioengerechtigden;
- 1 lid wordt benoemd namens de gewezen deelnemers;
- 1 lid wordt benoemd namens de werkgevers.

In het verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers, de pensioengerechtigden die een ouderdomspensioen of een partnerpensioen van het fonds ontvangen, gewezen deelnemers en de aangesloten werkgevers vertegenwoordigd.

De werkgeversorganisaties (NVB en NBOV) benoemen en ontslaan het (plaatsvervangende) lid van het verantwoordingsorgaan dat de aangesloten werkgevers vertegenwoordigt. De leden namens de gewezen deelnemers, deelnemers en pensioengerechtigden worden na verkiezing benoemd. De leden van het verantwoordingsorgaan worden gekozen c.q. benoemd voor een periode van vier jaar en komen tweemaal voor herverkiezing c.q. herbenoeming in aanmerking. Voor de eerste en bij tussentijdse verkiezingen geldt dat het oorspronkelijke rooster van aftreden van toepassing is. Het verantwoordingsorgaan kan zijn bevoegdheden uitoefenen, ook wanneer

er vacatures zijn. Het lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met het lidmaatschap van het bestuur of het intern toezicht.

Intern toezicht

Raad van Toezicht

Het fonds kent per 1 juli 2014 een raad van toezicht. De raad van toezicht toetst en beoordeelt het functioneren van het bestuur en de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht bestaat uit 3 leden, die onafhankelijk dienen te zijn van de werkgevers- en werknemersorganisaties, het fonds en de organisatie(s) waaraan de uitvoering is opgedragen.

De raad van toezicht heeft ten minste de volgende taken:

- a. het beoordelen van beleids- en bestuursprocessen en de checks en balances binnen het fonds;
- b. het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- c. het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de lange termijn.

De raad van toezicht heeft ten minste de volgende goedkeuringsrechten (vastgelegd in artikel 104 lid 3 PW):

1. het jaarverslag en de jaarrekening;
2. het functieprofiel voor bestuurders;
3. het beleid inzake beloningen, met uitzondering van de beloning van de raad van toezicht;
4. gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds;
5. liquidatie, fusie of splitsing van het pensioenfonds;
6. het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

De raad van toezicht heeft recht op:

- a. alle informatie die hij nodig acht om zijn taak goed te kunnen vervullen;
- b. overleg met het bestuur over alle bestuurstaken;
- c. overleg met het verantwoordingsorgaan, de externe accountant en de externe actuaris;
- d. overleg met de vertegenwoordigers van de organisatie(s) waaraan is uitbesteed en de compliance officer van het fonds.

De raad van toezicht rapporteert zijn bevindingen over het functioneren van het bestuur respectievelijk het fonds jaarlijks schriftelijk en beargumenteerd aan het verantwoordingsorgaan en licht deze rapportage mondeling toe. Het bestuur bespreekt de rapportage en de eventueel daarop gebaseerde (voorgenomen) bestuursbesluiten met het verantwoordingsorgaan. De bevindingen van de raad van toezicht worden in het betreffende jaarverslag vermeld.

De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht, zijn werkwijze, samenstelling en benoeming zullen nader worden vastgelegd in het reglement van de raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht worden benoemd door het bestuur na een advies van het verantwoordingsorgaan. Elke benoeming geschiedt voor ten hoogste 4 jaren. Herbenoeming is éénmaal mogelijk. Voor leden die ter vervulling van een tussentijdse vacature zijn benoemd vangt de eerste zittingstermijn aan na afloop van de zittingsperiode van zijn of haar voorganger volgens het rooster van aftreden.

De leden van de raad van toezicht kunnen worden geschorst of ontslagen door het bestuur, na horen van het betreffende lid van de raad en na een advies van het verantwoordingsorgaan.

Het betreffende lid van de raad wordt in de gelegenheid gesteld ter vergadering waarin het ontslag is geagendeerd diens zienswijze betreffende het ontslag toe te lichten.

Het ontbreken van de op grond van de Pensioenwet vereiste goedkeuring van de raad van toezicht tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid van het bestuur of bestuursleden niet aan. Indien niet de goedkeuring wordt verkregen van de raad van toezicht als bedoeld in dit lid wordt de uitvoering van het betreffende bestuursbesluit zoveel mogelijk opgeschort en de volgende procedure gevolgd.

Het bestuur treedt in overleg met de raad van toezicht. In een speciaal hiertoe belegde vergadering besluit het bestuur vervolgens of het aanleiding ziet om het betreffende bestuursbesluit waarvoor geen goedkeuring door de raad van toezicht is verkregen, al dan niet te herzien. Een besluit om niet te herzien wordt bij unanimititeit genomen. Indien geen unaniem besluit kan worden genomen komt het bestuursbesluit, dat voor goedkeuring was voorgelegd, niet tot stand. Het bestuur informeert de raad van toezicht schriftelijk over de uitkomst van zijn beraadslaging en besluitvorming en geeft daarbij, indien aan de orde, specifiek aan waarom het niet herzien van het bestuursbesluit nodig is in het belang van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden dan wel voortvloeit uit een aanwijzing van de toezichthouder, een last onder dwangsom of rechtstreeks voortvloeit uit een wettelijk voorschrift.

Klachtenreglement

Met ingang van 1 januari 2000 is er voor Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf een klachtenreglement in werking getreden. In voornoemde klachtenreglement is de procedure vastgelegd met betrekking tot indiening van klachten, verwerking van klachten en afhandeling van klachten. Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regeling. De operationele uitvoering van de klachtenregeling is door het bestuur uitbesteed aan TKP Pensioen B.V.

Administratieve organisatie

De (financiële) jaarverslaglegging van het fonds wordt met ondersteuning van de accountant en de actuaris, voorbereid door de administrateur. De administrateur beschikt bij het uitvoeren van haar werkzaamheden over een handleiding die wordt bijgewerkt indien daar aanleiding toe is.

De administrateur heeft tekenbevoegdheid voor stukken die de uitvoering van de pensioenregeling betreffen. De administrateur rapporteert op bestuursvergaderingen over de voortgang van de administratieve uitvoering en over bijzonderheden.

Controleerbare werkzaamheden worden door de administrateur aan het bestuur voorgelegd ter controle en fiattering. De accountant ziet toe op de juiste en volledige uitvoering van maatregelen met betrekking tot de interne controle. Uitvoering en controle zijn hier volledig gescheiden.

Accountant

De accountant controleert jaarlijks de onder verantwoordelijkheid van het bestuur opgestelde jaarrekening. Hij doet dit overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten.

Volgens deze richtlijnen wordt de controle zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Certificerend Actuaris

De certificerend actuaire van het fonds controleert jaarlijks of de technische voorzieningen, conform de grondslagen van het fonds, juist zijn vastgesteld. Voorts beoordeelt de actuaire of de voorziening pensioenverplichtingen op voldoende veilige grondslagen is berekend en of deze toereikend is ter dekking van de minimumvoorziening. Hiernaast beoordeelt hij jaarlijks of de in het fonds aanwezige middelen toereikend zijn voor een continue dekking van deze minimumvoorziening. Hiertoe voert hij onder andere een toereikendheidstoets uit. Deze certificerend actuaire is onafhankelijk van het pensioenfonds en verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

De certificerend actuaire beschikt over een gedragscode over de onafhankelijkheid van de certificerend actuaire, waar bij De Nederlandsche Bank N.V. goedkeuring voor aangevraagd is.

Adviserend Actuaire

De adviserend actuaire woont de bestuursvergaderingen van het fonds bij en ondersteunt het bestuur bij het ontwikkelen en formuleren van het beleid van het fonds.

1.9 Het interne beheerssysteem van het pensioenfonds

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf voert de pensioenregeling uit in eigen beheer. Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regeling. Het pensioenbeheer van de pensioenregeling is uitbesteed en opgedragen aan een externe administrateur. Het vermogensbeheer is eveneens uitbesteed aan externe partijen.

In overeenkomsten zijn vastgelegd wat de taken en verantwoordelijkheden van partijen zijn, onderdeel van deze contracten zijn zogenaamde service level agreements.

In deze overeenkomsten zijn onder meer de volgende elementen verwerkt:

- Vastgelegd zijn de specifieke werkzaamheden die de uitvoerder verricht voor het fonds, onder te verdelen in administratieve, financiële, secretariële, actuariële, juridische, en overige werkzaamheden.
- De verplichting deze werkzaamheden op een efficiënte, zorgvuldige en professionele manier uit te voeren.
- De verplichting tot geheimhouding van de gegevens van het fonds en de verklaring in te staan voor de deskundigheid en de betrouwbaarheid van het personeel dat met de uitvoering van de werkzaamheden wordt belast.
- De uitvoerder wordt last en volmacht verleend om al datgene te doen wat in het belang van het fonds en voortvloeiende uit de hem opgedragen taken gewenst, nuttig of noodzakelijk wordt geacht.
- Van de externe vermogensbeheerders wordt een verklaring ontvangen, benodigd voor een adequate beheersing van de risico's, bijvoorbeeld een ISAE 3402 verklaring.

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf wordt door de administrateur, in de afzonderlijke bestuursvergaderingen op de hoogte gehouden van de aan deze partijen uitbesteede werkzaamheden en ontwikkelingen op velerlei relevante

gebieden. Ook wordt het bestuur door de administrateur meermaals expliciet verzocht een besluit te nemen, in algemene en in individuele gevallen. De besluiten, door het bestuur genomen, worden in notulen vastgelegd, welke het bestuur in de vergadering volgend hierop, eventueel met inachtneming van op - of aanmerkingen, goedkeurt.

Indien het bestuur de administrateur om iets verzoekt dan wel deze toestaat in bepaalde situaties volgens een vastgestelde wijze te handelen, wordt dit eveneens opgenomen in de notulen. Controle vindt dus over het algemeen plaats via de notulen van voorgaande bestuursvergaderingen. Daarnaast wordt een jaarplan opgesteld. Hierin wordt een overzicht gegeven van afspraken tussen bestuur en administrateur zodat het bestuur in staat is een aantal werkzaamheden te sturen en te volgen. Ook kunnen er op deze manier afspraken worden gemaakt over kwaliteit en serviceniveau.

Handboek bestuur

Het bestuur heeft de verschillende bestuursprocessen vastgelegd in het handboek bestuur. Dit handboek wordt jaarlijks geëvalueerd.

Informatie en communicatie

Van groot belang is goede informatie en communicatie tussen alle bij het fonds betrokken instanties. De administrateur, het bestuursbureau en het dagelijks bestuur van het fonds vervullen een spilfunctie hierin. Ook over de opslag en het beheer van informatie dienen duidelijke afspraken te bestaan. Als beheersmaatregelen worden genoemd:

- Voor alle systemen is bepaald wie toegang heeft en wie bevoegd is tot het invoeren of wijzigen van de betreffende informatie;
- Het verstrekken van (periodieke) informatie aan het fondsbestuur.

Risicobeoordeling

De risicobeoordeling bestaat uit het identificeren en analyseren van die risico's die het realiseren van de doelstellingen in de weg kunnen staan. Op deze wijze verschaft risicobeoordeling een basis voor de wijze waarop de risico's beheerst kunnen worden. De in de uitbesteding betrokken organisaties zijn verantwoordelijk voor het beheersen van alle risico's binnen hun verantwoordelijkheidsgebied.

Belangrijke beheersingsmaatregelen zijn:

- Doelstellingen zijn vastgelegd in administratieovereenkomsten en in het strategisch en jaarlijks beleggingsplan;
- Tijdige vaststelling beleggingsplannen door het bestuur van het fonds;
- Communicatie van beleggingsplannen/pensioenplannen naar medewerkers van de bovengenoemde organisaties;
- Duidelijke voorschriften welke activiteiten, producten en financiële instrumenten, tegenpartijen toegelaten of verboden zijn;
- Heldere limieten om rente-, valuta-, krediet-, markt- en liquiditeitsrisico's te beheersen;
- Risicobeleid waarin o.a. de risicohouding en identificatie en meting van alle risico's is opgenomen;
- Identificatie en meting van alle risico's;
- Eenduidige benchmarks.

Het bestuur heeft Ortec Finance benoemd als Extern Oversight Manager. Dit houdt concreet in dat Ortec Finance bij alle bestuursvergaderingen aanwezig is. Ortec Finance

adviseert het bestuur over risicomanagement en houdt toezicht op de uitbestede diensten. Hierbij gaat Ortec Finance na of de dienstverlening wordt uitgevoerd conform het beleid en conform de afspraken die gemaakt zijn in contracten en Service Level Agreements. Ortec Finance ondersteunt daarnaast het bestuur in besluitvorming door het opstellen van onafhankelijke oplegnotities bij voorstellen en adviezen die door onder meer de adviserend actuaire, de fiduciair manager en/of de vermogensbeheerder en TKP aan het bestuur ter besluitvorming worden voorgelegd. Ten slotte stelt Ortec Finance maandelijks en op kwartaalbasis een Integraal Risico Dashboard op op basis waarvan het bestuur zowel de financiële als niet-financiële risico's monitort.

Risicobeleid

Het bestuur heeft het risicobeleid expliciet vastgelegd. Dit document beschrijft de doelstellingen van risicomanagement, de organisatorische inrichting van de risicomanagement functie en de risicospecifieke beheersing per type risico. Het risicobeleid wordt jaarlijks geëvalueerd.

Integriteitsbeleid

Het fonds beschikt tevens over een integriteitsbeleid. Doelstelling van dit integriteitsbeleid is het stimuleren dat aan het fonds verbonden personen op alle niveau's handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen, met de specifieke waarden en normen die gelden voor het fonds in het bijzonder en uiteraard met inachtneming van de toepasselijke (toezicht) wet- en regelgeving. Het bestuur draagt zorg voor een periodieke en systematische analyse van de integriteitsrisico's zoals beschreven in het integriteitsbeleid. Daarnaast beschikt het fonds over een gedragscode, een regeling misstanden (hieronder worden tevens incidenten verstaan) en een screeningsbeleid. De regeling misstanden is als bijlage opgenomen (bijlage VIII).

Financieel crisisplan

Het fonds heeft een financieel crisisplan opgesteld. Een financieel crisisplan beschrijft welke maatregelen ingezet kunnen worden in de situatie dat niet aan de vereisten gesteld aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan en welke maatregelen ingezet kunnen worden in de situatie dat de beleidsdekkingsgraad zich vijf jaar lang onder het minimum vereist eigen vermogen bevindt. Het financieel crisisplan geeft invulling aan de eis dat in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) onder meer een beschrijving van het interne beheersingssysteem en de financiële sturingsmiddelen dient te worden opgenomen. Het crisisplan is opgenomen in Bijlage IX.

Dekkingsgraad

Door het fonds worden drie soorten dekkingsgraden gedefinieerd: de actuele dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraad en de reële dekkingsgraad.

Actuele dekkingsgraad

Deze dekkingsgraad is gelijk aan het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad betreft de dekkingsgraad waarop beleidsmaatregelen gebaseerd zullen worden. Deze beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden.

Reële dekkingsgraad

Tevens wordt de reële dekkingsgraad vanaf boekjaar 2015 door het fonds vastgesteld. De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de reële voorziening pensioenverplichtingen waarbij voor de bepaling van de reële voorziening pensioenverplichtingen de nominale rente zoals gepubliceerd door DNB onder aftrek van de door de markt verwachte Europese prijsinflatie wordt gehanteerd.

2 Deelname aan de pensioenregeling

Aansluitingsgronden

Deelname aan de pensioenregeling van het fonds is verplicht voor iedere persoon die werkzaam is bij een werkgever, zoals omschreven in het besluit dat is afgegeven op 6 november 2017 te 's Gravenhage door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Verplichtstelling, als bijlage 1 bijgevoegd).

Daarenboven kan deelname aan het fonds voortvloeien uit een besluit van het bestuur van het fonds dat voorziet in een aansluiting op vrijwillige basis (aansluiting op verzoek). Het criterium op grond waarvan het bestuur een dergelijk verzoek honoreert, is of wordt voldaan aan één van de eisen, zoals gesteld in artikel 121 Pensioenwet. Een dergelijke aansluiting geldt voor het gehele personeel van de onderneming (als ware er sprake van een onderneming die wél onder de verplichtstelling valt).

Vrijstellingen

Verzoeken om vrijstelling van de verplichting tot deelname, worden beoordeeld op grond van het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000. Het bestuur van het fonds heeft géén beleid vastgesteld, op grond waarvan onverplicht tot vrijstelling kan worden overgegaan. Derhalve wordt alleen vrijstelling verleend indien daartoe – gelet op de voornoemde Vrijstellingsbesluit - een verplichting bestaat.

Toetreding

Toetreding tot het fonds geschiedt op de datum van indiensttreding, doch niet eerder dan op de 1ste dag van de maand waarin de werknemer de 20-jarige leeftijd bereikt.

3 Algemene overwegingen

Bij het vaststellen van de toe te passen actuariële technieken, het beleggingsbeleid en de balanswaardering heeft het bestuur zich laten leiden door de volgende algemene verwachtingen ten aanzien van de bedrijfstak, het verzekerde bestand en algemene economische omstandigheden.

3.1 Continuïteit van de sponsor

Er zijn geen redenen om aan de continuïteit van de bedrijfstak te twijfelen. Wel houdt het bestuur rekening met de omstandigheid dat de bedrijfstak gevoelig is voor externe invloeden, met andere woorden zowel de omvang van het deelnemersaantal als de loonontwikkeling kunnen variëren.

3.2 Omvang van het deelnemersaantal

Er wordt geen structurele inkrimping of uitbreiding van het deelnemersbestand voorzien.

3.3 Verwachte salaristrend(s)

Bij het formuleren van het beleid is uitgegaan van de verwachting dat de lonen sneller zullen stijgen dan de prijsontwikkeling. In de ALMstudie 2019 is uitgegaan van een gemiddelde prijsinflatie van 1,2% en een gemiddelde looninflatie van 1,1% gedurende de eerste 5 jaren. De gemiddelde prijs- en looninflatie bedraagt 1,2% over de jaren 1 tot 15.

4 Hoofdpijnen uitvoeringsreglement

In het uitvoeringsreglement is in hoofdpijnen het volgende bepaald:

- De pensioenregelingen die het fonds uitvoert.
- Daarnaast kan de werkgever ervoor kiezen een excedentpensioenregeling onder te brengen bij het fonds.
- De verschuldigde premie voor de verplichte deelneming is een doorsneepremie die door sociale partners wordt vastgesteld en wordt voor de deelnemer uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag.
- De verschuldigde premie wordt maandelijks of vier-wekelijks achteraf in rekening gebracht en wordt door het bestuur berekend aan de hand van een kopie van de door de werkgever te verstrekken periodieke loonopgave bij de belastingdienst.
- Bij overschrijding van de betalingstermijn is het fonds gerechtigd wettelijke handelsrente en incassokosten in rekening te brengen.
- De werkgever is verplicht alle gegevens volledig en juist te verstrekken die voor het fonds benodigd zijn. De gegevens worden verstrekt op de door het fonds aangegeven wijze. Indien niet alle gegevens door de werkgever worden verstrekt is het fonds gerechtigd om de premienota naar eigen inschatting vast te stellen.
- Indien de werkgever de premiebetalingsverplichtingen niet nakomt is het fonds in bepaalde gevallen gerechtigd het verantwoordingsorgaan, de ondernemingsraad en de actieve deelnemers van de werkgever hierover te informeren.
- Het fonds heeft een aantal rechtsmiddelen ter beschikking om de premie alsnog te innen (dwangbevel, beslag, faillissement van de werkgever aanvragen of de werkgever hoofdelijk aansprakelijk stellen)
- Het pensioenreglement wordt in overeenstemming met de (gewijzigde) pensioenovereenkomst vastgesteld. De secretaris van het georganiseerd overleg fungeert in dit kader als aanspreekpunt van de cao-partijen.
- De voorwaarden waaronder toeslagverlening door het fonds plaatsvindt zoals beschreven in hoofdstuk 8 is opgenomen in het uitvoeringsreglement
- Het kortingsbeleid en de financiële sturingsmiddelen zoals beschreven onder respectievelijk 7.2 en 11.4 is vastgelegd in het uitvoeringsreglement.
- Het beleid inzake premiekorting en terugstorting zoals beschreven in 8.3 is vastgelegd in het uitvoeringsreglement.
- Vrijwillige voortzetting is mogelijk mits wordt voldaan aan de genoemde voorwaarden.
- Vrijstelling van verplichte deelneming is mogelijk mits wordt voldaan aan de voorschriften van het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000.
- Het fonds beschikt over een klachtenprocedure voor de afhandeling van klachten van de werkgever over de uitvoering van de pensioenregeling. De klachtenprocedure is vastgelegd in het uitvoeringsreglement.
- Het pensioenreglement is op 1 januari 2011 in werking getreden en laatstelijk op 1 januari 2023 gewijzigd.

5 De inhoud van de pensioenregeling

Voor een precieze inhoud van de pensioenregeling wordt verwezen naar de pensioenreglementen. Hierna wordt een korte samenvatting gegeven van de pensioenregeling - waarin de verzekeringstechnisch gezien belangrijkste elementen - genoemd worden. De belangrijkste wijzigingen in de pensioenregeling vanaf 1 januari 2016 zijn:

- Per 1 januari 2016 is de pensioenregeling op een aantal punten gewijzigd. Belangrijkste wijzigingen zijn de introductie van de franchise, verlaging van de opbouw van het ouderdomspensioen en wijziging van de indexatieambitie.
- Per 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd verhoogd van 67 jaar naar 68.
- Per 1 januari 2020 is de opbouw van het ouderdomspensioen verlaagd van 1,60% naar 1,45% van de pensioengrondslag en per 1 januari 2021 van 1,45% naar 1,35%.
- Per 1 januari 2022 is de pensioenopbouw verder verlaagd naar 1,30%.
- Per 1 januari 2023 is de pensioenopbouw verhoogd naar 1,35%.

De pensioenregeling voorziet in een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen.

De pensioenregeling valt te kenmerken als een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een geïndexeerde middelloonregeling (een salarisdiensttijdregeling). Dit houdt in dat de hoogte van de te verkrijgen pensioenaanspraak in een bepaald jaar afhankelijk is van de hoogte van de pensioengrondslag en het parttime percentage in dat jaar. De pensioenrechten en pensioenaanspraken worden, indien de middelen van het fonds daarin kunnen voorzien, jaarlijks geïndexeerd met de prijsindex.

Voor de pensioenberekening wordt ieder jaar het pensioensalaris (zijnde het loon in de zin van de Coördinatiewet Sociale Verzekeringen) vastgesteld. Aan het jaarsalaris wordt een maximum gesteld (2023: € 60.200). Dit maximum jaarsalaris wordt elk jaar per 1 januari verhoogd of verlaagd met een door het bestuur vastgesteld percentage. Vervolgens wordt het (gemaximeerde) pensioensalaris verlaagd met de fiscaal minimale franchise horende bij een maximale opbouw van 1,875% in een middelloonregeling (2023: € 16.322).

De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar per 1 januari 2018. Het tot 1 januari 2018 opgebouwde ouderdomspensioen met pensioenleeftijd 67 is per die datum actuariael neutraal omgezet naar een ouderdomspensioen ingaand op leeftijd 68.

Bepaling van het ouderdomspensioen

Vanaf 1 januari 2023 is de per jaar van deelneming te verkrijgen aanspraak op ouderdomspensioen gelijk aan 1,35% van de pensioengrondslag. De opbouwperiode van de pensioenaanspraak loopt vanaf de eerste van de maand waarin de leeftijd van 20 jaar wordt bereikt of de latere datum van indiensttreding tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de pensioenrichtleeftijd wordt bereikt.

Bepaling van het partnerpensioen en wezenpensioen

Voor de deelnemers vindt er vanaf 1 januari 2006 opbouw van partner- en wezenpensioen plaats. De opbouw van partnerpensioen respectievelijk wezenpensioen bedraagt 70% respectievelijk 14% van het vanaf 1 januari 2006 op te bouwen ouderdompensioen. Op grond van de overgangsbepalingen is voor dienstjaren gelegen voor 1 januari 2006 alsnog een opgebouwd partnerpensioen toegekend ter grootte van 70% van het voor 1 januari 2006 opgebouwde ouderdompensioen. Per 1 januari 2016 is de opbouw van het ouderdompensioen voor het eerst verlaagd.

Het bij overlijden van een deelnemer te verkrijgen partnerpensioen is gelijk aan 70% van het totaal te bereiken ouderdompensioen. Deelnemers kunnen op de pensioenrichtdatum kiezen om een deel van het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in extra ouderdompensioen.

Premievrije deelneming bij arbeidsongeschiktheid

Het deelnemerschap wordt bij arbeidsongeschiktheid ten laste van het fonds voortgezet. De mate van voortzetting is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. Het fonds past een zes-klassensysteem (uitkering op basis van de WAO of Wajong) dan wel een vier-klassensysteem (uitkering op basis van de WIA) toe.

5.1 Aanvullend reglement excedentvoorziening

Het fonds kent een aantal aanvullende excedent-verzekeringen die tegen actuariële premie worden gefinancierd. De te hanteren grondslagen ter vaststelling van de voorziening zijn gelijk aan de grondslagen van de basisregeling (hoofdstuk 6). De vastgestelde actuariële premie zal nog worden verhoogd met een solvabiliteitsopslag. Met ingang van de premiëstelling 2022 is de maatstaf waarvan de solvabiliteitsopslag wordt afgeleid gewijzigd. In hoofdstuk 9 wordt hier nader op in gegaan.

5.2 Vrijwillige aansluiting

Deze regeling is van toepassing op bedrijven die niet direct onder de werkingssfeer van het fonds vallen, maar qua karakter van het bedrijf en de aard van de werkzaamheden wel "branchespecifiek" genoemd kunnen worden. Op grond van deze regeling worden pensioenaanspraken verzekerd conform de basisregeling van het fonds. Voor de benodigde premie worden de fondsgrondslagen toegepast, de verschuldigde premie is gelijk aan de doorsneepremie van de basisregeling.

5.3 Enkele bijzondere aspecten

Het fonds werkt mee aan waardeoverdrachten (indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds meer bedraagt dan 100%). Het fonds kent een regeling voor vrijwillige voortzetting van de pensioenopbouw na beëindiging van de deelneming anders dan door overlijden of ingang ouderdompensioen.

6 De berekening van de Voorziening Pensioenverplichtingen

6.1 Kansstelsels (zie ook bijlage II)

De Voorziening Pensioenverplichtingen (VPV) wordt vanaf 30 september 2022 berekend op basis van de prognosetafel AG2022, met fondsspecifiek vastgestelde ervaringssterfte op basis van inkomen. Vanaf 30 november 2022 is eveneens de fondsspecifieke ervaringssterfte opnieuw herijkt. Per 31 december 2022 is het startjaar 2023. Het startjaar wordt jaarlijks met één jaar verhoogd.

De kansstelsels worden in principe om de 2-jaar herijkt. Het laatste grondslagenonderzoek heeft plaatsgevonden in het najaar van 2022. Aanleiding was de publicatie van de prognosetafel AG2022 door het Actuarieel Genootschap.

Voor toetsing van de financiële positie zullen dezelfde uitgangspunten worden gehanteerd. Hiermee geschiedt de vaststelling van de VPV overeenkomstig de voorwaarden van het FTK. De komende jaren zullen de grondslagen nauwgezet worden gemonitord.

Voor alle actieve deelnemers en alle nog niet gepensioneerde gewezen deelnemers wordt een partnerpensioen verzekerd. De reservering hiervoor vindt plaats op basis van het zogenaamde onbepaalde partnertarief. In 2022 zijn de in dit tarief gehanteerde partnerfrequenties opnieuw onderzocht en is overgegaan op meest recente partnerfrequenties afgeleid van de gehele Nederlandse bevolking (CBS 2022, inclusief samenwonend).

Voor de gepensioneerden ouder dan de pensioeningangsdatum is alleen voor gehuwden en samenwonenden een partnerpensioen verzekerd, waarmee bij de reservering rekening wordt gehouden.

Bij de berekeningen is steeds aangenomen dat de medeverzekerde partner van een mannelijke verzekerde een vrouw is die drie jaar jonger is, terwijl is aangenomen dat een vrouwelijke verzekerde een twee jaar oudere mannelijke medeverzekerde partner heeft. (Tot 31 december 2020 werd een leeftijdsverschil van drie jaar gehanteerd voor de mannelijke medeverzekerde van de vrouwelijke deelnemer.)

6.2 De rekenrente, berekeningswijze en overige grondslagen

De VPV wordt berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur zoals die door DNB gepubliceerd wordt. De pensioenen zijn continu betaalbaar verondersteld.

De VPV voor het ouderdoms- en partnerpensioen wordt gesteld op de contante waarde van de op de balansdatum verworven tijdsevenredige aanspraken, met inbegrip van de verhogingen op grond van artikel F (pensioenreglement bakkers 2006) per 1 januari na de balansdatum.

Ter bepaling van de VPV voor niet ingegane wezenpensioenen wordt geen afzonderlijke voorziening vastgesteld. In plaats daarvan wordt het uitgestelde partnerpensioen behorend bij het uitgesteld ouderdompensioen op 100,45% van zijn reglementaire waarde gesteld.

Voor ingegane wezenpensioenen wordt voor de vast te stellen VPV sterfte verwaarloosd.

Bij toekenning van een pensioen ten gevolge van overlijden wordt de contante waarde van het ingegane pensioen direct toegevoegd aan de VPV.

De VPV voor de toekomstige opbouw van arbeidsongeschikte deelnemers wordt vastgesteld op basis van 100% van de nog op te bouwen aanspraken.

In verband met het inlooprisico WIA wordt de VPV verhoogd - met 7,3% van de som van de zuivere actuariële premie voor de pensioenopbouw van het boekjaar en het voorgaande boekjaar - in verband met de te verwachten schade van zieke deelnemers die, gezien de wachttijd van 2 jaar, nog niet in aanmerking zijn gekomen voor een WIA-uitkering. Deze opslag is voor het laatst in 2019 geanalyseerd. De reservering wordt gebaseerd op het actuele risicopremiepercentage. Indien het opbouwpercentage in de pensioenregeling wordt gewijzigd, wordt de risico-opslag uit de premie hiervoor gecorrigeerd door deze te vermenigvuldigen met de factor $\frac{\text{opbouw\% nieuw}}{\text{opbouw\% oud}}$.

Het fonds heeft per 31 oktober 2018 de excassovoorziening verhoogd van 2,5% naar 2,7% van de nettovoorziening pensioenverplichtingen. In 2020 en 2022 is de hoogte van de excassovoorziening geëvalueerd. Bij deze evaluatie is door het bestuur enerzijds gekeken naar het continuïteitsscenario waarbij, rekening houdend met het positieve resultaat op kosten over de afgelopen jaren, geconcludeerd is dat er geen directe aanleiding is de excassovoorziening te verhogen.

Vanaf 31 december 2022 houdt het fonds een additionele voorziening aan voor de financiering van de toekomstige tijdelijke projectkosten in het kader van de Wet Toekomst Pensioen.

Vanuit de discontinuïteitsgedachte beoordeeld ligt dit anders. Van discontinuïteit is sprake indien de verplichtstelling wegvalt en geen actieve pensioenopbouw meer plaatsvindt. Het bestuur acht het dan niet realistisch dat het fonds nog lang als slapend fonds voort zal blijven bestaan. Indien deze situatie van discontinuïteit zich voordoet gaat het bestuur actief op zoek de verplichtingen binnen één jaar na ontstaan van de voorgenoemde situatie onder te brengen bij een andere partij.

Voor de bepaling van de hoogte van de excassovoorziening heeft het bestuur beoordeeld wat een marktconforme prijs is om de totale populatie van het fonds die op dat moment inactief is geworden elders onder te brengen. Daarbij is gekeken naar de variabele kosten die verwacht worden om de pensioenadministratie van deze totale populatie met de kenmerken van de huidige deelnemers van het fonds af te wikkelen, waarbij rekening is gehouden met de mogelijkheid de grote groep inactieve deelnemers met een aanspraak onder de wettelijke afkoopgrens collectief af te kopen.

Op grond van bovenstaande uitgangspunten en inzichten heeft het bestuur beoordeeld dat een excassovoorziening van 2,7% van de nettovoorziening pensioenverplichtingen adequaat is.

Bij de beoordeling van het niveau van de kostenvoorziening houdt het bestuur ook rekening met het voornemen om te komen tot een vergaande vorm van samenwerking met Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie. In bijlage II is een en ander nader gespecificeerd.

De overige grondslagen worden in principe om de 2-jaar herijkt. Het laatste grondslagenonderzoek heeft plaatsgevonden in het najaar van 2022. Aanleiding was de publicatie van de prognosetafel AG2022 door het Actuariel Genootschap.

6.3 Afkoop- en flexibiliseringsfactoren

Het pensioenfonds heeft binnen de Pensioenwet de mogelijkheid om kleine pensioenen af te kopen. Het fonds hanteert een afkoopgrens die gelijk is aan 50% van de wettelijke afkoopgrens. De afkoopfactoren worden jaarlijks vastgesteld op basis van de grondslagen van het fonds voor het betreffende jaar en de rentetermijnstructuur per 30 september van het voorgaande jaar. De factoren zijn geldig vanaf 1 januari tot en met 31 december.

In het pensioenreglement is een aantal flexibiliseringsmogelijkheden vastgelegd. De flexibiliseringsfactoren worden jaarlijks vastgesteld op basis van de meest recente fondsgrondslagen en de DNB curve per 30 september rekening houdend met een eventuele dan bekende UFR aanpassing per 1 januari van het komende jaar. De gewijzigde factoren zijn vervolgens geldig vanaf 1 juli van het komende jaar tot en met 30 juni van het daaropvolgende jaar.

De afkoop- en flexibiliseringsfactoren worden sekseneutraal vastgesteld. De verhouding man:vrouw is gelijk aan 70:30. Deze verhouding wordt jaarlijks getoetst aan de hand van de voorziening van de actieven en slapers per 31 december van het voorafgaande jaar. Bij een materiele verschuiving wordt de verhouding man:vrouw aangepast.

7 De waarderingsgrondslagen van de balans

Beleggingen

De waardering van de diverse beleggingscategorieën geschiedt tegen marktwaarde. In afwijking hiervan wordt bij de waardebepaling van de niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen en private equityfondsen gebruik gemaakt van de waarderingen van de fondsen zoals opgenomen in de jaarrekeningen van de betreffende managers. Deze jaarrekeningen zijn voorzien van een verklaring van de controlerend accountant.

Voorzieningen en reserves

Het pensioenfonds kent naast de VPV de volgende voorzieningen en reserves:

- Solvabiliteitsreserve
- Algemene reserve

Solvabiliteitsreserve

In de jaarrekening wordt aansluiting gezocht bij de uitkomsten van de toereikendheidstoets. De hoogte van de solvabiliteitsreserve is maximaal gelijk aan de grens die in het Financieel Toetsingskader is gesteld voor het Vereist Eigen Vermogen. In de toelichting op de balans in het jaarverslag wordt vermeld of de solvabiliteitsreserve al dan niet voldoet aan de wettelijke eisen.

Bijlage V bij deze nota bevat een uitwerking van de berekening van het Vereist Eigen Vermogen ultimo 2021.

Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit de overige middelen van het fonds en vormt het eigen vermogen van het fonds. De hoogte van de algemene reserve is gelijk aan nul, indien het Vereist Eigen Vermogen niet aanwezig is.

Jaarlijks wordt, nadat de voorziening pensioenverplichtingen en de solvabiliteitsreserve op een voldoende peil zijn gebracht, het resultaat van het fonds ten gunste dan wel ten laste van de algemene reserve gebracht.

8 Het te voeren indexatie- en kortingsbeleid

8.1 Indexatiebeleid en ambitie

Voor de pensioenaanspraken van actieve, arbeidsongeschikte en gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen van pensioengerechtigden wordt vanaf 1 januari 2016 bij de bepaling van het indexatiepercentage uitgegaan van de ontwikkeling van een prijsindexcijfer (CPI voor alle bestedingen, afgeleid) tussen 1 april van het voorafgaande jaar en 1 april van het jaar waarop de indexatie betrekking heeft.

Het toeslagbeleid dient op grond van de Pensioenwet toekomstbestendig te zijn. Dit betekent dat niet meer toeslag wordt verleend dan in de toekomst te realiseren is. Voor het bepalen van het toeslagpercentage wordt ondestaande toeslagstaffel gehanteerd:

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening
< 110%	Geen toeslagverlening
Tussen 110% en toeslagverleningsdekkingsgraad ¹ (%)	Gedeeltelijke toekomstbestendige toeslagverlening.
> Toeslagverleningsdekkingsgraad (%)	Volledige toeslagverlening. Wanneer er na het verlenen van toeslagen een overschot is (vermogen boven dekkingsgraad gelijk aan de toeslagverleningsdekkingsgraad) mag dit overschot binnen de fiscale grenzen voor 1/5 ^e deel worden aangewend om gemiste toeslagen in te halen en eventuele kortingen uit het verleden goed te maken.

Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in november in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Ter financiering van deze voorwaardelijke indexatietoezeggingen is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Het bestuur kan besluiten een voorwaardelijke toeslag toe te kennen op grond van een extra mogelijkheid tot het verlenen van een toeslag die (lagere) wetgeving biedt. Van deze extra mogelijkheid kan gebruik worden gemaakt indien wordt voldaan aan de nadere voorwaarden in de (lagere) wetgeving, in aanvulling en uitzondering op hetgeen in het bovenstaande bepaald is.

De indexatie voor de vrijwillige verzekeringen is gelijk aan de hiervoor genoemde indexatiemethodiek.

Het is mogelijk dat er sprake is van een negatieve prijsindex over de referentieperiode (deflatie). Volgens de Pensioenwet is een negatieve toeslag gelijk aan een korting en derhalve is dit niet toegestaan. Indien deze situatie zich voordoet, zal de negatieve prijsindex gelijk gesteld aan 0%.

---

¹ De toeslagverleningsdekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij de volledige toeslagambitie kan worden waargemaakt (prijsindex).

8.2 Kortingsbeleid

Als uiterste redmiddel is het bestuur op grond van het pensioenreglement bevoegd over te gaan tot het verminderen van de ten laste van het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien en voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden die hieraan zijn gesteld in artikel 134 van de Pensioenwet, echter uitsluitend indien:

- de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds per einde van een kalenderkwartaal niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen en het pensioenfonds niet in staat is om via het herstelplan aan te tonen dat het pensioenfonds binnen een termijn van tien jaar een beleidsdekkingsgraad heeft hoger of gelijk aan het vereist eigen vermogen. In deze situatie wordt in principe 1/10 van het verschil tussen de in het herstelplan geprognosticeerde beleidsdekkingsgraad (per einde herstelplan) en het vereist eigen vermogen gekort;
- de beleidsdekkingsgraad gedurende een aaneengesloten periode van vijf jaar na ingang van een herstelplan niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 131 van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen. In deze situatie neemt het pensioenfonds binnen zes maanden maatregelen die ertoe leiden dat direct wordt voldaan aan het minimaal vereist eigen vermogen. De korting wordt in dit geval in principe vastgesteld als het verschil tussen de actuele dekkingsgraad en het minimaal vereist eigen vermogen. Na het verantwoordingsorgaan gehoord te hebben, zal een kortingsmaatregel in principe in één keer genomen worden, maar kan ook worden uitgesmeerd;
- alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet in het herstelplan, bedoeld in artikel 138 van de Pensioenwet of artikel 139 van de Pensioenwet.

In de modellering van het fondsbeleid ten behoeve van een ALM-studie, haalbaarheidstoets of anderszins wordt verondersteld dat zowel een artikel 131 en artikel 132 korting wordt uitgesmeerd over 10 jaar.

Het bestuur heeft in 2021 en in 2022 gebruikt gemaakt van de vrijstellingsregeling dat heeft geresulteerd in een extra meetmoment voor de korte termijn korting einde 2020 en einde 2021. Het gebruik van de vrijstellingsregeling is onderbouwd door het fonds in het kader van de evenwichtige belangenafweging.

Het fonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever(s) schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten. De vermindering kan op zijn vroegst een maand na de in de vorige volzin bedoelde informatieverstrekking worden gerealiseerd.

Uitgangspunt van het fonds is om indien een situatie van korting zich voordoet alle groepen (deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden) in de verschillende regelingen op dezelfde wijze te korten. In situaties waarin het bijvoorbeeld zo is dat door de inzet van andere maatregelen bepaalde groepen reeds een "bijdrage" aan het herstel hebben geleverd, kan het bestuur, na daartoe advies in te hebben gewonnen van het verantwoordingsorgaan, besluiten om in voorkomende gevallen verschillende kortingspercentages te hanteren.

8.3 Inhaalindexatie

Indien het bestuur in enig jaar heeft besloten de aanpassing van de pensioenaanspraken en -rechten niet (volledig) toe te kennen en/of de pensioenaanspraken en –rechten te korten kan zij op een later tijdstip besluiten de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden alsnog te compenseren voor de niet betaalde indexaties en/of in het verleden doorgevoerde kortingen middels inhaalindexatie. Indien de beleidsdekkingsgraad van ultimo december hoger is dan de dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening mogelijk is vindt compensatie plaats dan wel worden kortingen goedge maakt per 1 januari van het volgend jaar. Het eigen vermogen boven de dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening mogelijk is, is voor 1/5 deel beschikbaar voor het inhalen van in het verleden niet verleende toeslag of doorgevoerde kortingen.

Uitvoering van het besluit tot compensatie van in het verleden gemiste indexaties en of in het verleden doorgevoerde kortingen moet, indien de financiële positie van het fonds het toelaat, geschieden binnen 5 jaar na het oorspronkelijke indexatie- (31 december/1 januari) of kortingsmoment. Hierbij hanteert het fonds de zogenaamde 'first in, first out systematiek'. Indien compensatie mogelijk is wordt eerst de oudste niet verleende toeslag of doorgevoerde korting gecompenseerd, waarbij het bestuur voorrang geeft aan compensatie van een doorgevoerde korting boven een gemiste toeslag. Indien de compensatie van de gemiste indexatie of in het verleden doorgevoerde korting niet binnen de gestelde termijn kan worden toegekend zal zij komen te vervallen.

9 Het premiebeleid

9.1 Vaststelling van de kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt jaarlijks bepaald als de som van:

- De jaarinkoop (gedisconteerd met de reële rendementscurve) benodigd voor de in het boekjaar te verkrijgen aanspraken op (tijdelijk/extra) ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen, vermeerderd met de risicopremies voor arbeidsongeschiktheid (premienvrijstelling) en overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en vermeerderd met de solvabiliteitsopslag.
De solvabiliteitsopslag in de premie is gelijk aan nul, tenzij het Vereist Eigen Vermogen horende bij de jaarinkoop hoger is dan de in de premie opgenomen kosten voor indexatie. In deze situatie is de solvabiliteitsopslag gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen verminderd met de in de premie opgenomen kosten voor indexatie. Het Vereist Eigen Vermogen is het conform het standaardmodel van DNB berekende percentage per ultimo voorgaand boekjaar. In bijlage V wordt het (minimaal) Vereist Eigen Vermogen ultimo 2020 nader uitgewerkt.
- De opslag voor uitvoeringskosten.
De opslag uitvoeringskosten is de vergoeding voor het uitvoeren van de pensioenregelingen en strekt derhalve ter dekking van de kosten die het fonds maakt in verband met de uitvoering van de pensioenregelingen, met uitzondering van de kosten benodigd voor de in het boekjaar te verkrijgen aanspraken op pensioen (jaarinkoop).

Voor de berekening van de kostendekkende premie wordt uitgegaan van de reële rendementscurve. De reële rendementscurve wordt vastgesteld als het verwachte fondsrendement (uitgaande van de strategische beleggingsmix² van het fonds) verminderd met een afslag voor indexatie en staat in beginsel voor een periode van 5 jaar vast. Per 1 januari 2021 is een nieuwe 5-jaarsperiode in gegaan. Bij het vaststellen van de reële rendementscurve is rekening gehouden met de maximale parameters, zoals vastgelegd in artikel 23a eerste lid van het besluit Financieel Toetsingskader pensioenfondsen. De reële rendementscurve is gebaseerd op de rentetermijnstructuur en de verwachte inflatie per 30 september 2020 op het moment dat het bestuur de premie voor 2021 heeft vastgesteld.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de reële rendementscurve zijn door het bestuur getoetst aan de resultaten in het basisscenario “Langer Laag” van Ortec Finance zoals gehanteerd in de ALMstudie uit 2019. De verwachte rendementen op zakelijke waarden, die worden gehanteerd in dit basisscenario, vormen de basis voor het verwacht rendement op zakelijke waarden. In het “Langer Laag”-scenario wordt onder andere rekening gehouden met een (*beperkte*) rentestijging. Hierdoor wordt naar verwachting extra rendement gemaakt, omdat Bpf Bakkers het renterisico gedeeltelijk afdekt. Daarnaast wordt in het “Langer Laag” rekening gehouden met een lagere inflatieverwachting, dit heeft eveneens een positief effect op het reële verwachte fondsrendement. Het verwachte reële fondsrendement in het “Langer Laag”-scenario kan per saldo gelijk gesteld worden aan het verwachte reële fondsrendement op basis van de maximale parameters en de overige wettelijke aannames betreffende verwacht rendement op vastrentende waarden en inflatie.

---

² Indien er geen strategische verdeling is vastgelegd betreffende de kredietwaardigheid van de vastrentende portefeuille wordt deze jaarlijks herijkt op basis van de kredietverdeling per 30 juni van het jaar waarin de premie voor komend jaar wordt vastgesteld.

Hiermee rekening houdend heeft het bestuur de voorkeur uitgesproken om op grond van de ALM-studie het extra verwachte reële fondsrendement te betrekken bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie en het reële verwachte fondsrendement vast te stellen op maximale parameters.

Voor het overige worden bij de kostendekkende premie de actuariële veronderstellingen gehanteerd, die ook bij de bepaling van de technische voorziening worden gebruikt, met uitzondering van de opslag voor het wezenpensioen. De benodigde premie voor wezenpensioen is gelijk aan 0,72% van de benodigde premie voor het latent partnerpensioen. De benodigde risicokoopsom latent wezenpensioen is gelijk aan 8,05% van de benodigde risicokoopsom voor het risico partnerpensioen.

De opslag voor premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid wordt met ingang van 1 januari 2022 met 2,5%-punt verhoogd van 4,8% naar 7,3% van de actuariële koopsom voor de pensioenopbouw.

De opslag voor dekking van de jaarlijkse administratiekosten (exclusief de tijdelijke projectkosten in het kader van het Wet Toekomst Pensioen) bedraagt 1,7% van de som van de pensioengrondslagsom.

In bijlage IV bij deze nota is de (geschatte) kostendekkende premie 2023 nader gespecificeerd inclusief vergelijking met de verschuldigde premie.

9.2 De verschuldigde premie

Basis pensioenregelingen:

De bijdrage die het fonds met betrekking tot de regeling inzake ouderdoms-, partner- en wezenpensioen (inclusief premievrijstelling) ontvangt, bedraagt per deelnemer een percentage van de pensioengrondslag. Als uitgangspunt zal deze verschuldigde premie minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie, bedoeld onder 9.1. Met ingang van 1 januari 2023 bedraagt het percentage 26,9%.

De premiedekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beschikbare premie (feitelijke doorsneepremie verminderd met de opslag voor kosten) en de actuariële benodigde premie (premie op basis van de DNBrentetermijnstructuur).

Naast dat de verschuldigde premie minimaal gelijk dient te zijn aan de gedempte kostendekkende premie (wettelijk vereiste), dient de premiedekkingsgraad tenminste gelijk te zijn aan de actuele dekkingsgraad rekening houdend met een bandbreedte van maximaal +/-10%. Jaarlijks wordt op het moment van vaststellen van de premie voor het komende jaar getoetst of aan beide voorwaarden wordt voldaan (per 30 september). Indien niet aan de voorwaarden wordt voldaan kan het bestuur besluiten om de opbouw te verlagen, dan wel de feitelijke premie te verhogen (binnen de gemaakte afspraken met sociale partners). Omgekeerd kan het bestuur besluiten om de opbouw te verhogen zolang wordt voldaan aan de eerder genoemde (wettelijke en interne) vereisten omtrent de gedempte kostendekkende premie en de premiedekkingsgraad.

In de modellering van het fondsbeleid ten behoeve van een ALM-studie, haalbaarheidstoets of anderszins wordt geen rekening gehouden met de eventuele mogelijkheid van een premieverhoging.

De werkgever is gerechtigd een gedeelte van deze premie te verhalen op de werknemer volgens de afspraken die daarover zijn gemaakt in de geldende CAO. Uitgangspunt is een sluitende financiële opzet van de pensioenregeling.

Excedentregeling:

De premie voor de aanvullende excedent-verzekeringen komt volledig ten laste van de werkgever. De premie 2023 voor de excedentregeling wordt als volgt vastgesteld:

Overlevingsgrondslagen	: Prognosetafel AG2022, rekening houdend met ervaringssterfte (vastgesteld op basis van inkomen). Per 1 januari 2023 wordt startjaar 2023 gebruikt. Het startjaar wordt jaarlijks één jaar doorgeschoven.
Markttrente	: Rentetermijnstructuur van 30 september voorafgaand aan het jaar waarvoor de premie wordt vastgesteld
Excassokosten:	: 2,7% van de nominale jaarinkoop
Administratiekosten	: 1,7% van de pensioengrondslagsom
Arbeidsongeschiktheid	: 7,3% van de nominale jaarinkoop
Opslag wezenpensioen	: 1,4% van de actuariële benodigde (risico)koopsom ³
Solvabiliteitsopslag	: 6,1% van de nominale jaarinkoop in 2022. De solvabiliteitsopslag is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het jaar voorafgaande aan de premiebetaling verminderd met 100%-punt. De solvabiliteitsopslag kan niet minder bedragen dan 0%.

Vrijwillige regeling:

De verschuldigde premie zal gelijkgesteld worden aan de verschuldigde premie van de basisregeling.

---

³ Vanwege het geringe aantal deelnemers in de excedentregeling, is er voor efficiëntie gekozen om één wezenopslag te hanteren voor de (risico)koopsom van opbouw- en risicopartnerpensioen.

9.3 Premiekorting en terugstorting

Premiekorting

Het fonds kan op grond van artikel 9.1 van het uitvoeringsreglement uitsluitend korting verlenen op de kostendekkende premie als wordt voldaan aan de wettelijke eisen omtrent premiekorting zoals bedoeld in artikel 129 Pensioenwet.

Premiekorting kan op grond van de Pensioenwet alleen verleend worden als

- gezien de beleidsdekkingsgraad ten aanzien van de pensioenverplichtingen wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften in de Pensioenwet betreffende toereikende technische voorzieningen;
- de voorwaardelijke toeslagen zowel met betrekking tot de voorgaande tien jaar zijn verleend als ook in de toekomst kunnen worden verleend; en
- de korting op de pensioenaanspraken en pensioenrechten op grond van artikel 134 in de voorgaande tien jaar gecompenseerd is.

In de modellering van het fondsbeleid ten behoeve van een ALM-studie, haalbaarheidstoets of anderszins wordt geen rekening gehouden met de eventuele mogelijkheid van een premiekorting.

Terugstorting

Het fonds maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheid tot terugstorting.

10 Het beleggingsbeleid

Het strategische beleggingsbeleid is vastgelegd in het document 'Strategisch Beleggingsbeleid'. Onderstaande paragrafen geven een samenvatting van de belangrijkste kenmerken van het beleid. Het vermogensbeheer van Bpf Bakkers is op basis van een fiduciair management overeenkomst aan NN Investment Partners B.V. uitbesteed.

10.1 Doelstelling beleggingsbeleid

Het fonds heeft ten doel het, zonder winstoogmerk, doen van pensioenuitkeringen aan (gewezen) deelnemers of hun nagelaten betrekkingen en/of het doen van andere uitkeringen. Hiertoe worden de beschikbare gelden van het fonds op solide wijze belegd.

Doelstelling van het beleggingsbeleid is de toevertrouwde middelen zo goed mogelijk te beleggen teneinde een optimaal rendement te behalen. Hierbij spelen veiligheid, kwaliteit en risicodiversificatie een belangrijke rol. Uitgangspunten bij het vaststellen van de beleggingsportefeuille zijn de aard en omvang van de verplichtingen, het risicobudget en de eisen die voortvloeien uit de pensioenwetgeving. Eén van deze voorschriften is dat de bezittingen en de te verwachten inkomsten van een pensioenfonds toereikend moeten zijn om te kunnen voldoen aan de verplichtingen van het fonds.

10.2 Beleggingsovertuigingen

Inleiding

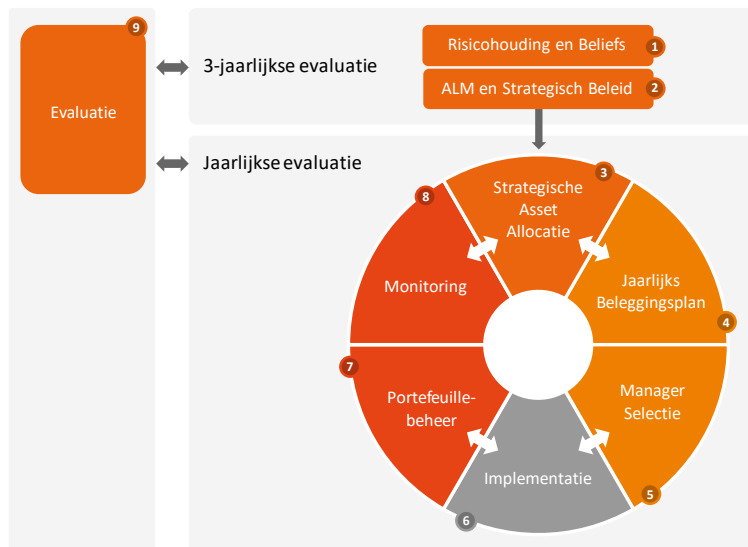
Welke uitgangspunten Bpf Bakkers hanteert voor het beleggingsbeleid wordt in de investment beliefs beschreven. De investment beliefs, ook wel beleggingsbeginselen genoemd, vormen daarmee de basis of de filosofie voor de inrichting van het vermogensbeheer. Hieronder wordt onder andere verstaan de verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën en beleggingsstijlen en de beheersing van beleggingsrisico's.

Investment beliefs

In bijlage VI bij deze ABTN zijn de Investment Beliefs weergegeven, zoals vastgesteld op 30 oktober 2020.

10.3 Beleggingsproces

Schematisch bestaat het beleggingsproces van het pensioenfonds uit onderstaande 9 stappen. In deze ABTN zullen de eerste 3, meest strategische, stappen worden besproken:

Het beleggingsproces resulteert in een gebalanceerde werkelijke beleggingsportefeuille die aansluit bij de specifieke wensen en situatie van Bpf Bakkers.

Risicohouding

In 2014 is er een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd onder deelnemers. Deelnemers hebben in dit onderzoek aangegeven niet meer risico te willen nemen. Uit het onderzoek is echter ook gebleken dat er nog weinig kennis is over beleggingen onder deelnemers. Het bestuur heeft als doel daarom het verbeteren van het inzicht in het beleggingsbeleid en de risico's die hiermee gepaard gaan bij de deelnemers van het fonds.

Policy beliefs

Het bestuur heeft in de Asset Liability Management (ALM)-studie de besluitvorming gebaseerd op de volgende parameters:

Maatstaven t.b.v. doelstelling op lange termijn

- Gemiddelde opbouw
- Gemiddeld indexatieresultaat (doelstelling is minimaal 50%)

Maatstaven t.b.v. risico's op korte termijn

- 5e percentiel dekingsgraad
- Kans op korten opbouw
- Gemiddelde korting opbouw
- Kans op korting rechten
- Gemiddelde korting rechten

Maatstaven t.b.v. risico's op lange termijn

- 5e percentiel opbouw
- 5e percentiel koopkracht

Op basis van de parameters die zijn gehanteerd in het kader van de policy-beliefs en risicohouding, de beleggingsovertuigingen en verschillende economische scenario's wordt eens in de één tot drie jaar een ALM-studie uitgevoerd. In de ALM-studie wordt inzichtelijk gemaakt hoe de ontwikkelingen in financiële positie en in risico- en rendementsmaatstaven,

die volgen uit de policy-beliefs van het pensioenfonds, worden beïnvloed door verschillende beleidskeuzes in verschillende economische scenario's. Op basis van de policy-beliefs, zoals de afweging van een stabiele premie, opbouwzekerheid boven indexatiezekerheid, een lage kans op korten, maakt het bestuur een afweging ten aanzien van de gewenste risicohouding. Op basis hiervan wordt vervolgens een strategisch gewenste assetmix bepaald in de ALM-studie.

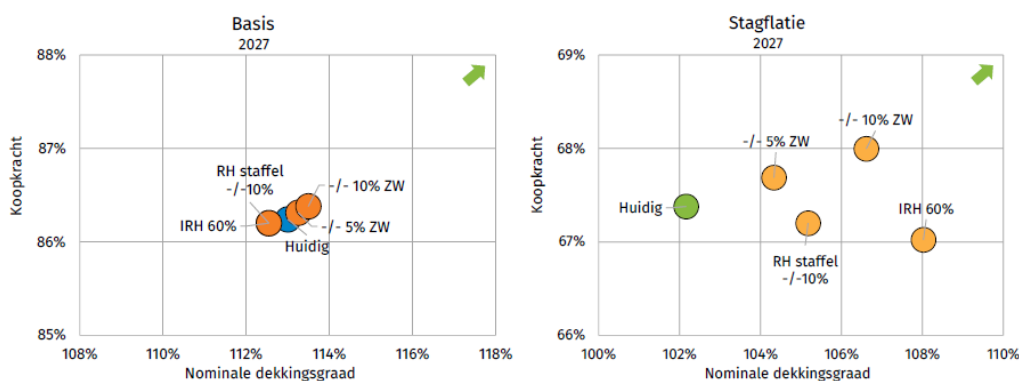
ALMstudie 2022

In de ALM studie van 2022 is het strategisch beleggingsbeleid geëvalueerd. Hieruit komen geen wijzigingen in de allocaties voort, omdat een verlaging van zakelijke waarden ten koste gaat van het lange termijn indexatie-potentieel en de opbouw. In 2022 is gegeven de ontwikkelingen op rentemarkten de rentestafel opnieuw geëvalueerd. Hierbij is besloten in de rentestafel de omvang van de rente-afdekking met 10% te verlagen, waarmee de verhoging uit 2020 ongedaan is gemaakt. Tevens zijn de staffeltredes 0,5% hoger vastgesteld. Dit komt voort uit de beleggingsovertuiging dat de rente beweegt richting een verondersteld evenwichtsniveau van de rente. De rentestijging in 2022 geeft aanleiding om een hogere evenwichtsrente te verwerken in de staffel. Hiermee is de portefeuille robuuster gepositioneerd voor verschillen wereldbeeld en rentescenario's.

Onderstaande tabel is gebaseerd op de financiële positie van Bpf Bakkers en de economische verwachtingen van Ortec Finance per september 2022, waarin o.a. een geleidelijke daling van de rente wordt verondersteld.

ALM resultaten		BP2022	RH -/-10%	RH -/-30%
		A90	A80	A60
Doelstellingen Lange Termijn				
Opbouw [als percentage van ambitie]	Jaar 1-15	87,9%	87,9%	87,9%
Mediaan indexatieresultaat t.o.v. ambitie	Jaar 15	32,9%	31,8%	29,3%
Risico's korte termijn				
Mediaan dekkingsgraad	Eind 2025	115,9%	115,6%	114,9%
5e percentiel dekkingsgraad	Eind 2025	96,6%	94,7%	90,8%
5e percentiel dekkingsgraad	Einde jaar	104,4%	104,4%	104,4%
Kans op opbouwkorting zo laag mogelijk	Jaar 1-5	82,1%	82,1%	82,2%
Gemiddelde opbouwkorting zo laag mogelijk	Jaar 1-5	21,2%	21,2%	21,3%
Kans op korten rechten zo laag mogelijk	Einde jaar	6,4%	7,6%	12,2%
Gemiddelde rechtenkorting zo laag mogelijk	Einde jaar	2,3%	2,2%	2,4%
Cumulatieve gegeven indexatie (korting) gemiddelt	Eind 2026	1,9%	1,8%	1,4%
Balansrisico	Jaar 1	7,1%	7,5%	9,0%
Niveau gedempte kostendeckende premie	Jaar 1	33,3%	33,3%	33,3%
Verwacht portefeuille rendement	Jaar 1-5	5,5%	5,4%	5,2%
Risico's lange termijn				
95e percentiel opbouw zo hoog mogelijk	Jaar 1-15	66,7%	66,6%	66,5%
5e percentiel koopkracht zo hoog mogelijk	Jaar 15	64,3%	62,9%	57,8%
Verwacht portefeuille rendement	Jaar 1-15	4,6%	4,5%	4,3%

Deze uitkomsten zijn gevoelig voor de gehanteerde economische scenario's: in alternatieve scenario's waarin de rente verder stijgt, bijvoorbeeld als gevolg van een aanhoudende inflatie, leidt een lagere renteafdekking tot betere resultaten.

De strategische portefeuille, zoals opgenomen in paragraaf 4.2. is een tussenvorm van de portefeuille A80 en A60 in bovenstaande tabel.

Evenwichtige belangenafweging

Hieronder volgen de overwegingen inzake evenwichtige belangenafweging:

- Gekozen methodiek m.b.t. de kostendeckende premie: 'verwacht rendement'
  - Voordeel van deze methodiek: 5 jaar lang een stabiele premie
  - Nadeel van deze methodiek: tijdens deze 5 jaar kan blijken dat de feitelijke premie van 26,9% van de pensioengrondslag structureel onvoldoende⁴ blijkt om volledige nieuwe opbouw te financieren, terwijl er ondertussen wel volledig wordt opgebouwd. In dit geval is er sprake van solidariteit van slapers/gepensioneerden naar actieven.
  - In de jaren 2016-2019 bevond de premiedekkinggraad zich rond de 88%. De verwachte premiedekkinggraad voor 2020 (op basis van de rentetermijnstructuur van 30-09-2019) bedraagt circa 64%
  - Abstraherend van het verleden kun je dit onevenwichtig noemen. Het is lastig om te bepalen in hoeverre dit (on)evenwichtig is, gegeven impliciete overdrachten uit het verleden.
- De SAA verandert op korte termijn niets aan de huidige solidariteit van oud naar jong.
  - in 2020 worden nieuwe afspraken met sociale partners gemaakt over de premie voor de komende jaren. Hierin wordt de premiedekkinggraad meegenomen.
  - Het pensioenakkoord wordt nog nader uitgewerkt tot het toekomstige pensioencontract met de bijbehorende regelgeving. Derhalve is er nog geen duidelijkheid over de beleidsvrijheid van het Pensioenfonds en sociale partners inzake de premie, premiedekkinggraad en opbouw.

10.4 Strategische beleggingsmix

Het doel van de strategische mix is een beleggingsportefeuille op hoofdlijnen vast te stellen waarmee op lange termijn aan de verplichtingen van het pensioenfonds kan worden voldaan. Uitgangspunt vormt de periodieke ALM-studie. De strategische verdeling voor de komende strategische periode, bestaat uit 45% matchingportefeuille en 55% returnportefeuille. De benchmark voor de matchingportefeuille wordt opgesteld op basis

⁴ Structureel te veel (met als gevolg solidariteit van actieven naar slapers/gepensioneerden) is ook mogelijk als de rente fors stijgt

van de jaarlijkse uitkeringsprognose. De matchingportefeuille wordt geconstrueerd met behulp van minimaal AA euro staatsobligaties, bedrijfsobligaties (credits), hypotheek en euro-renteswaps. De returnportefeuille beoogt de indexatieambitie van het pensioenfonds te realiseren en is gespreid over diverse beleggingscategorieën en regio's.

Voor 2023 wordt uitgegaan van de volgende normweging:

Categorie	Weging	Benchmark
Matchingportefeuille	55,0%	
Nominale matching incl cash	36,5%	67% ESTER, 20% Barcap Global Treasury 10+ Yrs Netherlands, 13% Barcap Global Treasury 10+ Yrs Germany aangevuld met een swapbenchmark*
Green Bonds	2,5%	Barclays MSCI Euro Green Bond Index
Euro Bedrijfsobl.	5,0%	iBoxx Euro Corporates
NL Hypotheken	11,0%	JPM GBI Traded Netherlands
Returnportefeuille	45,0%	
Hoogrentende Obligaties	10,0%	
Hoogr Bedrijfsobligaties	3,5%	BofA ML US High Yield Master II Index euro hedged
Obligaties Opk Markten HC	2,6%	JP Morgan EMBI Global Diversified euro hedged
Obligaties Opk Markten LC	3,9%	JPM GBI-EM Global Diversified
Aandelen	27,0%	
Wereldwijd - Multifactor	11,5%	MSCI World Net
Wereldwijd – Passief	11,5%	MSCI World Net, per 1-3-2022: MSCI World Climate Change Net.
Opkomende Markten	4,0%	MSCI Emerging Markets ND
<i>Niet beursgenoteerd OG</i>	4,0%	37,5% IPD Nederlandse woningen 32,5% Portefeuille Europees Vastgoed 30% VS ODCE
<i>Private Equity</i>	4,0%	5-jaars eurosrap +200 bp
Totaal	100,0%	

Afwijking t.o.v. SAA in Beleggingsplan 2023

Door marktbevingen lagen de wegingen van niet beursgenoteerd OG en Private Equity per einde 2022 buiten de bandbreedte. Door de beperkte liquiditeit van deze beleggingen, is het niet mogelijk op redelijke wijze terug te brengen binnen de bandbreedte. Voor 2023 is daarom het normgewicht van niet beursgenoteerd OG en Private Equity opgehoogd naar 5%, conform de geldende allocatieregels voor deze categorieën. Hiermee wordt voorkomen dat er oneigenlijke afwijkingen tussen de feitelijke en normportefeuille ontstaan.

Categorie	SAA	Delta	Normweging beleggingsplan 2023
Nominale Matching	36,5%	-0,5%	36,0%
Aandelen Wereldwijd	23,0%	-1,5%	21,5%
Niet beursgenoteerd OG	4,0%	+1,0%	5,0%
Private Equity	4,0%	+1,0%	5,0%

Strategische afdekking renterisico en rentestafel

Bpf Bakkers hanteert per 1 januari 2022 een norm voor de rente-afdekking van 60% van het renterisico van de verplichtingen op basis van marktwaarde, met een bandbreedte van 55%-65%. Gegeven de beperkte ruimte voor een verdere rentedaling en wel veel ruimte voor een verdere stijging wordt een belangrijk deel van het economisch risicobudget bewust besteed aan renterisico. Een geleidelijke rentestijging naar een lange - termijnevenwichtsniveau zit zowel verwerkt in de ALM-studie als in de langetermijnverwachtingen van de Coördinator Vermogensbeheer. Als de rente gaat stijgen naar een verondersteld langetermijnevenwichtsniveau, zal de strategische rente-afdekking in de loop van de tijd worden verhoogd. De beloning op strategisch renterisico neemt namelijk af als de rente stijgt richting dit verwachte evenwichtsniveau van de rente. Dit vormt de aanleiding om in het beleid een rentestaffel op te nemen. Als de rente weer daalt, geeft de rentestaffel ook aan wanneer de renteafdekking weer wordt verlaagd.

De rentestaffel geeft de triggerniveaus voor de verhoging van de strategische rente-afdekking aan. Deze staffel sluit aan bij de rentestaffel die in de ALM-toets op het Beleggingsplan 2023 is doorgerekend. In de ALM-studie bracht de rentestaffel gunstige effecten voor het verwachte pensioenresultaat met zich mee. Aanpassingen van de rente-afdekking verlopen symmetrisch. Dit betekent dat zowel triggers die de rente-afdekking verhogen als rentetriggers worden opgenomen die aanleiding geven tot een verlaging van de rente-afdekking.

Rentestijging			Rentedaling		
Renteniveau	Trigger	Afdekking	Renteniveau	Trigger	Afdekking
<1,5%		40%			
1,5%-2,0%	1,5%	50%	<1,5%	1,5%	50%
2,0%-2,5%	2,0%	60%	1,5%-2,0%	2,0%	60%
2,5%-3,0%	2,5%	70%	2,0%-2,5%	2,5%	70%
>3,0%	3,0%	80%			

Wanneer bijvoorbeeld het niveau van de 20-jaars swaprente naar de 2,5% stijgt, zal de strategische rente-afdekking in principe worden verhoogd van 60% naar 70%. Pas als de de rente daarna tot onder de 2,0% daalt, wordt de afdekking weer verlaagd naar 60%.

Bij afdekkingsniveaus boven de 50% geldt een bandbreedte van +/-5% rondom de beoogde afdekking. Bij een afdekkingsniveau van 40% geldt een bandbreedte van - 2%/+5%.

Bij het raken van een triggerniveau in de rente beslist het bestuur uiteindelijk over daadwerkelijke aanpassing. Hierbij wordt het principe van "ja, tenzij" toegepast. De aanpassing van de rente-afdekking is niet automatisch, maar zal alleen *niet* worden doorgevoerd als daar zwaarwegende redenen voor kunnen worden aangevoerd.

Deze staffel wordt als volgt toegepast:

- Wekelijks wordt de 20-jaars swaprente gemeten per slot van voorgaande week
- Als deze vier achtereenvolgende metingen boven of onder het triggerniveau uitkomt wordt de rente-afdekking in principe aangepast

- Na twee observaties zal een liquiditeitstoets worden uitgevoerd. Aansluitend zullen de aanpassingen in benchmark en richtlijnen worden uitgewerkt. Na drie observaties kan een BAC vergadering worden ingepland.
- Binnen vijf werkdagen na de laatste meting wordt in een (telefonische) BAC vergadering de uitkomst van de liquiditeitstoets en de aangepaste beleggingsrichtlijnen voor de LDI beheerder besproken. Alleen indien de BAC hiervoor zwaarwegende argumenten heeft, wordt de aanpassing niet doorgevoerd, maar besproken in de volgende bestuursvergadering. Indien de BAC geen bezwaar heeft, worden de aangepaste beleggingsrichtlijnen voor de LDI beheerder ondertekend.

De aanpassing in de rente-afdekking wordt vervolgens geïmplementeerd. Hiervoor wordt een termijn van maximaal vijf werkdagen tussen ondertekening en implementatie aangehouden.

Valutahedge

Het valutabeheer omvat een passief beleid ter bescherming van de portefeuille tegen valuta- risico's. Ten aanzien van het valutabeleid gelden de volgende bepalingen:

- Volgens de investment beliefs van Bpf Bakkers is valutarisico een onbeloond risico. Dit pleit voor een hoge mate van afdekking van valutarisico. Bij de bepaling van de afdekking wordt ook gekeken naar materialiteit van de exposure, safe haven effecten en de kosten voor afdekking.
- Het fonds hanteert een strategische valuta-afdekking van 70% van het US Dollarrisico en 100% van het Britse Pond en Japanse Yen. In het beleid spelen currency pegs geen rol⁵. De afdekking van de US Dollar is lager dan 100% vanwege de "safe haven" effecten in dalende markten
- Rondom de afdekkingspercentages wordt een bandbreedte aangehouden van 5%.
- Het fonds dekt valuta uit opkomende landen niet af. Uit onderzoek dat het fonds heeft laten uitvoeren, blijkt dat de kosten die hiermee gemoeid zijn niet opwegen tegen de reductie van risico. De renteversillen met de Eurozone maken de afdekking erg kostbaar, wat op lange termijn niet blijkt te worden gecompenseerd met de depreciatie van de valuta.

Rebalancing en bandbreedtes

Wegingen in de normportefeuille variëren door de tijd heen door de ontwikkelingen op financiële markten. Het fonds heeft een rebalancingbeleid vastgesteld waarmee de normportefeuille op vooraf bepaalde momenten of omstandigheden weer terug wordt gebracht naar de aanvangswegingen. Op deze wijze wordt voorkomen dat het risicoprofiel van de normportefeuille te ver gaat afwijken van het oorspronkelijke risicoprofiel.

De kern van het rebalancingbeleid is dat de normwegingen in liquide returnportefeuille elk kwartaal worden teruggebracht naar de aanvangswegingen. De verhouding tussen de matching en de returnportefeuille wordt jaarlijks bepaald bij de opstelling van het beleggingsplan.

Daarnaast zijn echter bandbreedtes rondom normwegingen gedefinieerd per onderdeel van de portefeuille. Dit beleid beschrijft daarom ook de acties op het moment dat een bandbreedte wordt geraakt. Om rekening te houden met het feit dat de liquiditeit en stuurbaarheid van de portefeuille niet in alle deelportefeuilles even hoog is wordt onderscheid gemaakt tussen liquide en illiquide beleggingen.

---

⁵ Een wisselkoersbeleid waarbij de koers van de eigen valuta niet vrij wordt bepaald door vraag en aanbod op financiële markten, maar waarbij de koers wordt gekoppeld aan een andere valuta.

Het rebalancingbeleid wordt toegepast op de normportefeuille. Aangezien geen tactisch beleid wordt gevoerd zal de werkelijke portefeuille in principe deze normportefeuille volgen, met uitzondering van de illiquide portefeuilles.

10.5 *Maatschappelijk Verantwoord Beleggen*

Bpf Bakkers is zich bewust van zijn langjarige maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het hecht daarom waarde aan maatschappelijk verantwoord beleggen en heeft hiervoor uitgangspunten geformuleerd. Bpf Bakkers verwacht dat duurzame beleggingen op lange termijn een beter risico-rendementsverhouding opleveren dan niet-duurzame beleggingen. Bij het beleggen wordt bewust rekening gehouden met de zogenaamde ESG-factoren: Environment (milieu), Social (mens en maatschappij) en Governance (goed bestuur van de onderneming). Het beleid van Bpf Bakkers is vastgelegd in het document “Beleid Duurzaam Beleggen Bpf Bakkers”.

Het bestuur van Bpf Bakkers heeft de ambitie uitgesproken om een gedegen duurzaamheidsbeleid te voeren, waarbij meer wordt gedaan dan wettelijk verplicht is. Deze ambitie sluit aan bij de reacties die uit de achterban van het fonds zijn ontvangen inzake een duurzaam beleggingsbeleid. Het beleid wordt toegepast op ondernemingen in de aandelen- en obligatie-portefeuilles op naam van Bpf Bakkers. Beleggingen in beleggingsfondsen vallen indirect in de scope van dit beleid. In de selectie van vermogensbeheerders wordt het ESG-karakter van zowel de strategie als de beheerder beoordeeld.

Bpf Bakkers hanteert de volgende instrumenten op basis van doelstellingen:

- *Stoppen:* Activiteiten waar het pensioenfonds niet mee geassocieerd wil worden en waarvan de doelstelling is deze te verminderen of zelfs uit te bannen door deze niet te financieren, zoals bijvoorbeeld kinderarbeid. Hiertoe wordt het instrument *uitsluitingen* ingezet.
- *Verbeteren:* Activiteiten waar het fonds niet achter staat maar waar verwacht wordt dat door invloed uit te oefenen verandering kan worden gerealiseerd. Een voorbeeld hiervan is het beloningsbeleid van ondernemingen waarin is geïnvesteerd. Het fonds heeft daarom een stembeleid en dialoogbeleid vastgesteld om de invloed als aandeelhouder in de praktijk te brengen. Dit draagt ook bij aan voorkoming, vermindering en/of mitigatie van negatieve impacts door ondernemingen die zich in de beleggingsportefeuille bevinden. De centrale doelstelling van het dialoog- en stembeleid is om (maatschappelijke) langetermijnwaardecreatie te verhogen.
- *Stimuleren:* Activiteiten waar het fonds verwacht door gericht te investeren een positieve bijdrage te leveren aan een meer duurzame wereld. Een voorbeeld hiervan is het beleggen in duurzame projecten

Bpf Bakkers is ondertekenaar van het IMVB convenant ('brede spoor') als ook het Nederlandse klimaatakkoord. Uit hoofde van het IMVB convenant heeft Bpf Bakkers in 2022 een Klimaatactieplan opgesteld en gepubliceerd.

Uitsluitingenbeleid

Het fonds sluit investeringen in bedrijven uit die in hun bedrijfsvoering of producten en diensten niet aan de minimale eisen voor een duurzaam beleid voldoen. Het fonds heeft hier 6 criteria voor gedefinieerd:

- Niet naleven van de UN Global Compactrichtlijnen
- Betrokken bij de productie van controversiële wapens
- Betrokkenheid bij kinderarbeid
- Betrokkenheid bij genetisch gemodificeerde planten en zaden
- Tabaksproducenten (m.i.v. 1/1/2021)
- Een hoge score op ESG-controversies (categorie 5) of onvoldoende opvolging bij het aanspreken op controverses (categorie 4).
- De implementatie wordt gebaseerd op de data en analyses van Sustainalytics. Elk kwartaal levert Sustainalytics een overzicht van de uit te sluiten ondernemingen op basis van een vertaling van bovengenoemde uitsluitingscriteria naar de beoordelingen van Sustainalytics. Deze lijsten worden gedeeld met de beheerders van de portefeuilles die direct op naam van het fonds staan. De beheerders voeren de uitsluitingen vervolgens door in hun portefeuilles. Het uitsluitingsbeleid is niet van toepassing op posities in beleggingsfondsen.

Stembeleid

Als aandeelhouder in een groot aantal beursgenoteerde ondernemingen heeft Bpf Bakkers de mogelijkheid om gebruik te maken van stemrecht tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Dit is voor aandeelhouders een belangrijke mogelijkheid om bestuurders ter verantwoording te roepen over het gevoerde beleid van een onderneming.

Tevens heeft het bestuur een eigen stembeleid ontwikkeld, waarmee conform de specificaties van het fonds wordt gestemd op de aandeelhoudersvergaderingen. Dit beleid wordt wereldwijd geïmplementeerd, voor zover het fonds de aandelen op eigen naam aanhoudt en niet in een beleggingsfonds.

Stimuleren

Bpf Bakkers streeft ernaar in het beleggingsbeleid oog te hebben voor de effecten van de beleggingen op de CO₂-uitstoot. In 2018 is daarom een eerste inzicht verkregen in de 'carbon footprint' van de portefeuille. Conform de richtlijnen van IORP II is in 2019 gekeken naar de impact en beheersmaatregelen ten aanzien van klimaatrisico's, waarin ook de CO₂ footprint is meegenomen. In 2020 is geïnvesteerd in Green Bonds, ofwel obligaties ter financiering van projecten die bijdragen aan verduurzaming.

Selectie externe vermogensbeheerders

In het selectieproces voor externe vermogensbeheerders worden deze partijen ook beoordeeld op duurzaamheid. Op basis van een zogenoemde MVB Scorecard worden zowel de organisatie van de vermogensbeheerder als de strategie getoetst op onder andere de volgende criteria:

- Governance structuur, scheiding bestuur en raad van commissarissen
- Beloningsbeleid, onafhankelijke beloningscommissie
- Bedrijfsethiek
- Milieubeleid
- Sociaal beleid
- Uitsluitingenbeleid
- Integratie van MVB factoren in beleggingsproces

- Actief aandeelhouderschap en stembeleid.

Rapportage

Het fonds legt jaarlijks in het jaarverslag verantwoording af van het gehanteerde duurzaamheidsbeleid, als ook via een separaat jaarlijks MVB Jaarverslag

10.6 Organisatie Vermogensbeheer

Het pensioenbestuur is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en vermogensbeheer van het pensioenfonds. Om de gestelde doelstellingen te realiseren en vooral om een adequaat risicomanagement te waarborgen is een beheerstructuur ingericht met een uitbesteding van taken en verantwoordelijkheden aan professionele partijen. Het pensioenfonds bewaakt de geleverde service, het risicoprofiel van het pensioenfonds en de behaalde resultaten aan de hand van vooraf gestelde criteria en benchmarks. Hieronder worden kort de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken organisaties en personen omschreven.

Het Bestuur

Het bestuur van Bpf Bakkers stelt de beleggingsstrategie vast aan de hand van een ALM-studie, waarbij op hoofdlijnen de assetallocatie, het rentebeleid en het valutabeleid worden vastgesteld in samenhang met het premie- en indexatiebeleid van het pensioenfonds. Het pensioenbestuur is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en het vermogensbeheer van het pensioenfonds.

Het bestuur van Bpf Bakkers behandelt het onderwerp vermogensbeheer maandelijks in de reguliere vergaderingen. In deze vergaderingen worden het vastgestelde beleid en de uitvoering daarvan getoetst en besproken. Tevens worden door het bestuur het strategische beleid en jaarlijks het beleggingsplan vastgesteld. Hierbij komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- de nadere invulling van het beleid binnen de strategische allocatie,
- de invulling van de beleggingsmandaten,
- het vaststellen van de specifieke richtlijnen voor de beleggingsmandaten,
- de keuze van de benchmarks,
- het adviseren inzake het verstrekken van mandaten aan vermogensbeheerders,
- de keuze van de vermogensbeheerders,
- het toezien op een juiste implementatie en uitvoering van het gekozen beleid en
- het bewaken- en evalueren van het beleggingsbeleid.

Beleggingsadviescommissie

Het bestuur heeft een Beleggingsadviescommissie (BAC) benoemd, die onder meer relevante beleggingsvraagstukken kan voorbereiden voor het bestuur.

Doelstelling BAC

De BAC heeft als doelstelling het adviseren van het bestuur op voorgenomen besluitvorming (beleidsvoorbereidende rol) alsmede de ondersteuning van het bestuur bij strategische beleidskeuzes op het gebied van vermogensbeheer.

De Coördinator Vermogensbeheer

De Coördinator Vermogensbeheer (NN Investment Partners B.V.; NN IP) is verantwoordelijk voor de advisering over en de uitvoering van het beleggingsbeleid aan de

hand van het geldende beleggingsplan en de daarin opgenomen beleggingsrichtlijnen. De te leveren diensten zijn omschreven in de Fiduciair Management Overeenkomst. Deze diensten bestaan onder andere uit asset allocatie-advies, portefeuilleconstructie, managerselectie, risicomanagement, monitoring & evaluatie, performancemeting en rapportage. De Coördinator Vermogensbeheer rapporteert aan het bestuur en de BAC.

Vermogensbeheerders

De portefeuille wordt beheerd door diverse vermogensbeheerders met de daarbij behorende investeringsrichtlijnen en risicomaatstaven. De monitoring van deze portefeuilles vindt plaats door middel van compliancerichtlijnen en controles en door verantwoording middels de maandrapportages en de kwartaalverslagen van de Coördinator Vermogensbeheer. Voor de mandaten worden separate vermogensbeheerovereenkomsten met daarbij behorende beleggingsrichtlijnen opgesteld. De custodian zal de compliancemonitoring uitvoeren. De monitoring van de mandaten wordt uitgevoerd door de Coördinator Vermogensbeheer. Hierover wordt in het fiduciair kwartaalverslag gerapporteerd. Ook de BAC zal de beheerde mandaten monitoren en evalueren.

De Extern Oversight Manager

Het bestuur heeft Ortec Finance benoemd tot Extern Oversight Manager. In deze rol ondersteunt Ortec Finance het bestuur bij de volgende taken:

- Monitoring ten aanzien van de Coördinator Vermogensbeheer en vermogensbeheerders.
- Controle op de beleggingsrisico's en het balansrisico door het periodiek (maand- en kwartaalbasis) uitvoeren van checks & balances op de Coördinator vermogensbeheer en het vermogensbeheer.
- Het verzorgen van oplegnotities op beleggingsvoorstellen en voorstellen voor nieuwe managers die ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd.
- Het opstellen van oplegnotities op de kwartaalrapportages waarin de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt beoordeeld.
- Het vanuit risicoperspectief beoordelen van het strategisch en jaarlijks beleggingsplan.

De Custodian

Per 1 januari 2020 fungeert Bank of New York Mellon (BNYM) als de Custodian, die de bewaring van financiële instrumenten van cliënten uitvoert.

Collateral Management derivaten

Het beheer van het onderpand bij derivaten afgesloten op naam van Bpf Bakkers wordt uitgevoerd en bewaakt door de Coördinator Vermogensbeheer. De criteria voor toegestane tegenpartijen en limieten worden door het bestuur van Bpf Bakkers vastgesteld.

Securities lending

Door middel van het uitlenen van effecten kunnen er extra opbrengsten worden gegenereerd, zonder dat dit beperkingen geeft met betrekking tot het beheer van de portefeuille (uitlener kan stukken direct opeisen). De risico's worden goed afgedekt middels het gevraagde 'collateral', tegenpartijrestricties en de liquide effecten in de portefeuille, waarbij het collateral op ten minste dagelijkse basis wordt gemonitord en uitgewisseld. In 2016 zijn de securiteits lending activiteiten gestaakt, maar in 2021 is besloten securities lending met ingang van 2022 toe te staan voor obligaties in de LDI portefeuille, omdat de ESG risico's van de uitleningen beperkt zijn. Voor de overige effecten was er onvoldoende grond voor heroverweging van het besluit uit 2016.

10.7 Wijze van risicobeheersing/meting

Bpf Bakkers heeft een risicobeleid opgesteld, waarin o.a. voor alle geïdentificeerde beleggingsrisico's de volgende zaken zijn vastgelegd:

- Definitie van het risico
- Meting van de risicoindicator
- Beleid en beheersmaatregelen
- Uitvoering van de beheersmaatregelen
- Monitoring en rapportage

In het risicobeleid heeft Bpf Bakkers een tweetal maatstaven voor het risico van de gehele beleggingsportefeuille vastgelegd:

- Balansrisico: De aanbevolen portefeuillestructuur en allocatie is aan een risicoanalyse onderworpen. Het risico versus de verplichtingen wordt door de Coördinator Vermogensbeheer op kwartaalbasis gerapporteerd in de rapportage.
- Vereist eigen vermogen: Op basis van de standaardformule van De Nederlandsche Bank inclusief de aanpassingen omtrent liquiditeit, concentratierisico en actief beheer. De afwijking van het vereist eigen vermogen horende bij de feitelijke asset mix in relatie tot het vereist eigen vermogen horende bij de normportefeuille wordt per kwartaal gemonitord. Het bestuur heeft hierbij een bandbreedte vastgesteld van 2,5% van het vereiste eigen vermogen horende bij de normportefeuille.

10.8 Resultaatmeting, monitoring en compliancerapportage

De resultaatmeting, monitoring en compliancerapportage worden verzorgd door BNY Mellon.

Resultaatmeting

De performance wordt achteraf geëvalueerd. Maandelijks wordt door de fiduciair manager per markt de performance berekend en vergeleken met de normportefeuille. Ook voor de regio's en de totale portefeuille wordt de performance vergeleken met de relevante benchmark.

Hierna wordt de performance uitgesplitst in een asset-mix en een selectiebijdrage. Hierdoor wordt inzicht verkregen in de performancebijdrage van de asset-mix-keuze en van de stockselectie. BNY Mellon verzorgt de onafhankelijke performance meting- rapportages op maandbasis.

Monitoring en rapportages

Iedere maand wordt een verslag opgesteld met daarin onder andere de totale marktwaarde, het transactieoverzicht, et cetera.

Tevens wordt iedere maand een verslag opgesteld, waarin de performance wordt vergeleken met de benchmark.

Per kwartaal wordt gerapporteerd aan het bestuur middels het kwartaalverslag. In dit verslag worden onder andere weergegeven: de performance, overzicht van de

beleggingen, overzicht van uitgevoerde transacties, beoordeling en tracking errors van interne en externe vermogensbeheerders, portefeuilleverdeling, beleid voor het komende en analyse van het afgelopen kwartaal.

Verder worden de standaardrapportages voor De Nederlandsche Bank opgeleverd. De Z-score wordt een keer per jaar berekend en door de accountant gecontroleerd.

Compliance

De beleggingen worden dagelijks op marktwaarde bijgehouden. Hierdoor is het mogelijk de karakteristieken van de portefeuille (duration, valuta-exposure, landenkeuze, sectorweging, et cetera) op marktwaarde te monitoren. Door de portefeuille met de benchmark te vergelijken wordt inzicht verkregen in de relatieve, ofwel de gekozen, risico's van de portefeuille.

Daarnaast worden de risico's beheerst door middel van randvoorwaarden ten aanzien van de toegestane tracking errors. Deze maatstaf geeft de afwijking van de portefeuille ten opzichte van de index weer.

De vastgelegde randvoorwaarden en toegestane bandbreedtes waarbinnen de portefeuille dient te blijven, worden gecontroleerd door BNY Mellon. Er wordt door BNY Mellon op dagbasis gerapporteerd aan de Coördinator Vermogensbeheer en de Extern Oversight Manager. Op maandbasis wordt een samenvatting van alle overtredingen verstrekt aan het bestuur.

10.9 Waarderingsgrondslag van de beleggingen op de balans

De beleggingen worden op marktwaarde gewaardeerd. In afwijking hiervan wordt bij de waardepaling van de niet-beursgenoteerde vastgoed-fondsen en private equity-fondsen gebruik gemaakt van de waarderingen van de fondsen zoals opgenomen in de jaarrekeningen van de betreffende managers. Deze jaarrekeningen zijn voorzien van een verklaring van de controlerend accountant.

11 Het eigen vermogen van het fonds, inzet van sturingsmiddelen

11.1 De risico's welke de onverminderde uitvoering van de regeling bedreigen

De belangrijkste risico's die de onverminderde uitvoering van de reglementaire bepalingen in het algemeen bedreigen zijn de risico's in verband met:

- Beleggingen;
- Veroudering van het werknemersbestand, waardoor de gemiddelde kostprijs van de pensioeninkoop stijgt;
- Vermindering van het aantal arbeidsplaatsen in de bedrijfstak;
- Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico.

Het bestuur heeft met de gekozen "technische" uitgangspunten getracht de kans dat het pensioenfonds langdurig aan zijn verplichtingen kan voldoen, zo groot mogelijk te maken.

De beleggingsrisico's zijn voor rekening van het fonds. In hoofdstuk 10 en bijlage VI zijn de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid beschreven.

De veroudering van het deelnemersbestand vergroot de kans dat de doorsneepremie (wijzigt niet) lager wordt dan de kostendeckende premie (wordt hoger). Om de kans op tekorten zo klein mogelijk te houden vindt jaarlijkse monitoring plaats van het deelnemersbestand.

Om de kans op tekorten ten opzichte van de veronderstellingen met betrekking tot sterfte en arbeidsongeschiktheid zo laag mogelijk te houden, zijn de voorzieningen op basis van veilige grondslagen vastgesteld. Indien nieuwe algemene waarnemingen bekend worden of indien uit resultaten op arbeidsongeschiktheid en sterfte over een aantal jaren blijkt dat de grondslagen niet toereikend zijn, zullen deze aangepast worden.

Het risico voor oninbare premievorderingen is beperkt vanwege de wettelijke verplichting van werkgevers tot afdracht van bij werknemers ingehouden premies en tot betaling van door werkgever zelf verschuldigde premies. Ten aanzien van deze vorderingen bestaat wettelijke prioriteit.

Naast verzekeringstechnische risico's onderkent het bestuur de aanwezige niet-verzekeringstechnische risico's. Deze risico's betreffen onder andere de afhankelijkheid van de uitbesteding zoals beschreven in paragraaf 1.9 van deze ABTN. Het fonds heeft mede in het kader van beheersing van deze risico's een uitbestedingsbeleid opgesteld.

11.2 De redenen waarom gemeend wordt dat het gekozen beleid een onverminderde uitvoering zo veel mogelijk bevordert

Het bestuur heeft met de gekozen "technische" beleidsuitgangspunten getracht de kans dat het pensioenfonds gedurig aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen, zo groot mogelijk te maken. Belangrijk aspect daarbij is dat het bestuur op grond van de in 2022 uitgevoerde ALM-studie verwacht dat uit het rendement op de beleggingen alsmede de vrijval van solvabiliteit over de uitkeringen in ieder geval de rekenrente en (een deel van) de verbetering van de dekkingspositie kan worden gefinancierd.

11.3 De gewenste omvang van het eigen vermogen

Het beleid van het fonds is erop gericht minimaal een vermogen gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen zoals gedefinieerd in het FTK te hebben dan wel te krijgen. Dit betekent dat het fonds periodiek zal toetsen hoe het vermogen van het fonds zich op dat moment verhoudt tot de grenzen zoals die op dat moment kunnen worden berekend conform de richtlijnen van DNB. Indien die toets daartoe aanleiding geeft, zal het fonds een plan van aanpak opstellen c.q. wijzigen om richting het gewenste vermogen te sturen. Eerste uitgangspunt bij het opstellen c.q. wijzigen van een dergelijk plan zal zijn hetgeen in paragraaf 11.4 van deze ABTN is beschreven.

Het eigen vermogen wordt gevormd door de middelen die niet nodig zijn voor de dekking van de voorziening pensioenverplichtingen.

Door aanhouden van een eigen vermogen en een risicobeleid te voeren, afhankelijk van de dekkingsgraad van het fonds, worden naar mening van het bestuur het inflatie- en beleggingsrisico in voldoende mate beheerst.

Voor andere risico's, zoals overlijdens-, arbeidsongeschiktheids- en verouderingsrisico wordt, gezien de omvang van het fonds, geen expliciet eigen vermogen aangehouden.

11.4 De wijze waarop gereageerd kan worden op ontwikkelingen en de mate waarin dat effect zal hebben (sturingsmiddelen)

Doordat de omvang van de indexatie wordt vastgesteld, kan het bestuur van jaar tot jaar deze directe kostenposten beïnvloeden. Verder zal het bestuur trachten bij het vaststellen van het beleggingsplan voor een komend jaar zoveel mogelijk in te spelen op de conjuncturele omstandigheden.

Wanneer de financiële positie minder bedraagt dan het door het bestuur vastgestelde benodigde eigen vermogen of het door De Nederlandsche Bank geëiste vermogen, wordt de inzet van de sturingsmiddelen van het fonds in de onderstaande volgorde gezien:

- Het niet (volledig) toekennen van de indexatie;
- Aanpassing van de strategische beleggingsmix;
- Aanpassing van de doorsneepremie;
- Aanpassing van de pensioenregeling.

Indien bovengenoemde sturingsmaatregelen niet in voldoende mate bijdragen aan herstel van de financiële positie van het fonds kan het bestuur besluiten, als uiterste redmiddel, de opgebouwde aanspraken te verlagen.

De uitkomsten van de ALM-studie en de volledige beleidskadermatrix zijn in bijlage VII opgenomen.

11.5 Jaarlijkse toetsing

De toets in hoeverre het gevoerde beleid tot het gewenste resultaat leidt zal tenminste jaarlijks plaatsvinden aan de hand van de door het fonds en adviseurs uitgebrachte rapportages. In de jaarlijkse toets zal in ieder geval getoetst worden aan de in bijlage V bij deze nota genoemde grenzen voor het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen. Bijlage V bevat een specificatie van deze grootheden.

Rapportages over de samenstelling van de beleggingsportefeuille en over de beleggingsresultaten alsmede het verloop van de dekkingsgraad zullen bovendien per kwartaal plaatsvinden.

Op basis van de ontwikkeling van de uitkomsten in de loop der jaren kan bijstelling van het beleid of de invulling daarvan plaatsvinden.

12 Uitbestedingsbeleid

Delegatie of uitbesteding van het bepalen van het dagelijks beleid of onderdelen daarvan door het bestuur is mogelijk op basis van een gedetailleerde vastlegging van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de personen of instellingen, aan wie delegatie of uitbesteding plaatsvindt. Het bestuur heeft in dit kader een uitbestedingsbeleid opgesteld. Hierna worden de hoofdlijnen van het uitbestedingsbeleid geschetst.

12.1 Risicoanalyse

Alvorens een activiteit of proces door het pensioenfonds wordt uitbesteed voert het fonds een risicoanalyse uit. Een beschrijving van de risico-analyse is opgenomen in het uitbestedingsbeleid en onder 10.7 (Wijze van risicobeheersing/meting).

12.2 Benoemen risico's en beheersing risico's

Voor de benoeming van de risico's en de procedures en maatregelen voor het beheersen van deze risico's wordt verwezen naar 10.7. Verder heeft het fonds specifieke afspraken gemaakt met de partijen waaraan de activiteiten zijn uitbesteed omtrent procedures en maatregelen voor het beheersen van de benoemde risico's in de betreffende overeenkomsten.

12.3 Scope uitbesteding (processen en uitvoerders)

Pensioenbeheer en financiële administratie

De pensioenadministratie is uitbesteed aan TKP Pensioen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 1.8.

Vermogensbeheer

Het bestuur is als geheel verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De vermogensbeheerders voeren het beleggingsbeleid uit binnen de daarvoor gestelde richtlijnen. De vermogensbeheerders rapporteren tenminste eenmaal per kwartaal aan het bestuur over de uitvoering van het beleggingsbeleid. Het bestuur toetst tevens de kwartaalrapportages aan de beleggingsrichtlijnen.

De administrateur wordt benoemd en ontslagen door het bestuur en is verantwoording verschuldigd aan het bestuur. De aanstelling van de administrateur geschiedt schriftelijk en gaat vergezeld van een schriftelijke instructie voor de administrateur.

Custody-activiteiten

De custody-activiteiten zijn per 1 januari 2020 uitbesteed aan Bank of New York Mellon (BNYM). Hieronder vallen: bewaarneming, belastingterugvordering, input leveren ten behoeve van toezichhouderrapportages, uitvoering corporate actions, compliance monitoring en performance meting.

Handboek AO/IC uitbesteding

Het bestuur heeft de uitbesteede werkzaamheden en controles hierop vastgelegd in het handboek AO/IC uitbesteding. Dit handboek wordt jaarlijks geëvalueerd.

12.4 Hoofdpijnen selectiecriteria uitbesteding

Uitbestedingsproces:

Alvorens activiteiten of processen worden uitbesteed voert het bestuur van het fonds een risicoanalyse uit waarin zijn opgenomen:

- Een beschrijving van de uit te besteden activiteiten of processen;
- De te verwachten impact van uitbesteding van de activiteiten of processen;
- Een kosten-baten analyse van de uitbesteding van die activiteiten of processen;
- Een analyse van de financiële, operationele en reputatiegerelateerde risico's en de vereiste toezichtmaatregelen;
- De afspraken over de wijze waarop de uit te besteden activiteiten of processen worden uitgevoerd.
- Beheersmaatregelen met betrekking tot het uitbestedingsrisico worden tevens opgenomen in het risicobeleid van het fonds.

Selectieproces bij uitbesteding:

- I. Het bestuur van het fonds selecteert onafhankelijke uitvoerders op basis van marktconformiteit in kwaliteit en prijs. Een overzicht van meer specifieke criteria waarop potentiële aanbieders beoordeeld worden zal voorafgaand aan een selectieproces worden vastgesteld;
- II. Bij de keuze van de uitvoerder wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen van het fonds;
- III. Er zal een zorgvuldige vastlegging plaatsvinden van het selectieproces en de wijze waarop besluitvorming hierin heeft plaatsgevonden;
- IV. Bij complexe en omvangrijke selectieprocessen kan het bestuur zich laten begeleiden door een externe partij.
- V. (Concept)contracten met dienstverleners worden waar relevant getoetst door een extern juridisch bureau;
- VI. De uitvoerder voldoet aan de algemene kwaliteitsnormen geldend voor de specifieke beroepsgroep;
- VII. De verplichting voor de uitvoerder om het fonds in staat te stellen blijvend te voldoen aan het bij of krachtens de Pensioenwet bepaalde;
- VIII. Op verzoek van de toezichthouder(s) van het fonds worden relevante gegevens ter beschikking gesteld aan deze toezichthouder(s) en informeert de uitvoerder het bestuur van het fonds hierover;
- IX. De mogelijkheid voor de toezichthouder om onderzoek ter plaatse te doen of te laten doen bij de uitvoerder.
- X. Per type uitvoeringsorganisatie zal bij aanvang van een selectieproces en ten behoeve van het opstellen (en evalueren) van de Service Level Agreement een specifieke checklist worden opgesteld van criteria en onderdelen waar de dienstverlening aan dient te voldoen.

13 Slotopmerkingen

Deze actuariële en bedrijfstechnische nota beschrijft het fonds naar de situatie per 1 januari 2023. Toekomstige wijzigingen vinden plaats door middel van een wijzigingsblad of door het vervangen van een bijlage, tenzij het bestuur meent dat een volledig nieuwe actuariële en bedrijfstechnische nota noodzakelijk is.

Bijlage I   Verplichtstelling

Verplichte deelneming in het Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf

De verplichtstelling tot deelneming komt na wijziging te luiden als volgt:

“De deelneming in de Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf is verplicht gesteld voor werknemers in dienst van een werkgever vanaf de 1e dag van de maand waarop zij de 20-jarige leeftijd bereiken tot de eerste dag van de maand waarin zij de 68-jarige leeftijd bereiken dan wel - voor werknemers in dienst van een werkgever die zijn geboren voor 1 januari 1950 - de 1e dag van de maand waarop zij de 20-jarige leeftijd bereiken tot de eerste dag van de maand waarin zij de 61-jarige leeftijd bereiken of in geval van uitstel van het ouderdomspensioen tot de eerste dag van de maand waarin het ouderdomspensioen ingaat; ‘

Hierbij wordt verstaan onder:

Werkgever:

de natuurlijke of rechtspersoon, die in Nederland het bakkersbedrijf exploiteert;

Werknemer:

een ieder die in dienst van de werkgever werkzaamheden verricht, met uitzondering van:

- a. degene die middelbaar beroepsonderwijs volgt en in dat kader in een onderneming gedurende een bepaalde periode bedrijfservaring opdoet;
- b. vakantiewerkers, waaronder worden verstaan scholieren of studenten, in de periode waarin zij schoolvakantie hebben, die door de overheid als zodanig is vastgesteld;
- c. degene die werkzaam is in een onderneming waarin geen andere bakkersartikelen worden vervaardigd dan banket en waarin geen huis aan huis bezorging van brood plaatsvindt, en die per week voor meer dan 50% van de met hem overeengekomen wekelijkse arbeidsduur werkzaamheden verricht in het horecabedrijf;
- d. de directeur-groootaandeelhouder in de zin van de Pensioenwet (Wet van 7 december 2006,

Bakkersbedrijf:

a. Onder bakkersbedrijf wordt verstaan:

1. iedere onderneming, die op enigerlei wijze een of meerdere bakkersartikelen vervaardigt en/of verkoopt; onder vervaardigen wordt hier verstaan: het verrichten van een of meerdere handelingen die deel uitmaken van een al dan niet onderbroken productieproces, dat gericht is op de verkrijging van bakkersartikelen;
2. iedere onderneming die uitsluitend of in hoofdzaak diensten verleent aan één onderneming – of aan meerdere ondernemingen die een economische eenheid vormen – als onder 1. bedoeld; onder diensten wordt hier onder andere verstaan: inpakhandelingen, (technisch) onderhoud, verkoop, management- en beheersactiviteiten, schoonmaakwerkzaamheden, administratie en distributie;

b. Niet als bakkersbedrijf wordt aangemerkt:

1. de onderneming waarin de onder a.1 genoemde handelingen beperkt blijven tot slechts de laatste (be)handeling om het bakkersartikel voor directe consumptie gereed te maken, bijvoorbeeld het afbakken, en deze handeling plaatsvindt als sequeel van een bedrijfsuitoefening, die naar haar aard op een ander terrein ligt dan die van het bakkersbedrijf;
2. de onderneming waarin uitsluitend of in hoofdzaak fabrieksmatig:

- bloem en andere grondstoffen tot beschuit, toast, knackebröd, biscuit, biscuitfiguren, koekjes, banket, koek en wafels, ongeacht de soort worden verwerkt, dan wel waarin uitsluitend of in hoofdzaak fabrieksmatig producten worden vervaardigd, welke naar de aard der verwerkte grondstoffen en/of de wijze van verwerking van de grondstoffen vergelijkbaar zijn met de zojuist genoemde producten, zulks terwijl al deze producten uitsluitend of in hoofdzaak verkocht worden aan wederverkopers/bedrijfsmatige afnemers;

- chocoladeartikelen worden vervaardigd;

3. de onderneming waarin de onder 1.1 genoemde handelingen beperkt blijven tot slechts het inkopen van bakkersartikelen en het verkopen daarvan en de omzet van bakkersartikelen minder dan 50% uitmaakt van de totale omzet.

Bakkersartikelen:

a. brood: de gebakken eetwaar als bedoeld in artikel 1 sub d van het Warenwetbesluit Meel en brood (Besluit van 4 juni 1998, Staatsblad 1998, 341);

b. banket: gebak, toeberaid met slagroom, banketbakkersroom of een dergelijke grondstof, danwel met vers of gesteriliseerd fruit;

c. halffabrikaten van bakkersartikelen: producten die nog een of meerdere (hitte)behandelingen dienen te ondergaan teneinde een voor directe consumptie gereed product te verkrijgen, waarbij het onverschillig is of die verdere behandeling al dan niet door de consument wordt uitgevoerd;

d. overige bakkersartikelen: andere geheel of gedeeltelijk uit meel en/of bloem bereide artikelen, die gewoonlijk in brood- en/of banketbakkerijen vervaardigd worden, dan wel die naar de aard der verwerkte grondstoffen en/of wijze van verwerking van de grondstoffen vergelijkbaar zijn met de zojuist bedoelde artikelen, zoals: beschuit, saucijzenbroodjes, worstenbroodjes, ander gebak dan onder sub b bedoeld, koek, koekjes, ragoutwerk, kerstbrood, of dergelijke (gelegenheids)producten;

e. chocoladeartikelen.

Bijlage II Actuariële grondslagen en veronderstellingen

Sterftegrondslagen	Prognosetafel AG2022, rekening houdend met ervaringssterfte (vastgesteld op basis van inkomen laatst aangepast in 2022). Per 31 december 2022 is het startjaar 2023. Dit startjaar zal jaarlijks met 1 worden opgehoogd. Voor toetsing van de financiële positie wordt van dezelfde grondslagen uitgegaan.
Leeftijdverschil man – vrouw / vrouw - man	3 jaar / 2 jaar.
Rekenrente	DNB-rentetermijnstructuur.
Partnerfrequenties	CBS2022, inclusief samenwonenden. Voor het uitruilbare partnerpensioen is de gehuwdheidsfrequentie op de pensioenrichtleeftijd gelijk aan 1.
Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen	0,45% van de voorziening van uitgesteld partnerpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen.
Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten	De contante waarde van de reeds vrijgestelde pensioenopbouw is voor 100% opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. Ten behoeve van het inlooprisico (wachtijd voor WIA uitkering twee jaar) wordt de VPV verhoogd met 7,3% van de zuivere actuariële koopsom voor de pensioenopbouw van het boekjaar en het voorgaande boekjaar. De reservering wordt gebaseerd op het actuele risicopremiepercentage. Indien het opbouwpercentage in de pensioenregeling wordt gewijzigd, wordt de risico-opslag uit de premie hiervoor gecorrigeerd door deze te vermenigvuldigen met de factor $\frac{\text{opbouw\% nieuw}}{\text{opbouw\% oud}}$.
Opslag voor excassokosten	2,7% (onderdeel van de voorziening), 2,7% opslag in de premie.
Opslag voor administratiekosten	1,7% van de som van de pensioengrondslagsom
Opslag voor premievrijstellingsrisico	7,3% (zuivere actuariële koopsom voor de pensioenopbouw)

Voorziening in verband met niet traceerbare pensioengerechtigden (niet opgevraagde pensioenen)	De berekende voorziening vermenigvuldigd met de kans dat het bedrag als nog wordt opgevraagd. Deze kans is voor leeftijden tot de actuele pensioenrichtleeftijd 100%, op de actuele pensioenrichtleeftijd 50% en vervolgens per jaar met 10% aflopend naar 0%. (Voor niet opgevraagd nabestaandenpensioen dient voor actuele pensioenrichtleeftijd, ingangleeftijd gelezen te worden.)

Ervaringssterfte BPF Bakkers 2022

Leeftijd	Hoofdverzekerde	Hoofdverzekerde	Medevezekerde	Medevezekerde
	Man	Vrouw	Man	Vrouw
<= 25	80,58%	69,45%	80,58%	69,45%
26	78,19%	69,62%	78,66%	69,31%
27	75,80%	69,79%	76,74%	69,17%
28	73,41%	69,96%	74,81%	69,02%
29	71,02%	70,13%	72,89%	68,88%
30	68,63%	70,30%	70,96%	68,74%
31	67,04%	69,32%	69,78%	67,58%
32	66,28%	69,55%	69,31%	67,90%
33	65,93%	68,41%	68,78%	67,05%
34	66,85%	68,18%	69,69%	66,81%
35	67,57%	68,19%	70,40%	66,76%
36	69,06%	67,87%	71,75%	66,58%
37	69,53%	67,34%	72,11%	66,10%
38	70,24%	67,14%	72,59%	65,89%
39	70,79%	66,95%	72,92%	65,79%
40	70,98%	67,17%	73,07%	66,02%
41	70,79%	67,64%	72,73%	66,61%
42	70,59%	67,82%	72,48%	66,88%
43	70,70%	67,74%	72,47%	66,88%
44	71,21%	67,50%	72,88%	66,53%
45	70,83%	67,53%	72,48%	66,50%
46	71,27%	67,18%	72,97%	66,12%
47	71,50%	67,41%	73,22%	66,39%
48	70,90%	67,37%	72,62%	66,42%
49	69,91%	66,75%	71,68%	65,83%
50	69,43%	65,91%	71,11%	65,02%
51	69,17%	65,50%	70,89%	64,60%
52	69,60%	66,07%	71,35%	65,08%
53	70,11%	66,03%	71,87%	64,94%
54	70,50%	66,33%	72,40%	65,09%
55	71,46%	66,78%	73,43%	65,41%
56	72,38%	68,37%	74,43%	66,84%
57	74,20%	70,00%	76,31%	68,31%
58	75,88%	71,85%	78,01%	69,99%
59	76,50%	74,59%	78,58%	72,60%
60	77,51%	78,03%	79,54%	75,97%
61	79,51%	82,35%	81,50%	80,41%
62	82,16%	86,01%	84,04%	84,26%
63	84,97%	89,57%	86,85%	87,98%
64	88,42%	93,58%	90,24%	92,08%
65	91,90%	97,59%	93,63%	96,18%
66	95,29%	101,50%	96,93%	100,21%
67	98,27%	104,15%	99,79%	103,03%
68	100,55%	106,18%	101,92%	105,16%
69	102,24%	108,03%	103,44%	107,14%
70	102,34%	109,29%	103,46%	108,51%
71	101,39%	109,56%	102,40%	108,83%
72	101,61%	109,23%	102,57%	108,56%
73	101,74%	109,80%	102,68%	109,20%

Leeftijd	Hoofdverzekerde Man	Hoofdverzekerde Vrouw	Medeverzekerde Man	Medeverzekerde Vrouw
74	101,82%	110,10%	102,69%	109,52%
75	101,83%	110,34%	102,65%	109,81%
76	102,03%	110,27%	102,79%	109,80%
77	102,10%	110,20%	102,80%	109,79%
78	102,36%	109,95%	102,99%	109,55%
79	102,47%	109,56%	103,05%	109,19%
80	102,59%	109,06%	103,12%	108,74%
81	102,64%	108,60%	103,06%	108,32%
82	102,61%	107,96%	103,00%	107,72%
83	102,61%	107,24%	102,96%	107,03%
84	102,64%	106,47%	102,89%	106,30%
85	102,63%	105,72%	102,83%	105,59%
86	102,68%	105,01%	102,81%	104,91%
87	102,47%	104,39%	102,61%	104,31%
88	102,57%	103,89%	102,63%	103,87%
89	102,48%	103,39%	102,49%	103,37%
90	102,26%	103,08%	102,26%	103,06%
91	102,03%	102,77%	102,04%	102,76%
92	101,81%	102,46%	101,81%	102,45%
93	101,58%	102,16%	101,58%	102,14%
94	101,35%	101,85%	101,36%	101,84%
95	101,13%	101,54%	101,13%	101,53%
96	100,90%	101,23%	100,91%	101,22%
97	100,68%	100,92%	100,68%	100,92%
98	100,45%	100,62%	100,45%	100,61%
99	100,23%	100,31%	100,23%	100,31%
>= 100	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Partnerfrequentie Overzicht partnerfrequenties CBS 2022, incl. samenwonend

Leeftijd	Mannen	Vrouwen
18	1%	1%
19	2%	3%
20	3%	6%
21	5%	10%
22	8%	15%
23	11%	22%
24	16%	31%
25	23%	39%
26	31%	48%
27	38%	54%
28	44%	59%
29	50%	63%
30	54%	66%
31	58%	69%
32	62%	71%
33	65%	73%
34	67%	74%
35	69%	75%
36	70%	76%
37	71%	76%
38	72%	76%
39	73%	76%
40	73%	77%
41	74%	77%
42	74%	76%
43	74%	76%
44	74%	76%
45	74%	75%
46	74%	75%
47	74%	75%
48	74%	75%
49	74%	74%
50	74%	74%
51	74%	74%
52	75%	74%
53	75%	74%
54	75%	74%
55	75%	75%
56	76%	74%
57	76%	74%
58	76%	74%
59	76%	74%
60	77%	74%
61	77%	74%
62	77%	74%
63	78%	73%
64	78%	73%
65	78%	73%
66	79%	72%
67	79%	71%
68 ⁶	79%	71%

⁶ Op de pensioeningangleeftijd wordt de frequentie op 100% gesteld in verband met het uitruilbare nabestaandenpensioen.

Bijlage III   Organisatiestructuur pensioenfonds

Vermogensbeheerder / Beleggingsadviseur / Beleggingsadministrateur / Coördinator vermogensheer

NN Investment Partners B.V.

Accountant

Deloitte – De heer E. Van de Hall RA

Adviserend Actuaris

Sprenkels B.V. - De heer drs. R. Dijkstra

Certificerend Actuaris

WillisTowersWatson – De heer H. Zaghdoudi AAG

Pensioenadministrateur

TKP Pensioen B.V.

Bestuursbureau

PBSV B.V. – De heer J. Vredevoogd

Extern Oversight Manager

Ortec Finance Investment Consulting B.V. – de heer E.A. Massie

Custodian

Bank of New York Mellon – Mevrouw L. Behari

Compliance Officer en Privacy Officer

Compliance-i-Consultancy B.V. – Mevrouw N. Westen en de heer E. Creusen

Bijlage IV Uitwerking kostendekkende premie

In onderstaande tabel is een schatting van de gedempte premie 2023 (obv de reële rendementscurve en een opbouw van 1,35%) als percentage van de pensioengrondslag weergegeven.

Premieniveau	
Opbouw gedempte kostendekkende premie	Opbouw 1,35%
a. Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw	22,80%
b. Actuarieel benodigde koopsom voor risicodekking overlijden	0,40%
c. Actuarieel benodigde koopsom voor risicodekking arbeidsongeschiktheid	1,70%
d. Opslag vereist eigen vermogen	0,00%
e. Opslag voor uitvoeringskosten	1,70%
Totaal kostendekkende premie	26,60%
Feitelijk premie	26,90%
Overschot	0,30%

De zuivere kostendekkende premie 2023 (op basis van de RTS DNB per 30-09-2022) en de gedempte premie 2023 staan vermeld in onderstaande tabel. Ook de vergelijkende premies (ex-ante) over 2022 zijn in deze tabel opgenomen.

Premieniveau	2023		2022	
	Gedempt	Zuiver 30-9-2022	Gedempt	Zuiver 31-12-2021
Opbouw ouderdomspensioen 1,30%				
Kostendekkende premie (% van salaris)	13,1%	11,3%	13,5%	17,8%
Kostendekkende premie (% van PG)	25,6%	22,0%	24,7%	32,7%

Gegeven de feitelijke premie 2023 van 26,9% van de pensioengrondslag, komt de premiedekkingsgraad per 30 september 2022 uit op 139%. De actuele dekkingsgraad einde september 2022 bedraagt 112,2%.

Toelichting gedempte kostendekkende premie:

Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw (a)

Onder a. is begrepen de netto reguliere jaarinkoop (ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen), verhoogd met de risicopremies voor overlijden (partnerpensioen en wezenpensioen) en arbeidsongeschiktheid (7,3% actuariële koopsom voor de jaaropbouw). De in de TV op te nemen excassokosten ad 2,7% zijn eveneens in deze post begrepen.

Kostenopslag (d)

Deze opslag betreft de opslag voor lopende kosten ter grootte van 1,1% van het pensioengevend loon. Jaarlijks wordt hier aan toegevoegd het eventuele structurele negatieve resultaat op kosten.

Solvabiliteitsopslag (c)

De solvabiliteitsopslag is gelijk aan het, conform het standaard model van de DNB (inclusief uitbreidingen) vastgestelde percentage. De solvabiliteitsopslag is verschuldigd over het bij onderdeel a. vermeld bedrag van de *zuivere* actuariële benodigde koopsom voor de pensioenopbouw.

Gestabiliseerde premie

Ten einde zowel de kostendekkende als de verschuldigde premie af te stemmen op het door het bestuur geformuleerde premiebeleid (stabiliteit en beheersbaarheid) en te voldoen aan

de kostendeekkende premie op basis van het FTK heeft het bestuur in november 2015 besloten de kostendeekkende premie met ingang van 1 januari 2016 vast te stellen op basis van de reële rendementscurve.

In mei 2020 heeft het bestuur besloten de premiedemping op basis van verwacht rendement voor 5 jaar te continueren per 1 januari 2021. De reële rendementscurve wordt vastgesteld als het verwachte fondsrendement verminderd met een afslag voor indexatie en staat in beginsel voor een periode van 5 jaar vast. Bij het vaststellen van de reële rendementscurve is rekening gehouden met de maximale parameters, zoals vastgelegd in artikel 23a eerste lid van het besluit Financieel Toetsingskader pensioenfondsen.

De reële rendementscurve is gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 30 september 2020 op het moment dat het bestuur de premie voor 2021 heeft vastgesteld. De verschuldigde premie zal minimaal gelijk zijn aan de kostendeekkende premie op basis van de gestabiliseerde rentevoet.

De solvabiliteitsopslag in de gedempte kostendeekkende premie is gelijk aan nul, tenzij het Vereist Eigen Vermogen hoger is dan de in de premie opgenomen kosten voor indexatie. In deze laatste situatie is de solvabiliteitsopslag gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen verminderd met de in de premie opgenomen kosten voor indexatie.

Bijlage V Uitwerking (Minimaal) Vereist Eigen Vermogen

Onderstaande toelichting is overgenomen uit bijlage 4 van het actuair rapport over 2021.

Voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen is uitgegaan van de in de Regeling Pensioenwet van 8 juli 2016 beschreven standaard methode.

Jaarlijks moet een fonds beoordelen of het standaardmodel voldoende past bij het risicoprofiel van het fonds. Indien sprake is van materiële afwijkingen, zal het fonds in contact moeten treden met DNB over de te nemen maatregelen. Het gebruik van een partieel intern model of een volledig intern model ligt in dat geval voor de hand.

Het fonds heeft vastgesteld dat er geen reden is om af te wijken van het standaard model voor het vereist eigen vermogen. Het standaardmodel van het vereist eigen vermogen past voldoende bij het risicoprofiel van het fonds.

In het navolgende worden de diverse risico's vastgesteld.

Basisgegevens

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen is uitgegaan van de volgende basisgegevens.

Tabel B4.1: Strategische en werkelijke beleggingsmix per 31 december 2021

	Werkelijk	Strategisch
Aandelen, ontwikkelde markten	28,5%	24,0%
Aandelen, niet beursgenoteerd	3,8%	3,0%
Aandelen, opkomende markten	3,1%	4,0%
Vastgoed, beursgenoteerd	0,7%	0,0%
Vastgoed, niet beursgenoteerd	4,4%	4,0%
Staatsobligaties + swaps	34,0%	36,5%
Bedrijfsobligaties	25,2%	28,5%
Liquide middelen	0,1%	0,0%
Overig	0,2%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

Het vereist eigen vermogen (VEV) is berekend door BNY Mellon. De basisgegevens zijn door ons niet op juistheid en volledigheid gecontroleerd. Wij hebben de VEV berekening van BNY Mellon gecontroleerd, hierbij hebben wij geen materiele verschillen geconstateerd.

Berekening

In het model wordt de evenwichtssituatie van het fonds vastgesteld door middel van een iteratief proces, waarbij het vereist eigen vermogen voor risico fonds wordt bepaald aan de hand van de volgende formule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 \cdot 0,4 \cdot S_1 (S_2 + S_5) + 2 \cdot 0,5 \cdot S_2 S_5 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + S_6^2 + S_7^2 + S_8^2 + S_9^2 + S_{10}^2)}.$$

Hierbij geldt:

S1	Renterisico	S6	Verzekeringstechnisch risico
S2	Risico zakelijke waarden	S7	Liquiditeitsrisico
S3	Valutarisico	S8	Concentratierisico
S4	Grondstoffenrisico	S9	Operationeel risico
S5	Kredietrisico	S10	Actief beheer risico

In het standaardmodel geldt dat het liquiditeitsrisico (S7), het concentratierisico (S8) en het operationeel risico (S9) 0% bedraagt.

S₁, renterisico

In de onderstaande tabel is de waardeverandering van de voorziening en beleggingen weergegeven, die volgt wanneer de in de standaardmethode beschreven schokken op de rentetermijnstructuur worden toegepast. Voor de vaststelling van het renterisico bij de werkelijke mix wordt uitgegaan van de kasstromen van zowel de beleggingen als de verplichtingen.

Tabel B4.2: Renterisico per 31 december 2021

Gevolgen rentedaling	Werkelijk	Strategisch
Toename technische voorziening	161.334	161.334
Toename vastrentende waarden	85.548	89.914
S₁, Totaal	75.786	71.421

In de strategische mix is de renteafdekking gelijk aan 50% van de TV op basis van marktwaarde, conform de strategische rentestafel zoals opgenomen in het beleggingsplan 2021.

S₂, risico zakelijke waarden

In de onderstaande tabel is het totale risico voor zakelijke waarden weergegeven.

Tabel B4.3: Risico zakelijke waarden per 31 december 2021

Categorie	Daling	Werkelijk	Strategisch
Aandelen ontwikkelde markten / Vastgoed, beursgenoteerd	30,0%	515.107	411.190
Aandelen niet beursgenoteerd	40,0%	89.041	68.532
Aandelen opkomende markten	40,0%	71.384	91.375
Vastgoed, niet beursgenoteerd	15,0%	38.405	34.266
S₂, Totaal, rekening houdend met 75% correlatie		672.487	566.279

S₃, valutarisico

In de onderstaande tabel is het totale valutarisico weergegeven. Hierbij is uitgegaan van een valuta exposure op de totale beleggingen. Voor het strategische valutarisico is de strategische afdekking gehanteerd zoals opgenomen in de kwartaalstaten eind 2021.

Tabel B4.4: Valutarisico per 31 december 2021

	Daling	Werkelijk	Strategisch
S₃, Totaal valutarisico	16,9%	255.592	180.311

S₄, grondstoffenrisico

Het fonds belegt niet in grondstoffen. De S₄ is derhalve nihil.

Tabel B4.5: Grondstoffenrisico per 31 december 2021

	Daling	Werkelijk	Strategisch
S₄, Totaal grondstoffenrisico	35%	0	0

S₅, kredietrisico

Het kredietrisico wordt vastgesteld door de daling van de waarde van de bedrijfsobligaties vast te stellen als gevolg van de toename van de 'creditspread'. Deze toename in de credit spread is afhankelijk van de rating en het type belegging. Voor de werkelijke beleggingsmix is rekening gehouden met beleggingen in credits default swaps (cdfs).

In de onderstaande tabel is de waardedaling als gevolg van de veronderstelde toegenomen creditspread weergegeven.

Tabel B4.6: Kredietrisico per 31 december 2021

	Daling	Werkelijk	Strategisch
S₅, Totaal kredietrisico	0,8%	180.854	182.494

S₆, verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is vastgesteld conform de handreiking van DNB. In de onderstaande tabel is het totale verzekeringstechnisch risico weergegeven.

Tabel B4.8: Verzekeringstechnisch risico per 31 december 2021

	Werkelijk	Strategisch
S₆, Verzekeringstechnisch risico	173.492	173.492

S₁₀, Actief beheer risico

Het actief beheer risico is vastgesteld conform de handreiking van DNB. De actief beheerde fondsen hebben een gezamenlijke ex-post tracking error van 0,86% en bijbehorende kosten van 0,18% voor het actief beheer.

In de volgende tabel is de waardedaling als gevolg van de veronderstelde tracking error en bijbehorende kosten weergegeven. Het verschil tussen werkelijk en strategisch wordt verklaard door de hogere feitelijke allocatie naar aandelen opkomende landen.

Tabel B4.9: Actief beheer risico per 31 december 2021

	Tracking Error	TER
Aandelen ontwikkelde markten	0,6%	0,1%
Aandelen opkomende markten	3,0%	0,8%
	Werkelijk	Strategisch
S₁₀, Totaal actief beheer	35.684	34.963

Vereist eigen vermogen voor risico fonds

Het strategisch vereist eigen vermogen voor risico fonds bedraagt 15,2% ultimo 2021 en bestaat uit de volgende componenten:

Tabel B4.10: Vereist eigen vermogen voor risico fonds per 31 december 2021

	Werkelijk	Strategisch
S₁	75.786	71.421
S₂	672.487	566.279
S₃	255.592	180.311
S₄	0	0
S₅	180.854	182.494
S₆	173.492	173.492
S₁₀	35.684	34.963
Diversificatie	-/- 521.685	-/- 454.615
Totaal, rekening houdend met de wortel formule	872.210	754.345
Voorziening voor risico fonds	4.947.917	4.947.917
Vereist eigen vermogen voor risico fonds	17,6%	15,2%

Totaal vereist eigen vermogen

Totaal resulteert in onderstaand vereist eigen vermogen.

Tabel B4.11: Totaal vereist eigen vermogen per 31 december 2021

	Werkelijk	Strategisch
Vereist eigen vermogen voor risico fonds	872.210	754.345
Totaal vereist eigen vermogen	872.210	754.345
Totale voorziening	4.947.917	4.947.917
Vereist eigen vermogen	17,6%	15,2%

Bijlage VI Verklaring op het gebied van de beleggingsbeginselen

Deze 'Verklaring inzake de beleggingsbeginselen' ('Verklaring') beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van het fonds.

1. Beleggingsbeleid

a. Totstandkoming beleggingsbeleid

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. Hoe het beleggingsbeleid van het fonds tot stand komt en welke verschillende partijen verantwoordelijk zijn en deelnemen in het totale proces van de totstandkoming van het beleid zal in deze paragraaf worden toegelicht.

Het stichtingsbestuur

Het stichtingsbestuur bestaat uit 9 leden en is paritair samengesteld uit werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers. De eindverantwoordelijkheid van het beleggingsbeleid ligt bij het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf. Het stichtingsbestuur heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan NN IP. Om de kwaliteit van de uitvoering te garanderen is een Service Level Agreement afgesloten. Basis voor het beleggingsbeleid is een Asset Liability Management (ALM) studie die in opdracht van het bestuur door een externe partij wordt uitgevoerd.

Het verantwoordingsorgaan

Na vaststelling van officiële stukken zoals het beleggingsjaarplan worden deze verstuurd aan het verantwoordingsorgaan ter informatie. Het verantwoordingsorgaan heeft onder meer adviesrecht inzake de actuariële en bedrijfstechnische nota.

NN IP

Het bestuur heeft NN IP aangesteld als Coördinator Vermogensbeheer. De belangrijkste beleidstaken zijn het opstellen van een meerjaren beleggingsplan op basis van de externe ALM studie, de vertaling hiervan in het jaarlijkse beleggingsplan, het adviseren inzake het beleggingsbeleid, het beheren van de interne beleggingsportefeuilles en het selecteren en monitoren van externe vermogensbeheerders. Al deze beleidstaken worden uitgevoerd rekening houdend met het Financieel Toetsingskader en eisen vanuit de Nederlandsche Bank. De ALM studie heeft als doel een optimale beleggingsmix te vinden, zowel ten aanzien van de risicohouding en het verwachte rendement als ten aanzien van het risico ten opzichte van de pensioenverplichtingen. In het jaarplan worden de doelstellingen en restricties van het tactische en operationele beleggingsbeleid voor het komende jaar voorgesteld.

NN IP, in het bezit van een ISAE3402-verklaring, adviseert ten aanzien van het strategisch beleid en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het strategische, het tactische en operationele beleggingsbeleid. NN IP is binnen de door het bestuur vastgestelde randvoorwaarden vrij in de wijze van beleggingen en herbeleggingen. Daarnaast is NN IP verantwoordelijk voor het verzamelen, administreren en rapporteren van beleggingsrendementen aan het bestuur.

b. Beleggingsbeleid

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is de beleggingen zo in te richten dat op lange termijn aan de verplichtingen kan worden voldaan. Hierbij wordt getracht een optimaal fondsrendement te genereren op basis van het vastgestelde risicoprofiel. Het fonds belegt om deze doelstelling te behalen wereldwijd in verschillende beleggingsproducten. De uitgangspunten die Bpf Bakkers hanteert voor het beleggingsbeleid worden in de investment beliefs beschreven. De investment beliefs, ook wel beleggingsbeginselen genoemd, vormen daarmee de basis of de filosofie voor de inrichting van het vermogensbeheer. Hier wordt onder andere onder verstaan de verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën en beleggingsstijlen en de beheersing van beleggingsrisico's.

Investment beliefs

Op 30 oktober 2020 heeft Bpf Bakkers de volgende Investment Beliefs vastgesteld.

1. Verplichtingen structuur en risicohouding

Wij beheren de beleggingen in samenhang met de structuur van de verplichtingen met als uitgangspunt dat het balansrisico in lijn is met onze risicohouding.

De strategische assetallocatie heeft de grootste impact op het risicoprofiel en het rendement van de beleggingen. Het is derhalve van groot belang dat wij de strategische asset-allocatie afstemmen op de structuur van de verplichtingen (de passivazijde van de balans). Hierbij maken wij onderscheid tussen de matchingfunctie en returnfunctie van de beleggingen. De matching portefeuille heeft primair tot doelstelling het afdekken van het renterisico van de verplichtingen (en in mindere mate het genereren van additioneel rendement). De returnportefeuille heeft tot doelstelling het genereren van additioneel rendement t.o.v. het rendement op de verplichtingen.

2. Beleggingshorizon

Het pensioenfonds heeft oog voor de lange beleggingshorizon die het karakter van het pensioenfonds met zich meebrengt. Onder het huidige FTK spreken we over verplichtingen, met een langetermijn karakter. We houden bij de samenstelling van de beleggingsportefeuille rekening met deze elementen.

Dit betekent dat wij beleggingscategorieën beoordelen op basis van hun langetermijn-verwachte karakteristieken en dat er ruimte is voor illiquide beleggingscategorieën in de portefeuille. Op basis van een driejaarlijkse ALM-studie bepalen wij de strategische asset allocatie. Via het jaarlijkse beleggingsplan verfijnen wij de portefeuille verder binnen de kaders van het risicoprofiel. Hierbij spelen middellange termijn verwachtingen (horizon 1-5 jaar) ook een rol.

3. Risicopremies

In een markteconomie wordt het nemen van risico naar verwachting beloond met een risicopremie.

Wij geloven dat er voor marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico premies kunnen worden ontvangen en willen daarvan gebruik maken in het beleggingsbeleid. Dit is de basis voor het beleggen in zakelijke waarden, kredietobligaties en illiquide beleggingen. Wij geloven niet in een structurele premie voor grondstoffenrisico, aangezien een belegging in grondstoffen geen economische activiteit met zich meebrengt.

4. Actief beleid

Wij geloven dat markten niet volledig efficiënt zijn. Extra rendement vanuit actief beleid is echter geen vanzelfsprekendheid.

Door gebruik te maken van marktinefficiënties kunnen wij extra rendement behalen, bijvoorbeeld door de keuze van slimme benchmarks of factoren of via een actieve manager. Voor elke actieve strategie wegen wij de verwachte voordelen kritisch af tegen de kosten en de risico's. Er is geen reden om op voorhand 'actief tenzij' of 'passief tenzij' aan te houden. Afhankelijk van de beleggingscategorie en mogelijke partners maken wij de keuze voor actief versus passief beleid.

5. Diversificatie

Wij zijn van mening dat spreiding over meerdere beleggingscategorieën en risicobronnen bijdraagt aan een stabiele ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Diversificatie is een uitgangspunt bij de inrichting van de portefeuille. Hierbij kijken wij wel kritisch naar de verwachte diversificatievoordelen, omdat verschillende beleggingscategorieën in praktijk afhankelijk kunnen zijn van dezelfde onderliggende risicobronnen en correlaties oplopen in negatieve marktomstandigheden. Wij kijken ook kritisch naar (te) kleine allocaties (minimaal 2,5%).

6. Duurzaamheid

Wij verwachten van duurzame beleggingen op lange termijn een betere rendement/risico verhouding dan van niet duurzame beleggingen. Wij geloven dat beleggingen alleen goed kunnen renderen als samenlevingen zich goed kunnen ontwikkelen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen en duurzaamheid vormen een integraal uitgangspunt bij het beleggingsbeleid. Wij vullen dit principe in binnen alle onderdelen van de beleggingsportefeuille, waarbinnen dit mogelijk is.. Uiteindelijk draagt dit ook bij aan een betere leefomgeving voor de achterban. Wij hebben de ambitie om meer te doen dan wettelijk verplicht is. De mening van de achterban weegt mee bij de bepaling van het duurzaamheidsbeleid. Wij onderschrijven de PRI en hebben het IMVB Convenant en het Klimaatakkoord ondertekend en geven hier uitvoering aan in ons duurzaamheidsbeleid.

7. Complexiteit en implementatie

Wij zijn van mening dat wij de karakteristieken van een beleggingscategorie of -strategie goed moeten doorgronden, alvorens tot daadwerkelijke belegging over te gaan.

De capaciteit en het kennisniveau van het bestuur en de organisatie daaromheen moeten in overeenstemming zijn met de complexiteit van het beleggingsbeleid. Bij het beoordelen van beleggingen zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve karakteristieken van belang. Een te hoge complexiteit kan een reden zijn om niet in een categorie of strategie te beleggen. Wij hebben een voorkeur voor discretionair beheer omdat wij hierdoor meer zeggenschap hebben in de beleggingsrichtlijnen, waaronder het MVB beleid. Vanwege BTW voordeel, kosten en andere implementatieaspecten kiezen wij voor sommige beleggingen toch voor fondsen.

8. Kosten

De kosten van het vermogensbeheer moeten in overeenstemming zijn met de geleverde diensten en het gelopen aansprakelijkheidsrisico.

Schaalgrootte moet zich vertalen in lagere kosten. Wij staan kritisch tegenover het gebruik van performance related fees omdat deze kunnen aanzetten tot ongewenst gedrag. Bij het

gebruik van performance related fees moet sprake zijn van gelijkgerichte belangen. Wij verwachten volledige transparantie van vermogensbeheerders over de kosten die zij maken, zowel de beheer- als de transactiekosten. Wij hebben een kostenbeleid geformuleerd om invulling te geven aan dit beleggingsbeginsel.

9. Dynamiek in het beleggingsbeleid

Risicopremies, volatiliteiten en correlaties variëren door de tijd. Wij houden hiermee rekening bij de jaarlijkse beleggingsplancycclus.

Wij zijn kritisch over het kunnen voorspellen van financiële markten en de toegevoegde waarde van kortetermijntactischbeleid. Wij implementeren de dynamiek in het beleggingsbeleid op middellange termijn derhalve via een gestructureerd proces en binnen het strategische risicoprofiel. Wij volgen gedurende het jaar belangrijke economische variabelen.

10. Renterisico

Wij geloven dat er op lange termijn een evenwichtsniveau van de rente bestaat, maar dat dit evenwichtsniveau kan variëren door de tijd en moeilijk is te voorspellen.

Hierbij past in de basis een hoge mate van rente-afdekking. Vanwege inflatierisico en implementatierisico's is de rentehedge wel lager dan 100%. Als de rente sterk afwijkt van het veronderstelde evenwichtsniveau dan kan via het aanpassen van de rentehedge geprofiteerd worden van de verwachte terugkeer naar het veronderstelde evenwichtsniveau.

11. Valutarisico

Valutarisico wordt op lange termijn niet beloond (zero sum game), maar (volledige) afdekking is niet altijd wenselijk. Bij deze uitgangspunten hoort een hoge mate van valuta-afdekking. Vreemde valuta (zoals USD) kunnen in stresssituaties wel enige bescherming bieden (flight to quality).

Het kostenaspect wordt ook meegewogen bij de keuze voor de mate van valuta-afdekking. Voor kleine valuta exposures en emerging markets wegen de kosten van afdekking niet op tegen de risicoreductie.

12. Risicomanagement

Wij geloven dat via integraal risicomanagement risico's beheerst kunnen worden en de kwaliteit van het beslissingsproces wordt verbeterd. Wij geloven niet in het automatisch aanpassen van risico als de dekkingsgraad verandert.

Als de dekkingsgraad zodanig daalt dat de risico's hoger worden dan de risicohouding, dan willen wij op het moment zelf inschatten wat de beste reactie is en hierbij gebruik maken van scenarioanalyse. Als de dekkingsgraad zodanig stijgt dat het risico niet meer nodig is, overwegen wij een verlaging van het risicoprofiel. Aangezien ook risicoinschattingen met onzekerheid zijn omgeven en het fonds een langetermijnbelegger is, willen wij gedurende het jaar normaliter geen grote wijzigingen in het risicoprofiel doorvoeren. Materiële wijzigingen worden afgestemd met de sociale partners.

13. Transparantie

Wij geloven dat transparantie leidt tot een beter risicobeheer.

Om die reden eisen wij van de managers zo veel mogelijk inzicht in de portefeuille, de gevolgde strategie, de transacties, de operationele inrichting en de beloningsstructuur van de

manager. Deze punten wegen wij mee bij de selectie van beleggingscategorieën en managers, samen met andere aspecten zoals kosten, rendement, risico en duurzaamheid. Wij beleggen niet in hedge funds vanwege het gebrek aan transparantie, de hoge kosten, te ruime beleggingsrichtlijnen, MVB-issues en reputatierisico's.

14. Derivaten

Wij geloven niet in de inzet van derivaten, anders dan voor risicoreductie en/of efficiënt portefeuillebeheer.

Via derivaten kunnen wij risico's efficiënt reduceren. Vanwege de complexiteit beleggen wij bij voorkeur alleen via de meest gangbare en lineaire derivaten, zoals renteswaps en valutatermijntransacties.

15. Leverage

Wij geloven dat een hoge mate van leverage in de portefeuille tot extra risico's en hoge kosten leidt.

Een matig gebruik van leverage kan voor een efficiënter portefeuillebeheer zorgen (zoals bijvoorbeeld door het gebruik van renteswaps in de matching-portefeuille).

Enige mate van leverage is daarom wel toegestaan, bijvoorbeeld binnen de vastgoedfondsen.

16. Extern tenzij

Wij hanteren de richtlijn 'extern tenzij' bij de uitbesteding van het vermogensbeheer.

Dit houdt in dat wij alleen mandaten intern laten beheren indien kan worden aangetoond dat de interne vermogensbeheerder ten minste dezelfde toegevoegde waarde kan bieden in vergelijking met externe vermogensbeheerders. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij passief beheer.

17. Governance

Wij geloven dat een duidelijk governance framework, met bijbehorende scheiding van taken en verantwoordelijkheden, bijdraagt aan het effectief realiseren van onze strategische doelstellingen.

Wij worden op het gebied van balansrisico's en het beleggingsbeleid ondersteund door adviseurs. Het management van bepaalde beleggingen wordt via de coördinator vermogensbeheer uitbesteed aan externe managers. Wij zien toe op de gemaakte keuzes van de coördinator vermogensbeheer en wij monitoren de coördinator vermogensbeheer en de prestaties van de externe managers. Wij zien de coördinator vermogensbeheer als een strategische sparringpartner. Wij verwachten van de coördinator vermogensbeheer dat hij kritisch meedenkt met het fonds, echter het bestuur neemt uiteindelijk de besluiten.

Governance

Een duidelijk governanceframework zorgt voor een goede scheiding van taken en verantwoordelijkheden. Het bestuur van Bpf Bakkers wordt op het gebied van balansrisico's en het beleggingsbeleid ondersteund door adviseurs. Het bestuur van Bpf Bakkers wil met het samenbrengen van zowel risico- en rendementsdoelstellingen bewerkstelligen dat beslissingen weloverwogen worden genomen. Tevens wil het bestuur van Bpf Bakkers hiermee de kans vergroten dat de gestelde doelen worden bereikt. Het balansrisico van Bpf Bakkers wordt gemonitord. Het management van bepaalde beleggingen wordt via een fiduciaire manager uitbesteed aan externe managers. Bpf Bakkers ziet toe op de gemaakte

keuzes van de Coördinator Vermogensbeheer en zij monitort de Coördinator Vermogensbeheer en de prestaties van de externe managers.

ALM studie

Een belangrijke basis voor het beleggingsbeleid is de Asset Liability Management (ALM)-studie. Een ALM studie heeft als doel om de beleggingen (assets) en de verplichtingen (liabilities) zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen in samenhang met een zo hoog mogelijk verwacht rendement. Met een ALM studie worden de risico's die het pensioenfonds loopt ten aanzien van de pensioenregeling, het indexatiebeleid, het premiebeleid en het beleggingsbeleid geanalyseerd. De studie geeft daarmee inzicht in de soliditeit van het samenspel van de verschillende beleidsterreinen en dient daarom als basis voor het beleid. Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf voert regelmatig een ALM-studie uit. De horizon die hierbij in acht wordt genomen is 15 jaar. Naast de ALM-studie spelen ook de wetten en regels waaraan het pensioenfonds moet voldoen een belangrijke rol in het beleggingsbeleid.

Strategische Beleggingsbeleid en Beleggingsplan

De uitkomsten van de ALM-studie dienen als uitgangspunt en advies inzake het strategisch beleggingsbeleid. Uitgangspunt is om een uitgebalanceerd beleid op te stellen waarbij verschillende bronnen van rendement en een goed evenwicht naast elkaar bestaan en er een effectieve risicobeheersing plaats vindt. Door restricties en richtlijnen op te stellen wordt de beheersbaarheid van de portefeuille vergroot, waarbij aandacht en ruimte overblijft voor innovatie.

In het jaarlijkse beleggingsplan kunnen binnen de strategische grenzen, afwijkingen van de strategische beleggingsmix worden opgenomen, om in te spelen op middellangetermijntrends en risico's in markten.

Actief beheer

Teneinde het beleggingsbeleid op een adequate manier in te vullen, wordt gebruik gemaakt van een gestructureerd en transparant beleggingsproces waarin beslissingen tot stand komen op basis van zowel kwantitatieve modellen als fundamentele analyse. Voortdurend zal aandacht besteed worden aan het verder optimaliseren dan wel het aanpassen aan recente ontwikkelingen van het beleggingsproces.

Bpf Bakkers voert geen tactische asset allocatie beleid en maakt in de keuze van vermogensbeheerders een weloverwogen keuze voor actief danwel passief beheer. Hierbij is het volgende beleid van toepassing:

- Keuze tussen actief en passief beheer is onderdeel van de periodieke evaluatie van de Investment Case voor iedere categorie (tenminste driejaarlijks).
- Bij de onderbouwing van de keuze tussen actief en passief beheer worden in ieder geval de volgende aspecten betrokken:
  - De breedte van de markt waarin belegd wordt. Breedte wordt gedefinieerd als het aantal onderscheidende beleggingsmogelijkheden en de mate waarin de markt als efficiënt kan worden beschouwd.
  - De aanwezige *skill* bij beheerders. Een markt kan op papier geschikt zijn voor actief beheer, de vervolgvraag is of er ook partijen zijn die deze mogelijkheden daadwerkelijk kunnen omzetten in extra rendement ten

opzichte van een passief alternatief. Bijvoorbeeld sterk inefficiënte markten kunnen bij hoge transactiekosten alsnog beter passief beheerd worden.

- Overige aspecten. Hierbij worden de volgende factoren betrokken:
  1. de meerkosten van actief beheer
  2. de mogelijkheid van het voeren van een eigen ESG beleid
  3. de extra belasting op de governance van actief beheer
  4. de impact op het risicoprofiel van de portefeuille
-

Extern tenzij

Het bestuur hanteert de richtlijn 'extern tenzij' bij de uitbesteding van het vermogensbeheer. Dit houdt in dat het alleen mogelijk is om mandaten intern te laten beheren indien kan worden aangetoond dat de interne vermogensbeheerder ten minste dezelfde toegevoegde waarde kan bieden in vergelijking met externe vermogensbeheerders.

Externe vermogensbeheerders

NN IP kan namens het pensioenfonds externe vermogensbeheerders inschakelen. Ieder besluit over aanstelling of ontslag van een manager wordt door Bpf Bakkers genomen, op advies van NN IP.

Waardering

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf waardeert haar beleggingen tegen marktwaarde. In afwijking hierop worden de niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen gewaardeerd op basis van de Net Asset Value (NAV) van de onderliggende fondsen. Deze NAV's worden gecontroleerd en bevestigd door de depository. Bij de overige niet-beursgenoteerde fondsen worden de bezittingen ieder kwartaal voor een representatief deel van 25% door twee onafhankelijke taxateurs gewaardeerd.

Voor wat betreft Private Equitybeleggingen wordt bij de waarderingsgrondslagen uitgegaan van de opgaves van de fondsen zelf (die jaarlijks door een accountant worden gecontroleerd). Bij de waardering van de onderliggende portefeuillebedrijven wordt zowel naar de gebruikte verhoudingscijfers (prijs/boek, prijs/sales, prijs/cashflow etc.), als naar de gehanteerde multiples gekeken. Op basis van in het verleden gerealiseerde exits kan goed worden beoordeeld of de manager uitgaat van realistische waarderingscijfers.

c. *Risicometing en budgettering*

Een gedegen en zorgvuldig risicomanagement is voor Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf één van de hoofddoelstellingen van het beleggingsbeleid. Er worden drie (beleggings) risico's onderscheiden:

Risico versus de nominale verplichtingen benchmark = balansrisico

In deze analyse is geschat wat de afwijking is van het risicoprofiel van de totale beleggingsportefeuille in vergelijking met de structuur van de nominale verplichtingen, het balansrisico. De matchingportefeuille wordt gebruikt om het gewenste deel van het renterisico af te dekken.

Risico versus de strategische benchmark = actief risico

In deze analyse wordt de afwijking van het risicoprofiel van de returnportefeuille vergeleken met de strategische beleggingsbenchmark. Dit weerspiegelt het zogenoemde actieve risico,

als gevolg van allocatiebeslissingen, afwijkende marktgevoeligheid en specifiek 'stock picking'.

Het actieve risico wordt gemeten door middel van de tracking error. Tracking error bandbreedtes worden gebruikt om te meten en te voorkomen dat teveel relatief risico in de portefeuille wordt gelopen.

Absoluut risico = volatiliteit

In deze analyse wordt het absoluut risico, de volatiliteit of beweeglijkheid van de gehele beleggingsportefeuille geschat.

Het doel is een zo aantrekkelijk mogelijk rendement in combinatie met een zo laag mogelijk verwacht risico te formeren.

Toezichthouder

Tot slot wordt er vanuit de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), door middel van het Financieel Toetsingskader een aantal additionele eisen gesteld aan het risicomanagement. Naast het feit dat er per kwartaal en op jaarbasis gerapporteerd wordt aan DNB, zal het pensioenfonds in een situatie van onderdekking haar beleggingsbeleid dienen aan te passen, zodat DNB hier mee instemt. Vanzelfsprekend is het een streven van het bestuur om te allen tijde te kunnen voldoen aan de eisen en voorschriften vanuit DNB.

d. Huidige beleggingsmix

Voor 2023 is de volgende normportefeuille met bijbehorende bandbreedtes vastgesteld in het Beleggingsplan 2023. Vanwege de bestaande wegingen in illiquide beleggingen, als gevolg van marktbevingen in 2022, wijken de normwelingen in Vastgoed en Private Equity af van de SAA. Deze wegingen zijn gecorrigeerd conform de geldende herverdelingsregels voor deze categorieën.

Categorie	Weging	Bandbreedte	Benchmark
Matchingportefeuille Liquide	43,0%	+/- 5,0%	
Nominale matching incl cash	35,5%	+/- 5,0%	
	23,8%		67% €STR, aangevuld met een swapbenchmark
	7,1%		20% Barcap Global Tsy 10+ Yrs Netherlands
	4,6%		13% Barcap Global Tsy 10+ Yrs Germany
Green Bonds	2,5%	+/- 1,0%	Barclays MSCI Euro Green Bond Index
Euro Bedrijfsobligaties	5,0%	+/- 1,0%	Markit iBoxx Euro Corporates Index
Matchingportefeuille Illiquide	11,0%	+/- 2,0%	
NL Hypotheken	11,0%	+/- 2,0%	JPM GBI Traded Netherlands
Returnportefeuille Liquide	35,0%	+/- 5,0%	
<i>Hoogrentende Obligaties</i>	10,0%	+/- 2,0%	
Hoogr Bedrijfsobligaties	3,5%	+/- 1,0%	BofA ML US High Yield Master II Index euro hedged
Obligaties Opk Markten HC	2,6%	+/- 1,0%	JP Morgan EMBI Global Diversified euro hedged
Obligaties Opk Markten LC	3,9%	+/- 1,0%	JPM GBI-EM Global Diversified
<i>Aandelen</i>	25,0%	+/- 5,0%	
Wereldwijd Multifactor	10,5%	+/- 3,0%	MSCI World Climate Change net
Wereldwijd Multifactor	10,5%	+/- 3,0%	MSCI World Net; per 1-3-2023: MSCI World Climate Change net
Opkomende Markten	4,0%	+/- 2,0%	MSCI Emerging Markets ND
Returnportefeuille Illiquide	11,0%	+/- 2,0%	
Niet beursgenoteerd OG	6,0%	+/- 2,0%	37,5% IPD Nederlandse woningen 32,5% Portefeuille Europees OG 30% VS ODCE
Private Equity	5,0%	+/- 2,0%	5-jaars euroswap +200 bp
Valuta-afdekking	0,0%	+/- 5,0%	Conform valutabeleid
Totaal	100,0%		

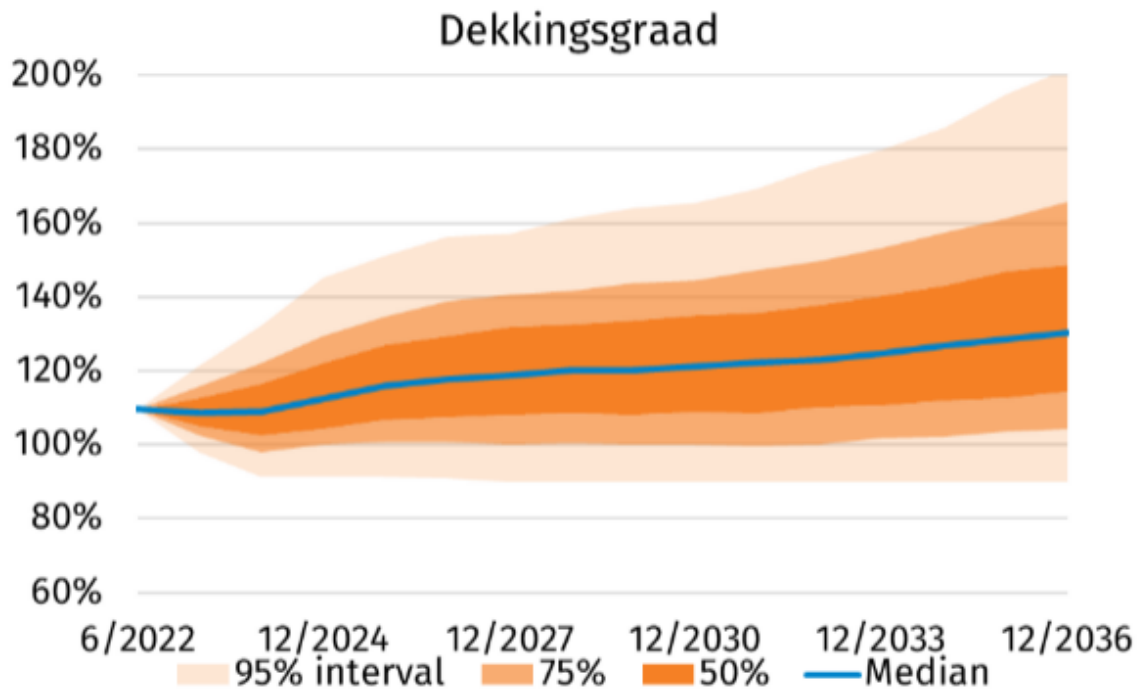
Voor de normportefeuille wordt een dynamische gewichtsverdeling tussen de matching - portefeuille en de returnportefeuille gehanteerd. Binnen de returnportefeuille zullen de gewichten van de verschillende benchmarkonderdelen per kwartaal gerebalanced worden naar de respectievelijke strategische gewichten.

Bijlage VII De uitkomsten van prognoses en/of ALM-studie en haalbaarheidstoets

ALM-studie 2022⁷

Ontwikkeling dekkingsgraad

Onderstaande figuur is gebaseerd op het strategisch beleggingsbeleid en de financiële situatie van het fonds per ultimo september 2022.

Bevindingen

- De gemiddelde nominale dekkingsgraad (actuele UFR) stijgt van ca. 110% naar 130% vanwege
  - Overrendement
  - Indexatie-, kortings- en premiebeleid
  - Vrijval bij uitkeringen
  - Licht dalende rente over tijd remt stijging dekkingsgraad over tijd
- Door de grote spreiding rondom het gemiddelde blijft de kans op lage dekkingsgraad en kortingen reëel onder de bestaande FTK regelgeving
- In de economische verwachtingen van Ortec Finance is een lichte daling van de rente over tijd opgenomen, als gevolg van een veronderstelde mean reversion na de sterke stijging in 2022. Gelet op de grote economische onzekerheid twijfelt het bestuur aan deze aanname en heeft zijn meerder scenario's onderzocht.

⁷ Deze informatie komt uit presentaties van Ortec Finance gedateerd oktober en november 2022.

ALM resultaten		Huidig	RH -/-10%	RH -/-30%	-/-10% ZW	-/-10% ZW & RH -/-10%	-/-10% ZW & RH -/-30%	Overschrijding als
		A90	A80	A60	B90	B80	B60	
Doelstellingen Lange Termijn								
Opbouw [als percentage van ambitie]	Jaar 1-15	87,9%	87,9%	87,9%	80,1%	80,1%	80,0%	<95%
Mediaan indexatieresultaat t.o.v. ambitie	Jaar 15	32,9%	31,8%	29,3%	31,3%	30,0%	28,2%	<50%
Risico's korte termijn								
Mediaan dekingsgraad	Eind 2025	115,9%	115,6%	114,9%	115,7%	115,2%	114,7%	
5e percentiel dekingsgraad	Eind 2025	96,6%	94,7%	90,8%	98,6%	97,2%	91,7%	
5e percentiel dekingsgraad	Einde jaar	104,4%	104,4%	104,4%	105,4%	104,9%	104,4%	<90%
Kans op opbouwkorting zo laag mogelijk	Jaar 1-5	82,1%	82,1%	82,2%	90,5%	90,5%	90,5%	>10%
Gemiddelde opbouwkorting zo laag mogelijk	Jaar 1-5	21,2%	21,2%	21,3%	30,2%	30,2%	30,2%	>5%
Kans op korten rechten zo laag mogelijk	Einde jaar	6,4%	7,6%	12,2%	3,1%	3,5%	8,8%	>20%
Gemiddelde rechtenkorting zo laag mogelijk	Einde jaar	2,3%	2,2%	2,4%	1,5%	1,6%	1,9%	>10%
Cumulatieve gegeven indexatie (korting) gemiddeld	Eind 2026	1,9%	1,8%	1,4%	1,9%	1,8%	1,5%	
Balansrisico	Jaar 1	7,1%	7,5%	9,0%	5,8%	6,4%	8,1%	
Niveau gedempte kostendekkende premie	Jaar 1	33,3%	33,3%	33,3%	38,8%	38,8%	38,8%	>25,9%
Verwacht portefeuille rendement	Jaar 1-5	5,5%	5,4%	5,2%	5,0%	4,9%	4,6%	
Risico's lange termijn								
95e percentiel opbouw zo hoog mogelijk	Jaar 1-15	66,7%	66,6%	66,5%	55,0%	54,9%	54,9%	<90%
5e percentiel koopkracht zo hoog mogelijk	Jaar 15	64,3%	62,9%	57,8%	66,2%	64,3%	60,1%	<75%
Verwacht portefeuille rendement	Jaar 1-15	4,6%	4,5%	4,3%	4,1%	4,1%	3,9%	

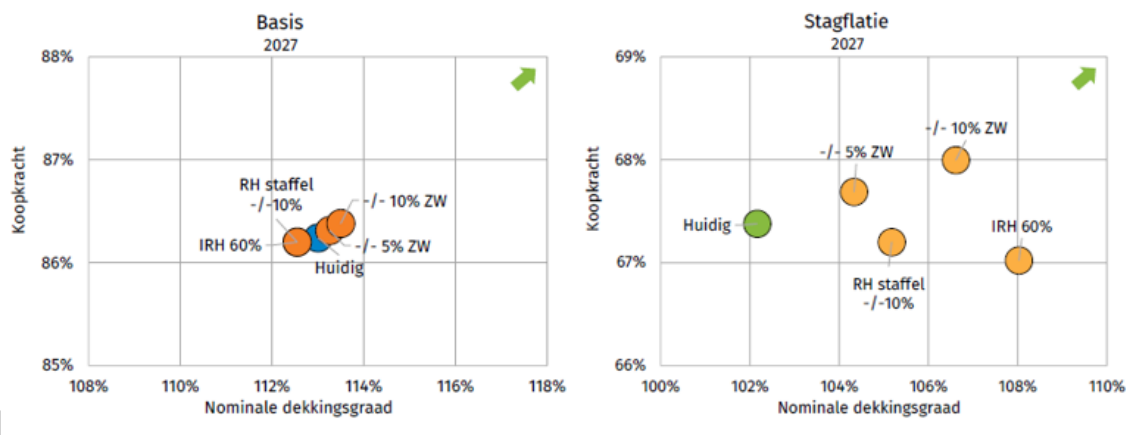

Bevindingen

- In vrijwel alle gevallen zijn de uitkomsten op de maatstaven buiten de gestelde limieten. Dit komt met name door de en prudentie in de verwachte rendementen voor de toekomst (langer laag blijvende rente, aandelenrendementen onder historische gemiddelden).
- Het premiebeleid en de beleidsregels t.a.v. de premiedekkingsgraad maken een volledige opbouw (1,875%) slechts zeer beperkt mogelijk. Een verlaging van de allocatie zakelijke waarden heeft een verder dempend effect op de realiseerbare opbouw
- Analyse is gebaseerd op voortzetting van bestaande wettelijke kaders (FTK). Er is in bovenstaande figuren geen rekening gehouden met een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.
- Omdat Bpf Bakkers zich nog in een dekkingstekort bevindt, is het niet mogelijk het risicoprofiel te verhogen op dit moment. Daarmee is het ook niet mogelijk via aanpassing in het beleggingsbeleid tot substantieel betere resultaten te komen.

Economische onzekerheid

Financiële markten zijn in 2022 zeer volatiel geweest als gevolg van de sterk opgelopen inflatie en de uitbraak van de oorlog in Oekraïne. In de ALM studie is rekening gehouden met diverse economische scenario's, waaronder een stagflatiescenario (hoge inflatie, hoge rente, lage groei).

Bevindingen:

- Een hogere renteafdekking voegt waarde toe bij een veronderstelde rentedaling. Echter, in een scenario met langer hoog blijvende inflatie, is een lagere renteafdekking meer passend.
- NNIP verwacht op lange termijn een licht stijgende rente, met de kanttekening dat men een toename in onzekerheid ziet.

Op basis van de ALM studie heeft het bestuur besloten geen aanpassingen door te voeren aan de strategische asset allocatie, maar wel aan de gehanteerde rentestaffel.

Vooruitlopend op de implementatie van het nieuwe pensioencontract, heeft het bestuur in december 2020 besloten met ingang van 2021 geen nieuwe renteswaps met een looptijd langer dan 30 jaar aan te kopen. Naarmate de daadwerkelijke invaardatum dichterbij komt, kan dit een impact hebben op het gevoerde beleggingsbeleid

Haalbaarheidstoets⁸

Op grond van artikel 143 van de Pensioenwet voert een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

Uit de aanvangshaalbaarheidstoets moet blijken dat:

1. het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het fonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
2. het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
3. het fonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen; en
4. het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het fonds hiervoor de maximale afwijking kiest.

De onderdelen 1, 2 en 4 worden gedaan vanuit de feitelijke financiële positie van het fonds. De toetsing van de onderdelen 1 en 2 wordt ook gedaan vanuit de vereiste dekkingsgraad. De jaarlijkse haalbaarheidstoets bevat alleen de onderdelen 1 en 4.

Het pensioenresultaat is gedefinieerd als:

PensioenuitkeringengeïndexeerdengekortconformbeleidFonds

Pensioenuitkeringen(o.b.v.volledigepensioenopbouw)geïndexeerdmetvolledigeprijsinflatie

- Het pensioenresultaat wordt bepaald per geboortejaargroep van het deelnemersbestand.
- Het pensioenresultaat op fondsniveau is gelijk aan het gewogen gemiddelde van de pensioenresultaten van de geboortejaargroepen. Er wordt gewogen naar het aantal personen in een geboortejaargroep.

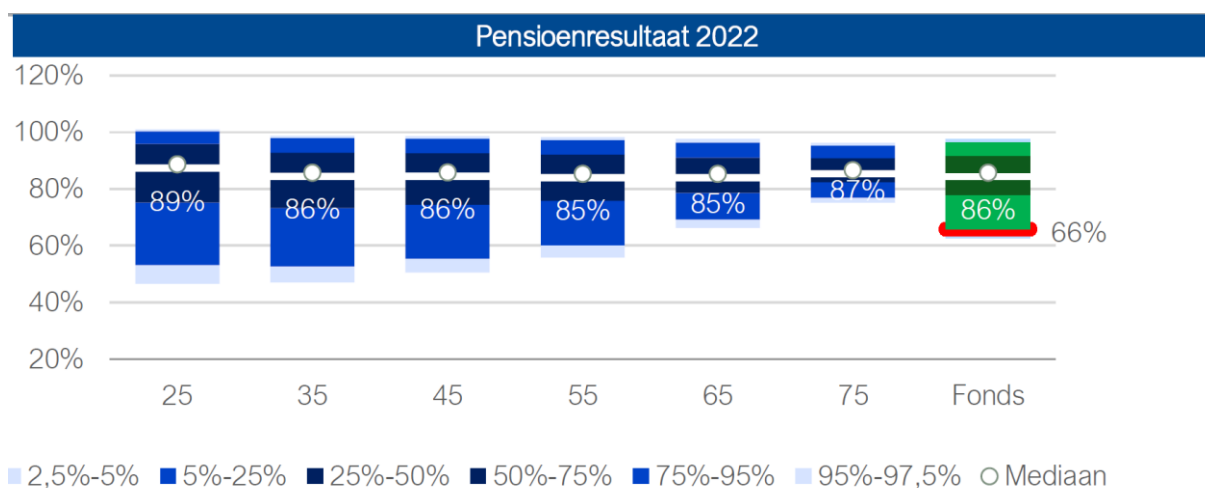
⁸ Deze informatie komt uit de presentatie van 2 juni 2017 van de adviserend actuaaris.

Uitgangspunten haalbaarheidstoets: onderdeel 1 en 4

	Haalbaarheidstoets 2022	Haalbaarheidstoets 2021
Actuele dekkinggraad	103,0%	92,5%
Beleidsdekkinggraad	98,2%	88,5%
Vereiste dekkinggraad (strategisch)	115,2%	114,6%
Scenarioset DNB	Q1 2022	Q1 2021
Toeslagachterstand actieven	6,88%*	5,86%*
Toeslagachterstand inactieven	6,88%*	5,86%*
<i>Beleidswijzigingen</i>	Met ingang van 1 januari 2022 is de (toekomstige) opbouw van het ouderdomspensioen verlaagd van 1,35% naar 1,3%.	Met ingang van 1 januari 2021 is de (toekomstige) opbouw van het ouderdomspensioen verlaagd van 1,45% naar 1,35%.

Uitkomsten haalbaarheidstoets: onderdeel 1 en 4 (HBT 2022)

	Haalbaarheidstoets 2022	Haalbaarheidstoets 2021	Vastgestelde grenzen
Mediaan	86% ✓	82% ✓	Min. 75%
5 ^e percentiel	66%	62%	-
Relatieve afwijking*	23% ✓	25% ✓	Max. 35%

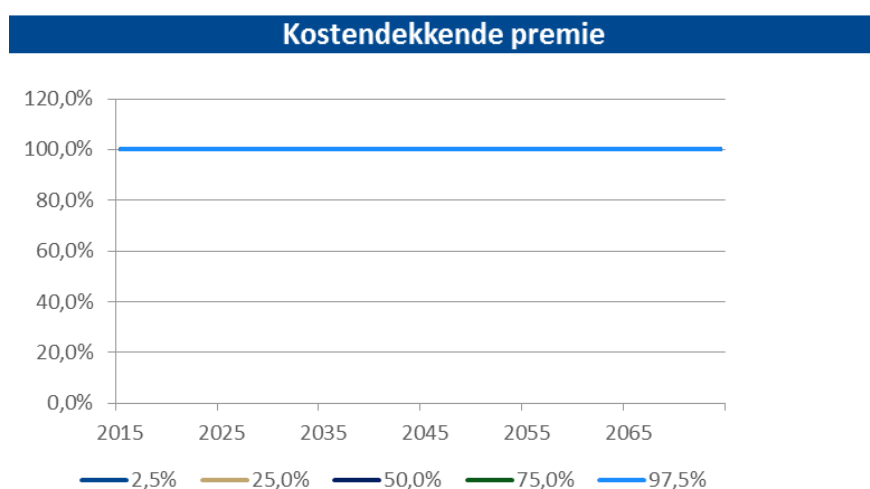
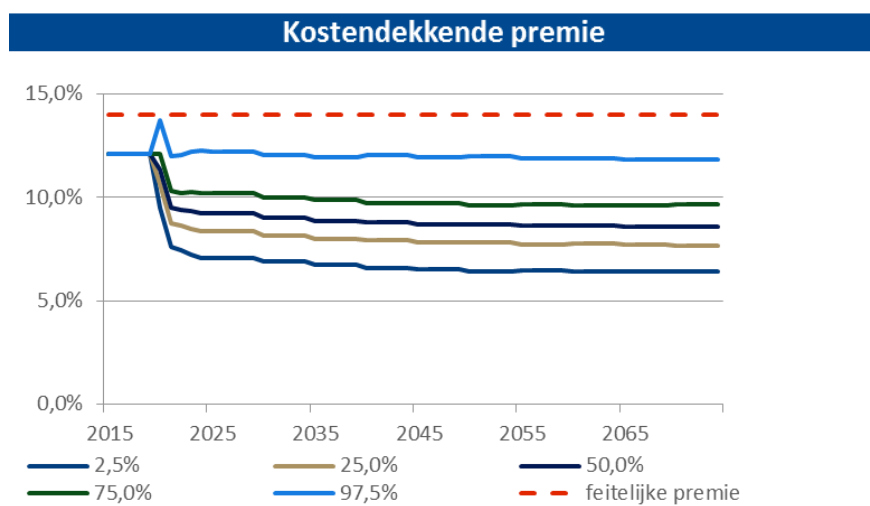

Bevindingen:

- Het verwachte pensioenresultaat in de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gestegen ten opzichte van vorig jaar.
- De stijging ten opzichte van het pensioenresultaat van vorig jaar wordt met name verklaard door de wijziging van de kerncijfers (hogere startdekkinggraad). Hierdoor stijgt het pensioenresultaat met circa 5,3%. Daarnaast zorgt de update van de scenarioset voor een daling van het verwachte pensioenresultaat.
- Daarnaast heeft het verlaagde opbouw percentage heeft een licht positief effect op het verwachte pensioenresultaat. Dit komt door de verlaagde opbouwambitie, die in meer scenario's wordt behaald.
- Het pensioenresultaat kan hoger zijn dan 100% door deflatie-scenario's, waarin geen toeslag wordt toegekend en door het inhalen van gemiste toeslagen van vóór 1 januari 2015.

- Voor jongere deelnemers is er meer onzekerheid in de resultaten (zowel in opbouw als in toeslag), door de langere horizon.
- De mediaan is vrijwel constant over de leeftijden tot grofweg circa 60 jaar. De spreiding neemt af voor oudere deelnemers.
- De mediaan van het pensioenresultaat daalt en loopt daarna weer op over de verschillende leeftijden.
- Het slecht-weerscenario geeft een maat voor het risico.
- Voor deelnemers tot grofweg 55 jaar is er meer onzekerheid in de resultaten (zowel in opbouw als in toeslag), door de langere horizon.
- Voor oudere deelnemers is er minder spreiding in de resultaten (de uitkomst is zekerder over een korte termijn) en ligt het resultaat dichterbij 100%.

Uitkomsten haalbaarheidstoets: onderdeel 2 (aHBT 2015)

Bevindingen:

- In ongeveer 0,15% van de scenario's wordt de opbouw verlaagd.
- De kostendeckende premie daalt naar verwachting door de stijgende rente die is aangenomen in de scenarioset.

Uitkomsten haalbaarheidstoets: onderdeel 3 (aHBT 2015)

	<i>Δ DG (oorzaken voor mutaties van de dekkingsgraad)</i>							<i>Veronderstellingen</i>					
	DG	M1	M2	M3	M4	M5	M6	DG	Beleids DG		1 jaars	beleggings-	
	primo	premie	uitkering	toeslag	rente	Rende- ment	overig	ultimo	VDG	toeslag%	rente	rend	
	%	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	%	%	%	%	%	
2014												104,4%	
2015	104,4%	-0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	3,9%	0,0%	108,1%	121%	106,3%	0,0%	0,2%	3,9%
2016	108,1%	-0,3%	0,2%	0,0%	0,0%	4,0%	0,0%	112,1%	121%	110,1%	0,0%	0,2%	3,9%
2017	112,1%	-0,3%	0,2%	0,0%	0,0%	4,1%	0,0%	116,1%	121%	114,1%	0,0%	0,3%	4,0%
2018	116,1%	-0,4%	0,4%	-0,6%	0,0%	4,1%	0,0%	119,6%	121%	117,6%	0,5%	0,5%	4,1%
2019	119,6%	-0,4%	0,5%	-1,1%	0,0%	4,2%	0,0%	122,8%	121%	120,7%	0,9%	0,6%	4,2%
2020	122,8%	-0,4%	0,6%	-1,5%	0,0%	4,1%	0,0%	125,6%	121%	123,5%	1,2%	0,9%	4,2%
2021	125,6%	-0,1%	0,7%	-1,9%	0,0%	4,1%	0,1%	128,5%	121%	126,1%	1,5%	1,1%	4,4%
2022	128,5%	-0,1%	0,8%	-2,2%	0,0%	4,0%	0,1%	131,0%	121%	128,6%	1,7%	1,4%	4,5%
2023	131,0%	-0,1%	0,9%	-2,5%	0,0%	3,9%	0,1%	133,2%	121%	130,8%	2,0%	1,6%	4,6%
2024	133,2%	-0,1%	1,0%	-3,0%	0,0%	3,8%	0,0%	135,0%	121%	132,6%	2,3%	1,7%	4,7%

Bevindingen:

- Er dient te worden aangetoond dat het fonds voldoende herstelkracht heeft om vanuit de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,4%) binnen tien jaar naar de vereiste dekkingsgraad te herstellen.
- De beleidsdekkingsgraad herstelt in zes jaar tot boven de vereiste dekkingsgraad, waarmee aan dit onderdeel van de haalbaarheidstoets is voldaan.
- Bovenstaande is uitgevoerd op basis van de richtlijnen voor het opstellen van het dekkingsgraadsjabloon voor het herstelplan. Dit is derhalve een ander scenario en methodiek dan waarop de haalbaarheidstoets is gebaseerd.

Bijlage VIII Regeling misstanden

Regeling Misstanden Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf

De Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf (verder te noemen: het pensioenfonds) ziet de goede reputatie en integriteit van haar organisatie als een belangrijk vereiste om succesvol te opereren als pensioenfonds. Het doel van de regeling is om te regelen op welke wijze incidenten, waaronder misstanden, worden geconstateerd, gemeld, vastgelegd en aanleiding zijn voor het nemen van corrigerende maatregelen en daarnaast om elke verbonden persoon van het pensioenfonds de gelegenheid te geven om een misstand, al dan niet anoniem te melden, zodat al het nodige gedaan kan worden in het geval van mogelijke overtredingen van interne of externe regelgeving of andere misstanden.

1 Definities

1.1. Verbonden persoon:

- degenen die voor het pensioenfonds werkzaamheden verrichten maar niet bij het pensioenfonds in dienst zijn, waaronder de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht;
- andere (categorieën) personen aangewezen door het bestuur van het pensioenfonds.

1.2. Melder:

de verbonden persoon die (een vermoeden van) een misstand conform deze regeling meldt bij de meldloket

1.3. Misstand:

een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden of wetenschap van een (voornemen tot een) doen of nalaten binnen het pensioenfonds dat:

- a. een strafbaar feit oplevert;
- b. een schending inhoudt van interne of externe regelgeving of beleidsregels;
- c. autoriteiten of personen die belast zijn met de uitvoering van of het toezicht op de naleving van wettelijke regelingen, of wettelijke opsporingsambtenaren beoogt te misleiden;
- d. beoogt dat informatie over de hiervoor genoemde feiten wordt achtergehouden;
- e. op enigerlei wijze direct of indirect de goede naam van het pensioenfonds kan schaden;
- f. een ernstig gevaar vormt voor de integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds.

Een misstand kenmerkt zich doordat er sprake moet zijn van een werkrelatie (werknemer, ex-werknemer, ZZP-ers etc.) en er moet een (breed) maatschappelijk belang spelen. Voorbeelden van incidenten met een maatschappelijk belang zijn bijvoorbeeld (directe of indirecte handelingen of investeringen die schade toebrengen aan) het milieu of aan mensenrechten of corruptie, (belasting) fraude en het structureel overtreden van de wet. Een arbeidsgeschil is géén misstand in de zin van het integriteitsbeleid,

1.4 Incident:

een gedraging of een gebeurtenis die een (ernstig) gevaar vormt voor de integere uitoefening van het bedrijf van het pensioenfonds. Het betekent dat alle feiten en omstandigheden die een reputatie- en/of financieel risico met zich meebrengen moeten worden gemeld. Daarnaast moeten alle zaken die een strafrechtelijk aspect hebben worden gemeld. Een incident kan betrekking hebben op de financieel dienstverlener zelf, maar ook op de medewerkers, de klanten of op een partij waar de onderneming mee samenwerkt.

Ernstige incidenten, alsmede incidenten met een strafrechtelijk aspect worden onverwijld aan de toezichthouder gemeld. Een incident kan betrekking hebben op de financieel dienstverlener zelf, maar ook op de medewerkers, de klanten of op een partij waar de onderneming mee samenwerkt.

Als richtlijn voor situaties waarin in ieder geval aan de toezichthouder gerapporteerd dient te worden gelden onderstaande punten:

- Als overwogen wordt om aangifte van een incident te doen bij justitiële autoriteiten of dit reeds is gedaan.
- Als de continuïteit van het pensioenfonds wordt- of kan worden bedreigd.
- Als er sprake is van een ernstige tekortkoming in de opzet en werking van de maatregelen ter bevordering of handhaving van een integere bedrijfsvoering door het pensioenfonds.
- Als er sprake is of kan zijn van ernstige reputatieschade als gevolg van onder meer negatieve publiciteit of berichtgeving over het fonds of aan het fonds gerelateerde derden, waaronder verbonden personen.
- Als de toezichthouder gezien de ernst, de omvang of overige omstandigheden van een incident in redelijkheid geïnformeerd zou moeten worden binnen de context van haar toezichthoudende taken.

1.5 Meldloket:

De daartoe door het bestuur aangewezen persoon of intern platform binnen het bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf die belast is met de taken zoals beschreven in deze regeling. Het bestuur heeft de fungerend voorzitter aangewezen als meldloket. Indien een melding de fungerend voorzitter zelf betreft, zal de voorzitter van de RvT optreden als meldloket;

Het Meldloket legt verantwoording af aan het bestuur. De Vertrouwenspersoon Integriteit is niet het interne meldloket.

2 Algemeen

- 2.1 Het bestuur van het pensioenfonds zal ervoor zorg dragen dat de Regeling Misstanden bekend is bij alle verbonden personen.
- 2.2 Het bestuur heeft de fungerend voorzitter van het bestuur in het kader van deze regeling aangewezen als meldloket.
- 2.3 Indien de Melder aanleiding heeft om niet te melden aan het meldloket dan zal de melder de misstand melden bij de voorzitter van het interne toezichtsorgaan. Indien de melding bij het intern toezichtsorgaan wordt gedaan dan dient in deze regeling voor 'het meldloket; verder 'het interne toezichtsorgaan' gelezen te worden.
- 2.4 Het meldloket ontvangt de meldingen. De Vertrouwenspersoon ontvangt de meldingen eveneens en ondersteunt de Melder in het proces. Het meldloket voert binnen het afgegeven mandaat onderzoek uit met betrekking tot de melding. Daarbij kan het meldloket zich door derden laten ondersteunen.

3 Misstanden

- 3.1 Een misstand dient, bij voorkeur schriftelijk, te worden gemeld bij het meldloket. De Melder krijgt hiervan een bevestiging. De Melder kan verzoeken dat zijn anonimiteit gewaarborgd blijft.
- 3.2 Het meldloket zal een voorlopig onderzoek uitvoeren, zodra hij een melding van een Melder heeft ontvangen.
- 3.3 Het meldloket zal een binnengekomen melding met het bestuur bespreken.
- 3.4 Het meldloket zal het bestuur adviseren de melding terzijde te leggen als uit zijn onderzoek geen grond blijkt voor de melding. Als het voorlopig onderzoek serieuze indicaties geeft van mogelijke schending van interne of externe regelgeving of andere onregelmatigheden, dan zal het bestuur in overleg met het meldloket de Klacht (nader) laten onderzoeken.
- 3.5 De Melder ontvangt algemene informatie over de voortgang van het onderzoek (en de uitkomst) tenzij de Melder daar geen prijs op stelt of dit nadelig is voor de Melder of voor het onderzoek, of tenzij er andere gegronde redenen zijn om de Melder niet te informeren.

4 Uitkomst onderzoek

Het Meldloket rapporteert de onderzoeksresultaten aan het bestuur. De rapportage bevat een kort relaas van feiten en omstandigheden, de bewijsvoering in hoofdlijnen, alsmede het advies met betrekking tot de te nemen maatregel(en).

5 Maatregelen

Op basis van de onderzoeksresultaten beoordeelt het bestuur de misstand en besluit in ten aanzien van de volgende punten:

- Arbeidsrechtelijke of disciplinaire maatregelen jegens betrokken verbonden personen
- Civielrechtelijke maatregelen, zoals regres
- Interne en externe communicatie
- Aanpassing procedures
- Overige maatregelen voor het herstel van de bedrijfsvoering
- Melding aan de toezichthouder(s).

Indien de misstand de fungerend voorzitter van het bestuur betreft zal de andere voorzitter geraadpleegd worden.

Het uitgangspunt bij het bepalen van het soort maatregel(en) en sancties is dat het veroorzaken van een misstand als een ernstige schending wordt beschouwd van de vertrouwensrelatie tussen het pensioenfonds enerzijds en de verbonden persoon anderzijds.

Het veroorzaken van een misstand of anderszins daarbij betrokken zijn, kan leiden tot arbeidsrechtelijke maatregelen, waaronder ontslag op staande voet. In geval sprake is van opzettelijk en ernstige strafbare overtredingen, zoals misdrijven als genoemd in het Wetboek van Strafrecht en de Wet Economische Delicten, wordt in beginsel aangifte gedaan bij justitie of politie.

Het bestuur ziet toe op de implementatie en naleving van nieuwe procedures en maatregelen, die naar aanleiding van de misstand getroffen zijn.

Het bestuur draagt zorg voor eventuele rapportage aan DNB. Ernstige misstanden worden onverwijld aan DNB gemeld onder opgave van de feiten en omstandigheden van de misstand, alsmede de informatie over de functie, de hoedanigheid en de positie van de betrokken (rechts)perso(n)en die verantwoordelijk is/zijn voor de ontstane misstand. Het bestuur informeert DNB tevens over de maatregelen die naar aanleiding van de misstand zijn genomen of nog zullen worden genomen.

6 Registratie

De Vertrouwenspersoon registreert al zijn activiteiten, rapporten en ontvangen informatie.

7 Gevolgen voor de Melder

Melders die te goeder trouw handelen overeenkomstig deze regeling kunnen melden zonder dat zij daarmee hun (arbeidsrechtelijke) positie in gevaar brengen.

Het bestuur zal al het mogelijke in het werk stellen dat Melders die handelen overeenkomstig deze regeling in staat zijn om te melden zonder dat zij door het melden hun (arbeidsrechtelijke) positie in gevaar brengen. Represailles als gevolg van melden worden beschouwd als een ernstige schending van deze regeling, in welk geval passende actie door het bestuur zal worden ondernomen om de (arbeidsrechtelijke) positie van de Melder te beschermen.

8 Anonimiteit

De Vertrouwenspersoon zal nooit de naam van de Melder openbaren, tenzij de wet hem hiertoe verplicht of de Melder hiermee instemt.

Als op enig moment de Vertrouwenspersoon op grond van de wet verplicht wordt de naam van de Melder te openbaren, zal de Vertrouwenspersoon de Melder hiervan onmiddellijk en voordat openbaring van de naam van de Melder plaatsvindt op de hoogte stellen, tenzij de Vertrouwenspersoon rechtsgeldige redenen heeft om dat niet te doen.

Aldus vastgesteld in de bestuursvergadering van 7 juli 2017

Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf

Financieel crisisplan

Inleiding

In het Risicobeleid zijn de risico's waaraan het pensioenfonds blootstaat beschreven. Deze risico's kunnen ertoe leiden dat de statutaire doelstelling, het uitkeren van pensioenen, nu of op langere termijn in gevaar komt. Het bestuur is in dat geval genoodzaakt aanvullende maatregelen te nemen, aan te duiden als crisismaatregelen. Deze bijlage beschrijft het crisisplan van het pensioenfonds. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in een financiële crisis en een niet-financiële crisis.

IX.1. Financieel crisisplan

Inleiding

In dit financieel crisisplan legt het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf vast hoe het bestuur handelt als het fonds in een crisissituatie terecht komt. Het is mogelijk dat een financiële crisis dusdanige gevolgen heeft voor de continuïteit van de dienstverlening dat ook het niet-financieel crisisplan (par IX.2) in werking treedt. In dit inleidende hoofdstuk wordt de procedure beschreven die het bestuur heeft gevolgd om tot dit crisisplan te komen.

Totstandkoming crisisplan

Op 5 december 2011 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een beleidsregel uitgevaardigd inzake het opstellen van een financieel crisisplan. Inmiddels is de beleidsregel vervallen en heeft het financieel crisisplan een wettelijke grondslag gekregen in de Pensioenwet (artikel 145) en Besluit financieel toetsingskader (artikel 29b). Het financieel crisisplan geeft een beschrijving van maatregelen die een fonds kan inzetten in de situatie dat niet aan de vereisten wordt voldaan als bedoeld in artikel 132 Pensioenwet (VEV) en in de situatie bedoeld in artikel 140, eerste lid PW (beleidsdekkingsgraad bevindt zich 5 jaar onder MVEV en de actuele dekkingsgraad bevindt zich onder MVEV). In het financieel crisisplan wordt ingegaan op de volgende punten:

- Wat wordt door het bestuur verstaan onder een crisissituatie?
- Risico's die kunnen leiden tot een crisissituatie.
- De kritische dekkingsgraad (of dekkingsgraden)
- Beschikbare maatregelen, mate van inzetbaarheid en financiële effecten van deze maatregelen
- Evenwichtige belangenbehartiging
- Communicatie tijdens een crisissituatie en over het financieel crisisplan
- Besluitvormingsproces tijdens een crisissituatie

Het bestuur van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf heeft de volgende stappen gevolgd om te komen tot dit financieel crisisplan:

Inventarisatie

De ABTN, reglementen, statuten en uitvoeringsreglement zijn geïnventariseerd. De relevante punten zijn opgenomen in dit crisisplan.

Behandeling in bestuur conceptcrisisplan

Op basis van de inventarisatie onder stap 1 is een concept crisisplan opgesteld en binnen de (toenmalige) deelnemersraad en het bestuur besproken. Hierbij kwamen onder ander de volgende zaken aan de orde:

- De situaties die het bestuur als crisissituatie bestempelt;
- De beschikbare maatregelen, de effectiviteit van deze maatregelen en de mate van inzetbaarheid;
- Evenwichtige belangenbehartiging;
- Communicatie tijdens een crisissituatie;
- Besluitvorming tijdens een crisissituatie.

Opstellen definitieve crisisplan

Op basis van de bespreking van het conceptcrisisplan in deelnemersraad en bestuur is het definitieve crisisplan opgesteld.

De in dit financieel crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een financiële crisis weer. Dit wil niet zeggen dat het bestuur in geval van een financiële crisis dit plan exact zal uitvoeren. In geval van een financiële crisis zal het bestuur weloverwogen beslissen of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een financiële crisissituatie volledig in te schatten.

Dit financieel crisisplan is voor het eerst op 12 maart 2012 door het bestuur van het fonds vastgesteld. Het financieel crisisplan wordt jaarlijks bij de update van de ABTN getoetst op actualiteit en indien nodig aangepast. Hierbij worden tevens eventuele aanbevelingen van het intern toezicht orgaan betrokken. Per 1 juli 2014 heeft er een update plaatsgevonden.

In verband met de aanpassing van de pensioenregeling is het financieel crisisplan per 1 januari 2016 geactualiseerd. Per 1 januari 2021 is het Financieel Crisisplan geïntegreerd met het niet-financieel crisisplan, teneinde tot één totaal crisisplan te komen. Het financieel crisisplan is onderdeel van de ABTN.

1. Financiële crisis

Een financiële crisis kan gedefinieerd worden als de financiële situatie waarbij de beleidsdekkingsgraad richting de kritische dekkingsgraden beweegt waardoor de doelstelling(en) van het pensioenfonds niet meer waargemaakt kunnen worden. De doelstellingen van het pensioenfonds zijn vastgelegd in de statuten (artikel 3): “Het fonds heeft ten doel het, zonder winstoogmerk, doen van pensioenuitkeringen aan (gewezen) deelnemers of hun nagelaten betrekkingen en/of het doen van andere uitkeringen. De andere uitkeringen zullen de pensioenrechten nimmer aantasten.”

In de actuariële en bedrijfstechnische nota van het pensioenfonds is in artikel 154 het volgende algemene beleidsuitgangspunt geformuleerd: “het algemene beleidsuitgangspunt van het te voeren beleid is om de pensioenregeling, inclusief de beleidsmatig gewenste indexaties, onder een breed scala van omstandigheden na te komen en wel tegen een stabiele premie.”

Daarnaast besluit het bestuur jaarlijks – rekening houdend met de hoogte van de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds – in welke mate toeslagen verleend kunnen worden. Hierbij wordt voor de bepaling van de hoogte van de toeslagen voor de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers, de ingegane pensioenen en uitgestelde pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers de ontwikkeling van de prijsindex (CPI alle bestedingen, afgeleid) tot uitgangspunt genomen.

Het bestuur onderkent de volgende financiële situaties welke ook zijn beschreven in de actuariële en bedrijfstechnische nota:

Financiële situaties	Consequenties	Crisis?
a. Beleidsdekkingsgraad > 100% +VEV ⁹	Pro-rata toeslagverlening	
b. Kritieke dekkingsgraad A ¹⁰ <beleidsdekkingsgraad < 100% + VEV	Opstellen herstelplan	
c. Beleidsdekkingsgraad < kritieke dekkingsgraad A	Conform B herstelplan Mogelijk korten pensioenen	
d. Beleidsdekkingsgraad gedurende aantal jaren opeenvolgend < kritieke dekkingsgraad B ¹¹	maatregelen om te voorkomen dat na 5 jaar opeenvolgend binnen zes maanden maatregelen moeten worden genomen:	
e. Beleidsdekkingsgraad 5 jaar opeenvolgend < kritieke dekkingsgraad B	korten	

Daarnaast onderkent het bestuur de volgende bedreigingen:

Situaties	Crisis?	Toelichting
Gedurende geruime tijd geen toeslag kunnen verlenen		Indien gedurende geruime tijd geen toeslagen kunnen worden verleend

⁹ VEV= Vereist Eigen Vermogen: per einde 2020: 114,6%

¹⁰ Kritieke dekkingsgraad A: de dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder inzet van maatregelen

¹¹ Kritieke dekkingsgraad B: de dekkingsgraad waarbij de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf jaar opeenvolgend onder het Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en de actuele dekkingsgraad onder het MVEV ligt.

aan actieven, gewezen deelnemers en gepensioneerden betekent dit een direct (of voor deelnemers en gewezen deelnemers uitgesteld) verlies van koopkracht

Geen crisissituatie

Situatie vraagt aandacht: het bestuur beziet of sturingsmiddelen ingezet kunnen of moeten worden

Crisissituatie: crisisplan treedt in werking

2. Kritische dekkingsgraden

De kritische dekkingsgraden zijn

- A. de actuele dekkingsgraad waarbij het Vereist Eigen Vermogen naar verwachting niet meer binnen tien jaar kan worden bereikt, zonder inzet van noodmaatregelen; en/of
- B. de actuele dekkingsgraad, waarbij beleidsdekkingsgraad gedurende vijf jaar opeenvolgend lager dan het Minimum Vereist Eigen Vermogen ligt en de actuele dekkingsgraad op dat moment ook onder Minimum Vereist Eigen Vermogen ligt.

De herstelkracht van het fonds is afhankelijk van de hoogte en de curve van de rentetermijnstructuur. De herstelkracht van het pensioenfonds is zeer afhankelijk van het overrendement (rendement op beleggingen verminderd met 1-jaarsrente)

Voor genoemde kritische dekkingsgraden (o.b.v. UFR) luiden als volgt:

- de kritische dekkingsgraad A: ca 91%¹².
- de kritische dekkingsgraad B: ca 92%.

Hierbij is het verwacht rendement gelijk gesteld aan het verwacht rendement dat is gehanteerd in de evaluatie van het herstelplan in 2018 (naar de situatie per ultimo 2017).

Indien de financiële positie van het fonds lager is dan een beleidsdekkingsgraad van 100% zal het bestuur de actuaaris de opdracht geven de kritische dekkingsgraad vast te stellen op basis van de dan geldende economische omstandigheden.

---

¹² De kritische dekkingsgraad die volgt uit het herstelplan 2021 bedraagt circa 89%.

3. Beschikbare maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit

Het juridisch uitgangspunt is dat de CAO-partijen de inhoud van de pensioenovereenkomst bepalen en wijzigingen kunnen aanbrengen. Dit laatste is alleen anders indien sprake is van de situatie als beschreven in artikel 6.1 lid 5 van het uitvoeringsreglement. Het fonds is bevoegd, en daartoe door CAO-partijen gemachtigd, de pensioenreglementen te wijzigen zonder voorafgaande afstemming met CAO-partijen indien de wijzigingen worden genoodzaakt door wetgeving of worden opgedragen door de toezichthouders en de deelnemers en de werkgevers niet benadeeld worden door de wijziging.

Het bestuur van het fonds is op grond van artikel 17 van de statuten bevoegd om het beleid van het pensioenfonds vast te stellen en de pensioenregeling uit te voeren en de maatregelen te nemen die in het huidige pensioenreglement zijn opgenomen. Het beleid van het pensioenfonds is opgenomen in de ABTN. Het pensioenfonds heeft de volgende maatregelen ter beschikking – al dan niet na goedkeuring CAO-partijen – om te voorkomen dat zij in een crisissituatie terechtkomt, of om uit een crisissituatie te herstellen. De maatregelen worden – in principe – in onderstaande volgorde toegepast:

- a. Het niet (volledig) toekennen van toeslagen dan wel aanpassen toeslagbeleid
- b. Het aanpassen van het beleggingsbeleid
- c. Het verhogen van de doorsneepremie
- d. Het aanpassen van de pensioenregeling
- e. Korting van pensioenaanspraken en –rechten

Het bestuur van het fonds heeft zelfstandig – zonder voorafgaande goedkeuring van CAO-partijen – de bevoegdheid om de toeslagen niet (volledig) toe te kennen, het beleggingsbeleid aan te passen en te besluiten tot korting van pensioenaanspraken en –rechten.

De premie wordt in overleg tussen het fonds en CAO-partijen door het bestuur van het fonds vastgesteld (artikel 2.1 lid 3 van het uitvoeringsreglement).

Indien de in enig jaar door het pensioenfonds te ontvangen premie lager is dan benodigd voor de pensioenopbouw is het bestuur op grond van artikel J5 (pensioenregeling 2006 (versie 2013)) van het pensioenreglement bevoegd om de pensioenopbouw voor het betreffende jaar aan te passen. Wel dient op dat moment ook het pensioenreglement dienovereenkomstig te worden aangepast.

De CAO-partijen beslissen over een aanpassing van de pensioenregeling.

a. Het niet (volledig) toekennen van toeslagen dan wel aanpassen toeslagbeleid

Het niet (volledig) toekennen van toeslagen wordt gezien als onderdeel van het huidige beleid en wordt in die zin al volledig gebruikt voor het korte- en lange termijn herstel. Extra bijdrage aan herstel is hier derhalve ook niet te realiseren.

Het bestuur besluit, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan, over het al dan niet toekennen van toeslagen.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven.

Het niet (volledig) toekennen van toeslagen dan wel aanpassen toeslagbeleid	
Juridisch kader	Artikelen F en G (pensioenregeling 2006 respectievelijk Flex 55-plus) Hoofdstuk 8 abtn Artikel 17a statuten (aanpassen toeslagbeleid)
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt besluit over vaststelling toeslagen dan wel wijziging van toeslagbeleid, na voorafgaand advies van verantwoordingsorgaan
Effectiviteit maatregel:	Bij dekkingsgraad van 100% betekent 1% minder toeslagverlening 1% minder verlaging dekkingsgraad

Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Actieven en slapers:</u> Koopkrachtvermindering na pensionering Wordt mogelijk gecompenseerd door toekomstige extra toeslagverlening <u>Gepensioneerden:</u> directe koopkrachtvermindering wordt op termijn mogelijk teniet gedaan door extra toeslagverlening, voor toekomstige uitkeringen
Oordeel bestuur	De maatregel levert geen extra herstel op

b. Aanpassen beleggingsbeleid

Het strategisch beleggingsbeleid van het pensioenfonds is beschreven in hoofdstuk 10 van de ABTN. Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is.

Een besluit tot aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid kan door het bestuur, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan, worden genomen en dient vergezeld te gaan van een deugdelijke onderbouwing door middel van bijvoorbeeld een herijking van het beleggingsbeleid of een ALM-studie.

Aanpassen beleggingsbeleid	
Juridisch kader	Hoofdstuk10 ABTN
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt besluit over vaststelling strategisch beleid na voorafgaand advies van verantwoordingsorgaan
Effectiviteit maatregel:	Risicoreductie leidt tot minder kans op lagere dekkingsgraad Minder risico = minder verwacht rendement
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Actieven, slapers en gepensioneerden</u> Kans op korting wijzigt Verwachte toekomstige toeslagverlening wijzigt
Oordeel bestuur	De maatregel levert geen extra herstel op

c. Het verhogen van de premie

Het premiebeleid van het pensioenfonds is beschreven in hoofdstuk 9 van de ABTN.

De verschuldigde premie voor de basisregeling bedraagt vanaf 1 januari 2015 14% van het pensioengevend salaris. Jaarlijks wordt dit vertaald naar een percentage van de pensioengrondslag. Als uitgangspunt geldt dat de verschuldigde premie minimaal gelijk wordt gesteld aan de gedempte kostendeckende premie. De demping vindt plaats op basis van de reële rendementscurve

In de onderstaande tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven:

Premieverhoging	
Juridisch kader	Artikel 2.1 uitvoeringsreglement Hoofdstuk 9 ABTN
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt voorgenomen besluit tot vaststelling premie en legt dit voor aan CAO-partijen. CAO-partijen besluiten over hoogte premie en bestuur stelt vervolgens definitief premie vast
Effectiviteit maatregel:	
Rente 1%	1% (punt) premieverhoging = $\pm 0,16\%$ dekkingsgraad
Rente 2%	1% (punt) premieverhoging = $\pm 0,20\%$ dekkingsgraad
Rente 3%	1% (punt) premieverhoging = $\pm 0,24\%$ dekkingsgraad
Rente 4%	1% (punt) premieverhoging = $\pm 0,29\%$ dekkingsgraad
Groepen die geraakt worden door maatregel	Werkgevers en actieven (afhankelijk van wijze waarop premieverhoging wordt verdeeld)

Oordeel bestuur

De maatregel heeft (beperkte) invloed op dekkingsgraad. Het bestuur heeft beperkte invloed op de inzet van deze maatregel omdat CAO-partijen over hoogte premie besluiten

d. Het aanpassen van de pensioenregeling

Op basis van de inhoud van de huidige pensioenregeling ziet het bestuur een aantal mogelijke versoeringen van de regeling. Het zijn evenwel CAO-partijen die besluiten over een aanpassing van de inhoud van de pensioenregeling.

Wijziging opbouwpercentage

Een verlaging van het opbouwpercentage heeft een dalend effect op de hoogte van de kostendekkende premie en beïnvloedt daarmee in positieve zin het herstel. Het verlagen van het opbouwpercentage treft alle actieve deelnemers in het fonds.

Een verlaging van het opbouwpercentage heeft een in dezelfde procentuele mate verlagend effect op de dekking van het partnerpensioen.

Onderstaand wordt ter indicatie het effect op de dekkingsgraad na 1 jaar en na 3 jaar gegeven van het verlagen van het opbouwpercentages.

Verlagen opbouwpercentage (1,6%)	1,5%	1,4%	1,3%
DG effect na 1 jaar	0,1%	0,3%	0,4%
DG effect na 2 jaar	0,3%	0,5%	0,8%
DG effect na 3 jaar	0,4%	0,7%	1,1%

Partnerpensioen op risicobasis

In de huidige pensioenregeling 2006 is sprake van een partnerpensioen op opbouwbasis. Het financieren van het partnerpensioen op risicobasis zou betekenen dat alleen de actieve deelnemers nog verzekerd zijn van een partnerpensioen. Bij het verlaten van de bedrijfstak (door ontslag of pensionering) bestaat geen recht meer op partnerpensioen. Dit betekent derhalve een versoering van de pensioenregeling.

Onderstaand wordt ter indicatie het effect op de dekkingsgraad na 1 jaar en na 3 jaar gegeven van het omzetten van het partnerpensioen op opbouwbasis naar risicobasis in pensioenregeling 2006.

Partnerpensioen op risicobasis	
DG effect na 1 jaar	0,2%
DG effect na 2 jaar	0,4%
DG effect na 3 jaar	0,6%

Aanpassen van de pensioenregeling	
Juridisch kader	Pensioenreglement
Mate van inzetbaarheid	CAO-partijen besluiten over een aanpassing van de inhoud van de pensioenregeling
Effectiviteit maatregel	Zie voorgaande tabellen per mogelijke aanpassing
Groepen die geraakt worden door maatregel	Werkgevers en actieven (aanpassing premie en pensioenopbouw)
Oordeel bestuur	De maatregel heeft (beperkte) invloed op dekkingsgraad. Het bestuur heeft beperkte invloed op de inzet van deze maatregel omdat CAO-partijen over wijzigingen in de pensioenregeling besluiten

e. Korten van pensioenaanspraken- en rechten

Het bestuur ziet het korten van pensioenaanspraken- en rechten als uiterste noodmaatregel om binnen de van toepassing zijnde hersteltermijnen uit herstel te komen, indien de andere maatregelen (optimaal) zijn ingezet of door bepaalde omstandigheden niet (optimaal) kunnen worden ingezet.

Uitgangspunt van het fonds is om indien een situatie van korting zich voordoet alle groepen (deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden) in de verschillende regelingen op dezelfde wijze te korten.

In situaties waarin het bijvoorbeeld zo is dat door de inzet van andere maatregelen bepaalde groepen reeds een "bijdrage" aan het herstel hebben geleverd, kan het bestuur na daartoe advies in te hebben gewonnen van het verantwoordingsorgaan besluiten om in voorkomende gevallen verschillende kortingspercentages te hanteren.

Het bestuur kan, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan, besluiten tot korting van de pensioenaanspraken- en rechten op basis van het bepaalde in artikel L5 (pensioenregeling Flex 55-plus) en K5 (pensioenregeling 2006).

Een korting kan plaatsvinden indien de actuele dekkingsgraad lager is dan het vereist eigen vermogen en het pensioenfonds niet in staat is om via het herstelplan aan te tonen dat het pensioenfonds binnen een termijn van tien jaar een beleidsdekkingsgraad heeft hoger of gelijk aan het vereist eigen vermogen. De korting wordt in principe gespreid over een periode van de maximale wettelijke spreidingstermijn. Na een jaar wordt het herstelplan geëvalueerd. Op dat moment wordt opnieuw bezien of korting noodzakelijk is en zo ja, hoe hoog deze korting moet zijn.

Naast de hierboven beschreven korting kan er ook een korting plaatsvinden indien de beleidsdekkingsgraad gedurende vijf jaar lager is dan het MVEV en de actuele dekkingsgraad lager is dan het MVEV. De korting wordt in principe ineens verwerkt. Het bestuur kan – binnen de wettelijke kaders – gebruik maken van de mogelijkheid om de korting uit te smeren. Deze korting is volledig onvoorwaardelijk en dient meteen in de dekkingsgraad te worden verwerkt. Dit betekent dat deze altijd moet worden doorgevoerd, ongeacht de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende de periode van spreiding.

De korting wordt op basis van een gesloten systeem doorgevoerd, ofwel alleen de opgebouwde aanspraken van het moment zelve worden gekort. De korting heeft derhalve geen invloed op toekomstige generaties en op toekomstige aanspraken.

Bij herstel van de financiële positie (tot boven het Vereist Eigen Vermogen) bestaat voor het bestuur de mogelijkheid om te besluiten een eventueel in het verleden gedane korting te compenseren. Compensatie van gekorte pensioenaanspraken en pensioenrechten en/of van het in het verleden niet toekennen van toeslag wordt in het nieuwe financieel toetsingskader gelijk behandeld (artikel 137 PW). Compensatie is alleen mogelijk indien de compensatie geen gevolgen heeft voor de toeslagverlening in de toekomst, de beleidsdekkingsgraad het niveau van het vereist eigen vermogen behoudt en in enig jaar ten hoogste een vijfde van het vermogen dat voor deze compensatie beschikbaar is, wordt aangewend. De 'oudste' achterstand wordt hierbij als eerste gecompenseerd rekening houdend met de vijfjaarsperiode die maximaal wordt teruggekeken voor het besluiten tot compensatie.

Korten van pensioenaanspraken- en rechten	
Juridisch kader	Artikel L5 (Flex 55-plus) Artikel K5 (Pensioenregeling 2006)
Mate van inzetbaarheid	Bestuur kan na voorafgaand advies van het verantwoordingsorgaan besluit tot het korting van pensioenaanspraken- en rechten
Effectiviteit maatregel:	Bij dekkingsgraad van 100% geldt: 1% korten = 1% verhoging van de dekkingsgraad
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Actieven en slapers:</u> Koopkrachtvermindering na pensionering Wordt mogelijk gecompenseerd door toekomstige extra toeslagverlening <u>Gepensioneerden:</u> Directe koopkrachtvermindering Wordt op termijn mogelijk teniet gedaan door extra toeslagverlening, voor toekomstige uitkeringen
Oordeel bestuur	Het bestuur ziet deze maatregel als uiterste redmiddel. De herstelkracht is groot.

3. Prioritering

Het bestuur zal de eventueel te nemen maatregelen in principe in de onderstaande volgorde inzetten:

1. Het niet (volledig) toekennen van de indexatie;
2. Aanpassing van de (strategische) beleggingsmix;
3. Aanpassing van de doorsneepremie;
4. Aanpassing van de pensioenregeling.

Indien bovengenoemde sturingsmaatregelen niet in voldoende mate bijdragen aan herstel van de financiële positie van het fonds kan het bestuur besluiten, als uiterste redmiddel, de opgebouwde aanspraken te verlagen (korten).

Tot het aanpassen van de premie kan het bestuur niet zelfstandig besluiten. Hiertoe is de goedkeuring van de CAO-partijen noodzakelijk. Ook een aanpassing van de pensioenregeling is alleen mogelijk indien CAO-partijen hiertoe besluiten. Het bestuur zal in ieder geval met CAO-partijen in overleg treden over de mogelijkheid tot premieverhoging dan wel aanpassen van de pensioenregeling, indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de kritische ondergrenzen. Indien premieverhoging dan wel aanpassing van de pensioenregeling niet tot de mogelijkheden behoort of onvoldoende herstelkracht biedt, zullen de pensioenaanspraken en –rechten worden gekort.

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is.

Het korten van pensioenaanspraken- en rechten ziet het bestuur als uiterste redmiddel.

4. Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur streeft naar een evenwichtige belangenbehartiging van de verschillende belanghebbenden:

1. De actieve deelnemers
2. De gewezen deelnemers
3. De pensioengerechtigden
4. De werkgever

Het bestuur is van mening dat:

- Alle belanghebbenden bij moeten dragen aan herstel in een crisissituatie;
- De lasten zo veel mogelijk gelijk verdeeld moeten worden over jongere en oudere deelnemers van het fonds;
- Indien er sprake is van het korten van pensioenaanspraken en –rechten uitgangspunt is dat geen onderscheid gemaakt moet worden naar actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Het bestuur heeft echter de mogelijkheid om in voorkomende gevallen verschillende kortingspercentages te hanteren. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn indien door de inzet van andere maatregelen bepaalde groepen reeds een “bijdrage” aan het herstel hebben geleverd.

Om de belangen op evenwichtige wijze te kunnen behartigen wordt in een crisissituatie voor elke groep (deelnemers, slapers, gepensioneerden) op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt:

- Op welke wijze de groep bijdraagt aan herstel;
- In welke mate de groep bijdraagt aan herstel;
- Welke inkomenseffecten de bijdrage aan herstel heeft.

Hierbij wordt gekeken naar 4 aspecten:

- Effectiviteit : Wat is het effect op de dekkingsgraad?
- Proportionaliteit : Weegt het effect op tegen de impact op de verschillende groepen?
- Solidariteit : Zijn de bijdragen van verschillende groepen met elkaar in evenwicht?
- Continuïteit : Wat zijn de gevolgen op langere termijn?

Het bestuur beseft dat de bovengenoemde inschatting van de bijdrage per groep indicatief is. Op individueel niveau kunnen de effecten afwijkend zijn. Het bestuur combineert de bovengenoemde inzichten met gebeurtenissen uit het verleden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de levensverwachting) om te komen tot een evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden.

5. Communicatie

Het bestuur van het pensioenfonds vindt het van groot belang dat de belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden, de werkgever, de sociale partners en de OR) op een volledige, tijdige en duidelijke wijze worden geïnformeerd over het crisisplan en de maatregelen die worden ingezet tijdens een crisis.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- De communicatie (van het crisisplan), voordat een crisis zich voordoet;
- De communicatie indien een crisis zich voordoet.

De communicatie, voordat een crisis zich voordoet

In de bestaande communicatie via de website en nieuwsbrieven wordt structureel aandacht besteed aan de financiële situatie van het pensioenfonds en eventuele consequenties. Onderdeel hiervan is de maandelijkse publicatie van de dekkingsgraad, inclusief (indien van toepassing) het verloop van de dekkingsgraad ten opzichte van het herstelplan. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt extra communicatie ingezet.

Het crisisplan wordt opgenomen op de website. Jaarlijks zal in de nieuwsbrief in het eerste kwartaal aandacht worden besteed aan het crisisplan en de daarin opgenomen maatregelen. Tevens zal jaarlijks in het jaarverslag aandacht besteed worden aan het crisisplan.

De communicatie tijdens een crisis

Tijdens een crisis zullen alle communicatiemiddelen worden aangewend om belanghebbenden kennis te laten nemen van de (voorgenomen) maatregelen.

Website

Op de website wordt een nieuwsbericht geplaatst met daarin een korte opsomming van de (voorgenomen) maatregelen. Dit nieuwsbericht is voor iedereen toegankelijk.

Nieuwsbrief

In aanvulling op het bericht van de website wordt een nieuwsbrief opgesteld, met daarin een nadere toelichting op de financiële positie en de (voorgenomen) maatregelen. De nieuwsbrief wordt opgenomen op de website en tevens per post verstuurd naar alle actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers.

Bijeenkomsten

Indien het bestuur dit noodzakelijk acht, worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor alle actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers.

Persoonlijke communicatie

Indien er sprake is van korting van pensioenaanspraken en –rechten worden actieve en inactieve deelnemers in een persoonlijke brief op de hoogte gesteld van de consequenties voor hun pensioenaanspraken en –rechten.

Communicatie met de werkgevers

De communicatie met de werkgevers vindt plaats via de website, nieuwsbrief en specifiek op de werkgevers gerichte persoonlijke communicatie (brieven en daar waar het bestuur dit noodzakelijk acht voorlichtingsbijeenkomsten).

Communicatie met DNB

Voorafgaande aan de communicatie met de (actieve en inactieve) deelnemers en het plaatsen van een bericht op de website wordt DNB schriftelijk op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen. Het contact met DNB loopt vervolgens via het dagelijks bestuur van het pensioenfonds.

Communicatie met verantwoordingsorgaan

Voorafgaande aan de communicatie met de (actieve en inactieve) deelnemers en het plaatsen van een bericht op de website wordt het verantwoordingsorgaan in een persoonlijk gesprek met (een afvaardiging van) het bestuur van het pensioenfonds op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen.

Telefonische vragen belanghebbenden

In de nieuwsbrief, op de website en in de persoonlijke communicatie (indien van toepassing) wordt het telefoonnummer van de helpdesk van het pensioenfonds opgenomen. Belanghebbenden kunnen dit nummer bellen met vragen.

Pers

Het dagelijks bestuur van het pensioenfonds staat de pers te woord.

7. Besluitvormingsproces

Op het moment dat een crisissituatie zich voordoet, neemt het dagelijks bestuur de leiding als het gaat om het in gang zetten van al die zaken die noodzakelijk zijn om als fonds adequaat te kunnen reageren. Zij zijn daarbij bevoegd die besluiten te nemen waartoe zij door het bestuur zijn gemachtigd. Alles met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 18 en 19 van de statuten.

Voor het overige geschiedt besluitvorming met inachtneming van het bepaalde in artikel 20 van de statuten door het gehele bestuur. Dit kan conform het bepaalde in artikel 20 lid 6 en lid 7 ook door schriftelijke of telegrafische rondgang langs alle bestuursleden plaatsvinden.

Het dagelijks bestuur zorgt dat conform het bepaalde in artikel 17a en 17b, het verantwoordingsorgaan voorafgaand aan een door het bestuur te nemen besluit als in die artikelen bedoeld in de gelegenheid wordt gesteld advies uit brengen.

Het dagelijks bestuur zorgt tot slot voor de benodigde communicatie en afstemming met CAO-partijen.

Belangrijkste uitgangspunt in de besluitvorming is en blijft ook in een crisissituatie evenwichtige belangenbehartiging.

Onderstaand is (kort) omschreven welke partijen een rol spelen op welk moment in het nemen van (crisis) maatregelen als een crisis zich voordoet.

Hierbij is de prioritering aangehouden zoals beschreven in artikel 11.4 van de actuariel- en bedrijfstechnische nota van het fonds.

a. Het niet (volledig) toekennen van indexatie dan wel aanpassing toeslagbeleid:

Het bestuur besluit jaarlijks, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan, op basis van de artikel F (pensioenregeling 2006) en artikel G (pensioenregeling Flex 55-plus) over het al dan niet volledig of gedeeltelijk toekennen van toeslagen.

Het bestuur is bevoegd, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan conform artikel 17 b van de statuten, het toeslagbeleid van het fonds aan te passen.

b. Aanpassing (strategisch) beleggingsbeleid

Het bestuur is bevoegd, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan conform artikel 17b van de statuten, over te gaan tot een aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid.

c. Aanpassing premie

Op grond van het bepaalde in artikel 2.1 van het uitvoeringsreglement en de van toepassing zijnde bepalingen inzake premiebeleid in de actuariel- en bedrijfstechnische nota stelt het bestuur in overleg met CAO-partijen de premie vast. Hierbij geldt dat de verschuldigde premie niet lager wordt vastgesteld dan de (gedempte) kostendekkende premie.

Op het moment dat een mogelijke aanpassing van de premie aan de orde is, is de werkwijze als volgt. Het bestuur neemt, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan, een voorgenomen besluit tot aanpassing van de premie. Deze premie wordt voorgelegd aan CAO-partijen en CAO-partijen nemen een besluit over de hoogte van de premie die de bedrijfstak wil dan wel kan betalen. Vervolgens neemt het bestuur een definitief besluit over de hoogte van de premie.

Indien CAO-partijen van mening zijn dat het niveau van de (gedempte) kostendekkende premie (en daarmee de verschuldigde premie) niet acceptabel is, kunnen CAO-partijen besluiten de pensioenovereenkomst aan te passen in die zin, dat de hoogte van de op te bouwen aanspraken in de toekomst naar beneden wordt bijgesteld (artikel 2.1 lid 8 van het uitvoeringsreglement).

d. Aanpassing inhoud pensioenovereenkomst

CAO-partijen kunnen op grond van artikel 6.1 van het uitvoeringsreglement de inhoud van de pensioenovereenkomst en daarmee van de pensioenregeling aanpassen. Het pensioenfonds is alsdan gehouden de pensioenreglementen aan te passen en daar waar nodig bevoegd om de details van de wijziging verder uit te werken. Het fonds dient het pensioenreglement uiterlijk drie maanden na wijziging van de pensioenovereenkomst aan te passen. De praktijk tijdens een crisissituatie zal veelal verlangen dat deze wijzigingen sneller worden verwerkt in de pensioenreglementen.

Voor het fonds fungeert de secretaris van het georganiseerd overleg als aanspreekpunt van CAO-partijen (artikel 6.1 lid 2 uitvoeringsreglement).

Het fonds is bevoegd om CAO-partijen te adviseren over mogelijke wijzigingen van de pensioenovereenkomst indien zij dit wenselijk vindt. CAO-partijen besluiten echter of en op welke wijze de pensioenovereenkomst wordt gewijzigd (artikel 6.1. lid 3 uitvoeringsreglement). In bijzondere situaties is het fonds bevoegd - en daartoe door CAO-partijen gemachtigd – om zonder voorafgaande goedkeuring de reglementen te wijzigen. Dit is slechts het geval indien de wijzigingen worden genoodzaakt door wetgeving of worden opgedragen door de toezichthouders en de deelnemers en de werkgevers niet benadeeld worden door de wijziging (artikel 6.1 lid 5 uitvoeringsreglement).

e. Korting aanspraken

Als uiterste redmiddel is het bestuur op grond van artikel K5 lid 1 van het pensioenreglement bevoegd, na ingewonnen advies van het verantwoordingsorgaan conform artikel 17b van de statuten, over te gaan tot het verminderen van de ten laste van het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien en voor zover wordt voldaan aan de voorwaarden die hieraan zijn gesteld in artikel 134 van de Pensioenwet.

IX.2. Niet-financieel crisisplan

Dit niet-financieel crisisplan beschrijft wanneer er sprake is van een niet-financiële crisissituatie, welke maatregelen het pensioenfonds kan nemen om de consequenties van de crisis te mitigeren en welke prioriteiten worden gesteld in het geval van een niet-financiële crisis.

Beschrijving niet-financiële crisissituatie

Er is sprake van een niet-financiële crisis als het pensioenfonds haar activiteiten niet op een reguliere manier volledig kan voortzetten, waardoor de continuïteit van dienstverlening aan belanghebbenden in gevaar is. Specifieke kenmerken voor een niet-financiële crisissituatie zijn:

- Er is sprake van een plotselinge en onverwachte samenloop van omstandigheden
- Er moet snel worden besloten en snel worden gehandeld. Uitstel van besluitvorming kan ernstige gevolgen hebben voor het pensioenfonds en haar belanghebbenden
- Er moeten keuzes worden gemaakt. Een verkeerde keuze kan verstrekende gevolgen hebben voor het pensioenfonds en haar belanghebbenden.

Het is mogelijk dat een niet-financiële crisis dusdanige gevolgen heeft voor de dekkingsgraad dat ook het Financieel Crisisplan in werking treedt.

Maatregelen die ter beschikking staan

Het pensioenfonds heeft verschillende maatregelen ter beschikking om in te zetten tijdens een niet-financiële crisissituatie:

- Oprichten crisisteam
- Afwijkend besluitvormingsproces
- Extra communicatie

In de volgende paragrafen worden de verschillende maatregelen verder uitgewerkt.

1. *Crisisteam*

In een crisissituatie kan het noodzakelijk zijn om snel tot besluitvorming te komen. Als de normale organisatiestructuur de crisissituatie niet kan opvangen wordt een crisisteam opgesteld, die de overall regie voert in het beheersen van de gevolgen van de crisis.

Hierbij gelden de volgende afspraken:

- De oprichting van en de samenstelling van het crisisteam is een bestuurlijk besluit.
- Het crisisteam bestaat uit afdoende leden (en geledingen) om conform de statuten van het pensioenfonds tot geldige besluiten te komen.
- Het crisisteam bestaat in ieder geval uit:
  - Werkgeversvoorzitter en Werknemersvoorzitter (dagelijks bestuur)
  - Sleutelfunctie(houder) risicomanagement / voorzitter van de risicocommissie
  - De bestuurssecretaris
- Het crisisteam kan, afhankelijk van de aard van de crisis, worden aangevuld met:
  - Voorzitters van relevante bestuurlijke commissies
  - Andere bestuursleden die specifieke expertise inbrengen
  - Externe adviseurs (zoals de externe risicomanager)
  - Medewerkers van uitbestedingspartijen (zoals de pensioenuitvoeringsorganisatie)
- Het bestuur stelt een voorzitter aan voor het crisisteam.
- Het bestuur stelt een mandaat vast voor het crisisteam.
- De bestuurssecretaris en de externe risicomanager bereiden bijeenkomsten van het crisisteam voor. Het crisisteam heeft zo vaak als nodig is (telefonisch) overleg.
- Waar nodig kunnen, op verzoek van het crisisteam, andere personen uitgenodigd worden (commissieleden, accountmanagers uitbestedingspartijen etc).
- Het crisisteam maakt een risico-analyse voor het pensioenfonds, toegespitst op de crisissituatie.

- Het crisisteam overlegt met uitbestedingspartijen over de impact van de crisis en de maatregelen die zij treffen.
- Het crisisteam schakelt met de communicatieadviescommissie over communicatie naar verschillende belanghebbenden.
- Het crisisteam rapporteert over haar werkzaamheden aan het bestuur.
- Als de crisissituatie afdoende onder controle is wordt het crisisteam door het bestuur opgeheven.
- Na de crisisperiode wordt de aanpak van het crisisteam in de specifieke situatie geëvalueerd en wordt waar nodig het crisisplan aangepast.

2. Besluitvormingsproces

In een crisissituatie kan het noodzakelijk zijn om snel besluiten te nemen. De reguliere vergadercyclus is hiervoor niet geschikt. Het bestuur wil wel zoveel mogelijk recht doen aan het beginsel van een gedragen besluitvorming. Daarom heeft het pensioenfonds de volgende governance structuur ingericht voor zaken die, omwille van urgentie, niet via de reguliere vergadercyclus kunnen verlopen.

13.1.1.1 Besluitvoorbereiding:

- De reguliere commissies blijven waar mogelijk hun taak volbrengen in de voorbereiding van besluiten. Dit betekent bijvoorbeeld dat de BAC het eerste aanspreekpunt blijft ten aanzien van de beleggingen. De commissies vergaderen hiertoe zo vaak als nodig is, eventueel telefonisch.
- Het crisisteam bereidt besluiten voor die specifiek zijn gerelateerd aan de crisis. Het crisisteam vergadert hiertoe zo vaak als nodig is, eventueel telefonisch.

13.1.1.2 Besluitvorming:

- Besluitvorming zonder mandaat: Niet-urgente voorstellen worden via de reguliere vergadercyclus voorgelegd aan het bestuur. Voor urgente voorstellen wordt het bestuur per mail om akkoord gevraagd. Hierbij gelden de volgende aandachtspunten:
  - De besluitvoorbereiders dienen heel expliciet aan te geven waar een akkoord op wordt gevraagd en bestuursleden dienen heel concreet te zijn in hun beantwoording waar men wel of niet mee akkoord is.
  - Besluitvorming per mail wordt gecoördineerd door de bestuurssecretaris.
    - Bij gevraagde besluitvorming per mail wordt aangegeven wat de termijn voor reactie is.
    - Eenieder die niet binnen de gestelde termijn reageert wordt geacht akkoord te zijn.
- Besluitvorming met mandaat: Voor de onderwerpen waarvoor het crisisteam een mandaat van het bestuur heeft gekregen (bijvoorbeeld communicatie), wordt het bestuur achteraf per e-mail of via de reguliere bestuursvergaderingen op de hoogte gebracht van de genomen besluiten.

3. Extra communicatie

In een crisissituatie is het belangrijk om voldoende te communiceren met alle belanghebbenden. Het crisisteam zal bij elke vergadering bespreken of en welke communicatie naar belanghebbenden nodig is. Hierbij wordt in ieder geval gedacht aan deelnemers, Raad van Toezicht, Verantwoordingsorgaan en toezichthouders.

Prioriteiten

Het pensioenfonds heeft een lange termijn focus en tracht waar mogelijk vast te houden aan bestaand beleid. Echter, gelet op het risico van discontinuïteit in de dienstverlening aan belanghebbenden, heeft het pensioenfonds de volgende prioriteiten gedefinieerd.

1. Pensioenuitkeringen

Het pensioenfonds ziet de voortgang van de reguliere pensioenuitkeringen als meest urgent, omdat verstoringen in dit proces verregaande consequenties hebben voor de betrokken deelnemers. Dit proces wordt door de pensioenadministrateur uitgevoerd.

2. Liquiditeitsbeheer

Voor de continuïteit van het fonds is het van belang dat het fonds over afdoende liquide middelen blijft beschikken om aan haar verplichtingen te voldoen. Dit betreft zowel de beschikbaarheid van liquide middelen, als de voortgang van de processen rondom het liquiditeitsbeheer. Onder liquiditeitsbeheer wordt tevens het collateral management verstaan. Bij deze processen zijn de pensioenadministrateur, de Coördinator Vermogensbeheer en de Custodian betrokken.

3. Communicatie

In onzekere tijden ziet het pensioenfonds het als uitermate belangrijk voor het vertrouwen onder deelnemers dat er goede communicatie naar betrokken deelnemers en werkgevers is. Bij dit proces zijn de pensioenadministrateur en de communicatieadviescommissie betrokken.

4. Informatiebeveiliging

Tijdens een niet-financiële crisis is het soms nodig om workarounds te zoeken rondom bestaande processen. Hierbij is het belangrijk dat de betrouwbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de data gewaarborgd blijft. De belangrijkste data betreffen deelnemersgegevens. Processen waarbij deelnemersgegevens worden verwerkt worden door de pensioenadministrateur uitgevoerd.

Verdere prioritering van activiteiten is mede afhankelijk van de aard en verdere ontwikkelingen van de crisissituatie. Het Crisisteam is aangewezen om hierover besluiten voor te bereiden.

IX.3 Beoordeling actualiteit

Het bestuur zal het Crisisplan opnemen als vast agendapunt voor de jaarlijkse bestuursvergadering waarin de ABTN wordt besproken. In deze vergadering zal het crisisplan worden besproken en zal een toetsing aan de actualiteit plaatsvinden.